

ÁRSSKÝRSLA

2000

REYKJAVÍK 2001

Prentun og bókband:
STEINDÓRSPRENT-GUTENBERG EHF.

Gefið út af Seðlabanka Íslands, Kalkofnsvegi 1, 150 Reykjavík.

Sími: 569 9600

Netfang: sedlabanki@sedlabanki.is

Símbréf: 569 9605

Veffang: www.sedlabanki.is

EFNISYFIRLIT

5	<i>I</i>	<i>Stefnan í peningamálum</i>
		<i>Rammagreinar:</i>
6		Samræmd vísitala neysluverðs
16		Peningastefnan: Vikmörk gengisstefnunnar voru víkkuð í $\pm 9\%$ á árinu 2000
23	<i>II</i>	<i>Fjármálakerfið</i>
		<i>Rammagrein:</i>
24		Útrás íslenskra banka á árinu 2000
33	<i>III</i>	<i>Ýmsir þættir í starfsemi bankans</i>
46	<i>IV</i>	<i>Afkoma Seðlabanka Íslands, stjórn og starfslið</i>
53		<i>Ársreikningur Seðlabanka Íslands fyrir árið 2000</i>
		<i>Viðaukar:</i>
65		Fjármálaannáll ársins 2000
70		Fréttir Seðlabanka Íslands á árinu 2000
71		Ritaskrá Seðlabanka Íslands fyrir árið 2000
73		Töfluviðauki (sjá yfirlit á bls. 74)

STEFNAN Í PENINGAMÁLUM

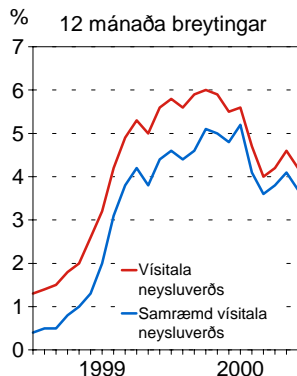
I

Þjóðarútgjöld jukust meira á árinu 2000 en árið áður og viðskiptahalli jókst því enn. Hagvöxtur varð hins vegar minni en árið á undan en minnkaði þó ekki nægilega mikið til að draga úr framleiðsluspennu. Ofþenslan sem einkenndi þjóðarbúskapinn á undanförunum árum náði þó að öllum líkindum hámarki á árinu þar sem teikn sáust um að farið væri að draga úr vexti innlendar eftirspurnar þegar líða tók á árið og horfur voru á að hagvöxtur á árinu 2001 myndi minnka verulega. Verðbólga náði hámarki í apríl en hjaðnaði töluvert eftir það. Nokkuð dró úr vexti veltu, en spenna á vinnumarkaði hélt áfram að aukast fram undir lok ársins. Heldur dró úr undirliggjandi vexti útlána miðað við árið áður. Útlánavöxtur í lok ársins var þó mun meiri en samrýmdist stöðugleika til lengdar. Snörp lækkun varð á verði hlutabréfa og gengi krónunnar lækkaði þar sem horfur um hagvöxt versnuðu. Viðskiptahallinn varð hinn mesti frá því á áttunda áratugnum og hrein staða þjóðarbúsins versnaði mjög. Þrátt fyrir lækkun á gengi krónunnar telur Seðlabankinn að aðhald peningastefnunnar hafi aukist verulega á árinu. Stýrivextir bankans voru hækkaðir um 2½ prósentustig á árinu og vextir á verðtrygðum langtímalánum hækkuðu einnig verulega. Í ljósi óhóflegs útlánavaxtar, áframhaldandi spennu á ýmsum sviðum þjóðarbúskaparins, t.d. á vinnumarkaði, og þrýstings á gengi krónunnar taldi Seðlabankinn í árslok að skilyrði til að lækka vexti væru enn ekki fyrir hendi. Víða erlendis lækkuðu vextir, enda var hagvöxtur á undanhaldi, einkum í Bandaríkjunum. Í febrúar var umgjörð peningastefnunnar breytt þannig að vikmörk fyrir gengi krónunnar voru víkkuð úr ±6% frá miðgengi í ±9%. Í kjölfar þess að svigrúm gengisstefnunnar var aukið hækkaði gengi krónunnar nóg til þess að vísitalan fór út fyrir hin eldri vikmörk, en undir lok ársins, eftir að hafa lækkað nokkuð stöðugt frá sumarbyrjun, vék gengið álíka mikið frá miðgengi til gagnstæðrar áttar.

Verðbólga varð 6% í apríl en hjaðnaði nokkuð þegar líða tók á árið...

Verðbólga jókst mjög á árinu 1999 og hélt áfram að vaxa á fyrsta fjórðungi ársins 2000. Hámarki náði hún í apríl þegar 12 mánaða hækkan vísitölu neysluverðs nam 6%. Verðbólgan var um og yfir 5,5%

Vísitala neysluverðs og samræmd vísitala neysluverðs

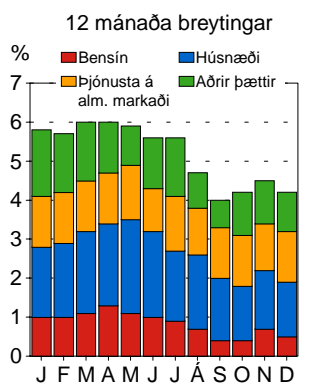
fram í júlí, en í ágúst minnkaði hún í 4% og hélst á bilinu 4-4½% fram í desember. Hækkun vísitölnunnar yfir árið (janúar 2000 - janúar 2001) var 3,5%. Þess má geta að lagabreyting sem leiddi til þess að fasteignaskattar á landsbyggðinni lækkuðu umtalsvert, leiddi til 0,3% lækkunar vísitölu neysluverðs í byrjun janúar 2001, en án þessarar breytingar má ætla að vísitalan hefði hækkað um 3,8% yfir árið 2000. Að öðru leyti má rekja hjöðnun verðbólgu á árinu til þess að töluvert dró úr verðhækkun íbúðarhúsnæðis og að meiri stöðugleiki komst á verðþróun bensíns á alþjóðlegum markaði.

Nokkuð dró saman með verðbólgu á Íslandi og í viðskiptalöndunum þegar líða tók á árið, ef miðað er við hina samræmdu vísitölu neysluverðs á EES-svæðinu. Í upphafi ársins var 12 mánaða verðbólga á Íslandi 4,6%, eða 2,7% meiri en í helstu viðskiptalöndum Íslands. Í desember var 12 mánaða verðbólga á Íslandi komin niður í 3,7% sem var 2,3% meira en að meðaltali í helstu viðskiptalöndum og lægra en mæld verðbólga samkvæmt þessum staðli í 5 af 17 EES-ríkjum sem reikna sams konar vísitölu mánaðarlega. Af EES-ríkjunum var mest verðbólga á Íslandi og Írlandi á fyrri hluta ársins, en undir lok ársins hafði verðbólga í Lúxemborg, Portúgal, á Spáni og Grikklandi aukist á sama tíma og hún hjaðnaði hér.

Samræmd vísitala neysluverðs

Samræmd neysluverðsvísitala er reiknuð af hagstofum EES-ríkjanna mánaðarlega. Hún er frábrugðin neysluvísitölu aðallega hvað umfang varðar en eigin húsnæði menntun og heilsugæslu er sleppt. Niðurstöður eru reiknaðar fyrir evrusvæðið, ESB- og EES-svæðið. Mest munar um að ekki er tekið tillit til verðs eigin húsnæðis í samræmdu vísitölnunni. Þetta leiddi til þess að samræmda vísitalan hækkaði töluvert minna en vísitala neysluverðs, þegar húsnæðisverð fór ört hækkanði, en 12 mánaða hækkun húsnæðisverðs á höfuðborgarsvæðinu náði hámarki í byrjun ársins 2000. Þá varð munur á verðbólgu miðað við hina samræmdu vísitölu annars vegar og hefðbundna vísitölu neysluverðs hins vegar mestur, 1,2%. Í lok árs var munurinn kominn niður í ½%.

Vísitala neysluverðs og framlag helstu undirþátta til hækkunar

Bæði ofpensla í þjóðarþjónskapnum og ytri aðstæður áttu þátt í því að verðbólga var jafn mikil og raun bar vitni. Vaxandi eftirspurnarspenna kom sterkt fram á húsnæðismarkaði. Hækkun húsnæðisverðs yfir árið leiddi til 1¼% hækkunar vísitölu neysluverðs og átti því ásamt verðhækkun þjónustu á almennum markaði stærstan þátt í hækkun vísitölnunnar. Tólf mánaða hækkun húsnæðisliðar vísitölnunnar jókst úr tæpum 15% í byrjun ársins í rúm 17% í apríl og maí. Eftir það dró úr húsnæðisverðbólgunni og varð hún rúm 9% frá upphafi til loka árs 2000. Auk eftirspurnarspennu má ætla að fólksstraumur til höfuðborgarsvæðisins hafi ýtt undir hækkun húsnæðisverðs, sérstaklega framan af. Verðhækkunar á erlendum mörkuðum leiddu til þess að bensín hækkaði ört í verði á fyrri hluta ársins og tólf mánaða verðbreyting á bensíni var

um og yfir 20% fram í ágúst þegar hún fór niður í rúm 8% og var á bilinu 11%-15% það sem eftir var ársins. Hækkun bensínverðs leiddi til tæplega ¼% hækkunar vísitölu neysluverðs yfir árið 2000 samanborið við tæplega 1% hækkun árið áður.

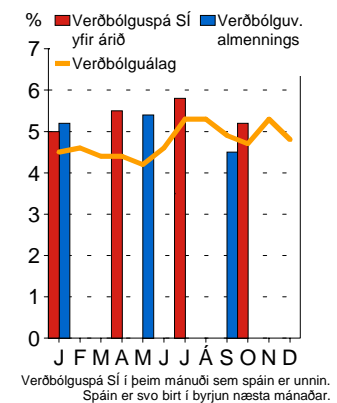
Á seinni hluta ársins má segja að hækkun verðlags hafi að verulegu leyti mátt rekja til áhrifa kjarasamninga. Fljótlega eftir að fyrstu og jafnframt stærstu kjarasamningarnir voru í höfn tók verð á þjónustu á markaði, þ.e.a.s. annarrar en opinberrar þjónustu, að hækka. Nam 12 mánaða verðhækkun þjónustu mest 6¾% í september og hélst nær óbreytt út árið enda gekk ný hrina kjarasamninga yfir á haustmánuðum. Áhrif þjónustu á markaði á hækkun vísitölu neysluverðs yfir árið 2000 var 1¼%. Samanlagt skýrir verðhækkun á bensíni, húsnæði og almennri þjónustu tæplega sjö tíundu hluta af 3,5% hækkun vísitölu neysluverðs.

Verðbólguþá bankans í upphafi árs gerði ráð fyrir að verðlag myndi hækka um 5% á milli ára og sú varð raunin. Spá bankans var heldur hærri en væntingar á markaði á þeim tíma, því að verðbólguálag ríkisskuldabréfa mældist heldur lægra í janúar eða um 4,5%. Verðbólguálagið varð hæst í júlí og ágúst, í kjölfar gengislækkunar í júní, og var að meðaltali 5,25% þessa tvo mánuði. Verðbólguþá Seðlabankans á þeim tíma gerði ráð fyrir að gengisbreytingar kæmu fljótlega fram í verðlagi og júlíspáin gerði ráð fyrir að verðlag myndi hækka um 5,8% á milli ára. Þegar leið á seinni hluta ársins þótti ljóst að gengislækkunin kæmi ekki strax fram í verðlagi og tók verðbólguþá Seðlabankans í október mið af því. Verðbólguálag lækkaði einnig. Seðlabankinn hefur í nokkur ár látið gera könnun á verðbólguvæntingum almennings. Það einkenndi þessar kannanir fram á árið 2000 að svarendur væntu töluvert meiri verðbólgu en Seðlabankinn spáði og nær alltaf meiri en greina mátti af verðbólguálagi vaxta. Í september voru verðbólguvæntingar hins vegar lægri en spá bankans og verðbólguálag vaxta. Þau umskipti urðu einnig á árinu að í fyrsta sinn töldu svarendur verðbólgu síðustu 12 mánaða hafa verið minni en mæld verðbólga samkvæmt vísitölu neysluverðs.

... þrátt fyrir umtalsverða lækkun á gengi krónunnar

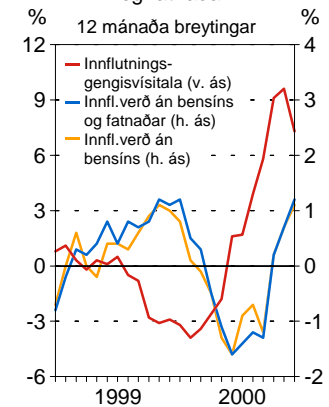
Skammtímasamband verðlags og gengisþróunar virðist hafa veikst. Ýmislegt getur haft áhrif á þetta samband, t.d. samkeppni á mörkuðum. Hugsanlega má einnig rekja veikara samband til sveigjanlegri gengisstefnu en áður. Þegar gengisbreytingar áttu sér ekki stað nema með yfirlýstum gengisfellingum komu þær fljótt fram í verðlagi enda nokkuð öruggt að gengislækkunin væri varanleg. Verðbólguþálfkön bankans endurspeglar þá reynslu enda byggja sum þeirra á gögnum frá þeim tíma þegar gengi breyttist sjaldan en varanlega. Eftir að gengi varð breytilegra má ætla að óvissa um varanleika gengisbreytinga hafi leitt til þess að kaupendur og seljendur taki á sig meiri gengisáhættu til skamms tíma en áður, enda kostnaðarsamt að breyta verði oft. Á árinu 2000 áttu verðar gengisbreytingar sér stað. Gengi krónunnar hækkaði á fyrri hluta ársins en lækkaði síðan um rúm 10% til ársloka. Var gengið þá um 9% lægra en í ársbyrjun. Eins og greina má á meðfylgjandi mynd virðist

Verðbólguþá Spá, verðbólguálag ríkisskuldabréfa og verðbólguvæntingar almennings

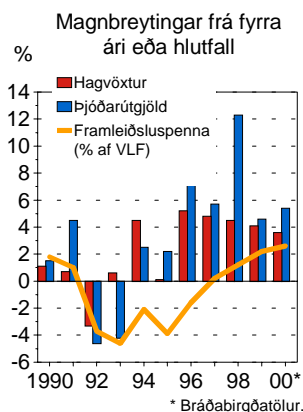

Verðbólguþá Spá í þeim mánuði sem spáin er unnin. Spáin er svo birt í byrjun næsta mánaðar.

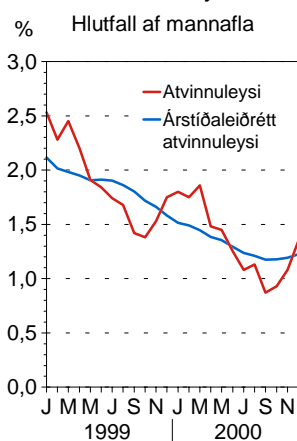
Vegin innflutningsgengisvísitala og innflutningsverð án bensíns og fatnaðar

Hagvöxtur, þjóðarútgjöld og framleiðsluspenna

Atvinnuleysi

ekki hafa verið náð samband á árinu á milli breytinga á gengi krónunnar og ýmissa þátta neysluverðsvísitölunnar sem ætla má að séu næmir fyrir gengisbreytingum.

Framleiðsluspenna var einnig í hámarki ...

Áætlað er að landsframleiðslan hafi vaxið um 3,6% á árinu 2000, sem er heldur minna en árin á undan, en þó hugsanlega ívið meiri vöxtur en vænta má til frambúðar. Framleiðsluspenna¹ í þjóðarþúskapnum var því áfram mikil, þ.e.a.s. framleiðsla var meiri en samrýmist framleiðslugetu þjóðarþúsins til langs tíma lítið. Mælikvarðar á framleiðsluspennu sýna, ef tekið er mið af áætlunum og spá Þjóðhagsstofnunar, að spennan hafi náð hámarki á árinu 2000 og verið á bilinu 2½-3%.² Til þess að dregið hefði úr spennunni hefði hagvöxtur þurft að vera minni en langtímahagvaxtargeða þjóðarþúsins, sem ætla má að sé á bilinu 2½-3½%, þótt um það ríki mikil óvissa.

... þótt talsvert hafi dregið úr vexti veltu og umsvifum á húsnæðismarkaði

Þegar líða tók á árið komu fram ýmis teikn þess að vöxtur á sumum sviðum þjóðarþúskaparins færi minnkandi. Verulega dró t.d. úr vexti veltu í ýmsum greinum. Velta í smásöluverslun stóð nokkurn veginn í stað á föstu verði og innflutningur neysluveru að meðtöldum bifreiðum jókst lítið að magni. Á íbúðamarkaði komu einnig fram merki um heldur minni umsvif, en í árslokinn var of snemmt að fullyrða hve varanlega hafði hægt á umsvifum þar. Velta í byggingarstarfsemi og mannvirkjagerð jókst hins vegar frá árinu 1999 og velta í öðrum iðnaði en fiskvinnslu jókst álíka mikið og þá. Hægari vöxtur veltu var reyndar einkum áberandi á fyrri hluta ársins og kann óvissuástand á vinnu- markaði og tímabundin hjöðnun raunlauna að hafa átt þar hlut að máli.

Spenna á vinnu- markaði jókst allt til loka ársins

Á vinnu- markaði ríkti mikil og vaxandi spenna árið 2000. Árstíðaleiðrétt atvinnuleysi minnkaði úr 1,5% í janúar niður í 1,2% í júlí og hélst óbreytt til loka ársins. Eftirspurn eftir vinnuafla var mun meiri en framboð. Lausum störfum í boði hjá vinnumiðlumum fjölgaði mjög á árinu og höfðu ekki verið fleiri frá því að uppsveiflan í efnahagslífinu hófst. Að meðaltali voru skráð 521 laus störf á mánuði samanborið við 291 árið áður. Að hluta til var brugðist við skorti á vinnuafla með því að ráða erlent vinnuafl. Fleiri tímabundin atvinnuleyfi til útlendinga voru veitt en áður. Veitt voru rúmlega 4.000 leyfi, samanborið við 3.073 leyfi árið áður, sem einnig var metár. Þess ber að geta að einungis þeir sem búa

1. Með framleiðsluspennu er átt við framleiðslu umfram framleiðslugetu, en með framleiðslugetu er átt við þá nýtingu framleiðsluþátta sem til lengdar samrýmist stöðugu verðlagi. Framleiðsluspenna getur myndast sökum af mikils vaxtar heildareftirspurnar eða sökum ytri áfalla sem draga úr framleiðslugetu þjóðarþúsins.

2. Gerð er grein fyrir nokkrum mismunandi aðferðum við að meta framleiðslugetu í Peningamálum 2000/4, bls. 14-15.

utan EES-svæðisins þurfa atvinnuleyfi. Aðfluttir umfram brottflutta með ríkisfang innan EES-svæðisins voru 1.341 en inni í þeirri tölu eru börn, einstaklingar á vinnualdri og eldri borgarar þannig að sá fjöldi er ekki hrein viðbót við vinnuaflid. Fjöldi aðfluttra umfram brottflutta Íslendinga var hins vegar heldur minni en árið áður.

Enn aðra vísbendingu um þann skort sem var á vinnuafla má sjá í könnunum Þjóðhagsstofnunar á atvinnuástandi, sem gerðar eru þrisvar á ári. Samkvæmt þeim vildu atvinnurekendur fjölga starfsfólki um sem nam 0,3% af áætluðu vinnuafla í janúar, en um 0,6% í september. Þróunin á landsbyggðinni og höfuðborgarsvæðinu var þó mjög ólík. Í september töldu atvinnurekendur á landsbyggðinni t.d. æskilegt að fækka starfsfólki um 1,1% af vinnuaflinu á landsbyggðinni, en á höfuðborgarsvæðinu töldu atvinnurekendur æskilegt að fjölga fólki um 1,6% af vinnuaflinu þar. Það var einkum þróunin í byggingar- og þjónustustarfsemi sem skildi á milli landsbyggðar og höfuðborgarsvæðis.

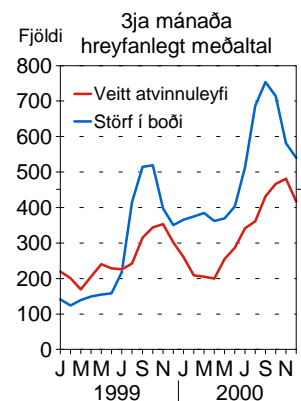
Atvinnuþátttaka jókst um 0,1% á árinu samkvæmt áætlun Þjóðhagsstofnunar. Í vinnumarkaðskönnunum Hagstofnunar sem unnar eru tvisvar á ári kom hins vegar fram aukin atvinnuþátttaka í aprílkönnuninni, eða um 1,3%. Í nóvemberkönnuninni mældist atvinnuþátttaka hins vegar 0,7% minni en í könnuninni sem gerð var árið áður. Á heildina litið jókst atvinnuþátttaka þó á milli ára. Fjöldi vinnustunda á viku jókst einnig milli ára, eða um u.þ.b. 1% samkvæmt könnunum Hagstofnunar.

Kjarasamningar á almennum vinnumarkaði náðust án stórataka

Flestir kjarasamningar á almennum vinnumarkaði voru lausir á árinu og stærstu stéttarfélagin sömdu strax á fyrsta fjórðungi ársins. Flóabandalagið og VMSÍ (nú Starfsgreinasamband Íslands) voru meðal þeirra fyrstu sem sömdu og gáfu tóninn fyrir þá samninga sem seinna fylgdu. Það einkenndi þessa samninga að þeir voru til langs tíma, eða fram á veturinn 2003-2004. Í samningunum voru þó uppsagnarákvæði sem beita má ef forsendur samninga standast ekki. Kveði aðrir samningar á um marktækt meiri hækkun launa getur sérstök nefnd skipuð af ASÍ og SA samið um launaliðinn aftur, en náist ekki samkomulag má segja launaliðnum upp með þriggja mánaða fyrirvara. Nefndinni ber einnig að kanna hvort forsendan um minnkandi verðbólgu hafi staðist. Ef niðurstaðan er að svo sé ekki er launaliður samninganna uppsegjanlegur með þriggja mánaða fyrirvara. Samkvæmt samningunum hækka lægstu kauptaxtar meira en aðrir.

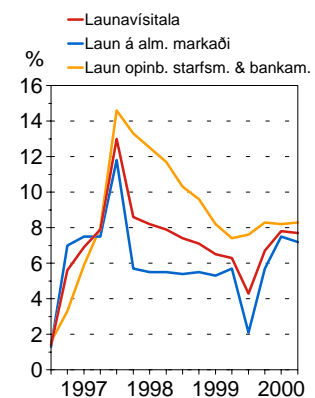
Miðað við launavísitölu Hagstofnunar hækkuðu meðallaun um 6,6% milli árana 1999 og 2000. Þar af hækkuðu laun á almennum vinnumarkaði um 5,6% og laun opinberra starfsmanna og bankamanna um 8,1%. Áætlað er að launaskrið á árinu hafi verið 1,9% sem er örlitlu meira en árið áður. Í upphafi ársins höfðu raunlaun lækkað um rúm 2% frá sama tíma árið 1999, en í lok ársins höfðu raunlaun hækkað um 3,3% á 12 mánuðum. Að meðaltali voru raunlaun 1,6% hærri en árið áður, 0,6% hærri á almennum vinnumarkaði og um rúmlega 3% hærri hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum.

Atvinnuleyfi og störf í boði á vinnumiðlunum

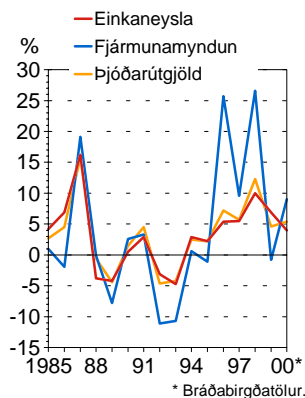

Launabróun

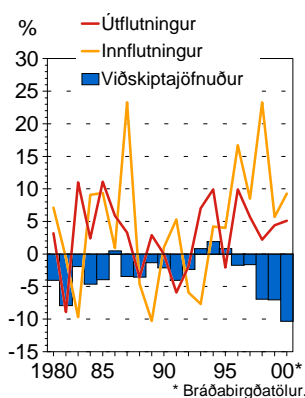
12-mánaða breytingar

Vöxtur þjóðarútgjalda, einkaneyslu og fjármunamyndunar 1985-2000

Vöxtur út- og innflutnings og viðskiptahallinn sem hlutfall af VLF 1981-2000

Einkaneysla og fjármunamyndun uxu mun meira en spáð var ...

Vöxtur þjóðarútgjalda á árinu 2000 var meiri en árið áður og mun meiri en í fyrstu spá. Vextinum hefur ítrekað verið vanspáð á þessu hagvaxtar-skeiði. Einkum á þetta við um fjármunamyndun. Spáð var 2% vexti í október 1999, en nú er áætlað að fjármunamyndun hafi aukist um 9%. Vöxt fjármunamyndunar má aðallega rekja til fjárfestingar í sjárvarútvegi og byggingarstarfsemi, stækkunar verksmiðju Norðuráls og kaupa á hafrannsóknaskipi. Í heild jókst atvinnuvegafjárfesting um 11,3% eftir 2,5% samdrátt árið áður. Vöxtur einkaneyslu var nokkru meiri en raunvöxtur ráðstöfunartekna, enda jukust skuldir heimilanna um 15% á föstu verði, og sem hlutfall af ráðstöfunartekjum úr 146% í 163%.

...og viðskiptahallinn varð hinn mesti í aldarfjórðung

Ör vöxtur innlendrar eftirspurnar hafði í för með sér að innflutningur jókst umfram væntingar, eða um rúm 9% að raungildi. Útflutningur vöru og þjónustu jókst meira en undanfarin ár, eða um 5,1%. Þessar aðstæður og óhagstæð þróun viðskiptakjara leiddu til þess að hallinn á viðskiptum við útlönd varð 69 ma.kr., eða sem nam rúmum 10% af landsframleiðslu. Halli jókst á öllum þáttum viðskipta. Mestu munaði um 16 ma.kr. meiri halla á vöruskiptajöfnuði, en þjónustujöfnuður jókst um 3,8 ma.kr. og jöfnuður þáttatekna um 5,5 ma.kr.

Um helming aukins halla á vöruskiptajöfnuði má rekja til hækkunar á verði eldsneytis og olíu. Innflutningur fjárfestingarvöru jókst einnig verulega. Halli á þjónustujöfnuði jókst þrátt fyrir rúmlega fimmtungs vöxt þjónustutekna, því að innflutt þjónusta jókst enn hraðar, eða um tæpan fjórðung. Skuldir þjóðarbúsins jukust hröðum skrefum á síðasta ári og umfram eignir. Hrein staða þjóðarbúsins fór því úr skuld sem nam rúmum 50% af landsframleiðslu 1999 í um 63% á árinu 2000. Hækkun hlutfallsins má að hluta rekja til lækkunar á gengi krónunnar. Vaxtagreiðslur af þessum skuldum voru 38% meiri en árið áður. Þrátt fyrir að vextir og arður af erlendri eign landsmanna ykjast enn hraðar jókst halli á jöfnuði þáttatekna, því að erlendi skuldastofninn er u.þ.b. 2,5 sinnum stærri en stofn erlendra eigna.

Viðskiptahalli jafn stór og á árinu gerir kröfu um greiðan aðgang að erlendu lánsfé. Þörfin fyrir erlent lánsfé var þeim mun meiri vegna þess að auk viðskiptahallans þurfti að fjármagna nettóústreymi vegna verðbréfa- og beinnar fjárfestingar sem slagaði upp í stærð viðskiptahallans. Erlendar lántökur námu því alls ríflega 140 ma.kr. eða u.þ.b. fimmtungi landsframleiðslunnar og hafa aldrei áður verið svo miklar.

Viðskiptahallinn árið 2000 var mesti halli frá því um miðjan áttunda áratuginn. Sé miðað við uppsafnaðan viðskiptahalla sem hlutfall af landsframleiðslu þau ár sem hallinn var meiri en sem nam 5% landsframleiðslu er tímabilið 1997-2000 annað mesta hallatímabil frá miðbiki 20. aldar og stefnir í að verða það mesta. Aðeins árin 1945-1947, í kjölfar heimsstyrjaldarinnar, var hallinn ívið meiri og árin 1967-1968, þegar síldarstofninn hrundi, og 1974-1975 var hann álíka mikill. Það sem greinir hallaskeiðið 1997-2000 frá hinum fyrri hallaskeiðum er að ytri

áföll áttu ekki teljandi þátt í myndun hallans, heldur var hann fyrst og fremst afleiðing örs vaxtar innlendrar eftirspurnar á sama tíma og útflutningur jókst hægt. Að hluta til má skýra viðskiptahallann með uppsveiflu í fjármunamyndun. Hlutfall fjárfestingar af landsframleiðslu var á bilinu 23-24% árin 1998-2000, samanborið við u.þ.b. 17% árin 1993-1995. Þessi fjárfesting skýrir þó ekki svo stóran hluta hallans að hægt sé að horfa fram hjá þeirri áhættu sem af honum stafar, enda þjóðhagslegur sparnaður nálægt sögulegu lágmarki.

Útlánavöxtur var áfram óhóflegur en greina mátti undirliggjandi hjöðnun

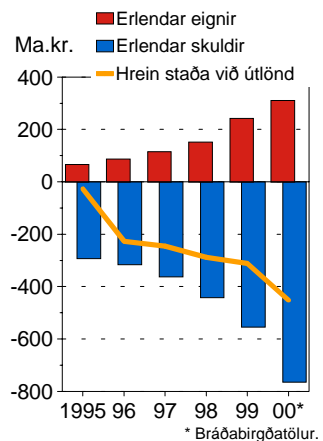
Ásamt viðskiptahallanum og verðbólgu var óhóflegur vöxtur útlána ein skýrasta vísbendingin um ofpenslu í þjóðarbúskapnum. Útlán innlánsstofnana jukust um rúm 26% á árinu, eða heldur meira en árið á undan. Útlán lánakerfisins jukust um 18%. Mestur vöxtur var í útlánum til atvinnuvega, eða 23%, en aukning útlána til heimilanna var lítið minni, eða 19%. Miðað við árið 1999 sóttu heimilin nokkuð í sig veðrið á árinu en heldur dró úr vexti útlána til fyrirtækja. Útlán til hins opinbera stóðu hins vegar í stað, þ.e.a.s. drógust saman að raungildi. Hluti útlánaaukningarinnar síðari hluta ársins skýrist af sjálfvirkri hækkun á stofni gengisbundinna útlána vegna lækkunar á gengi krónunnar. Ef uppfærsla lána vegna gengisbreytinga og verðbólgu er dregin frá heildaraukningu útlána innlánsstofnana á seinni helmingi ársins nam vöxtur útlána tæpum 14% á ársgrundvelli, samanborið við 22% á sama tíma 1999. Þetta er marktæk hjöðnun í vexti, en engu að síður mun meiri vöxtur en samrýmist langtímastöðugleika.

Afkoma atvinnufyrirtækja var heldur lakari og ójafnari en áður

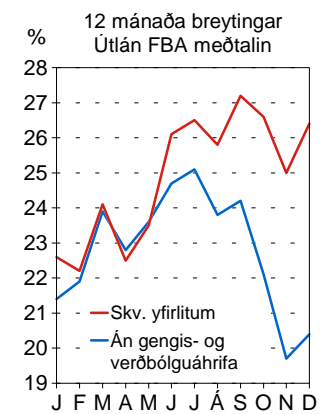
Töluverðar breytingar urðu á rekstrarumhverfi fyrirtækja á árinu 2000, þótt umskiptin hafi orðið mun minni innan ársins. Raungengi krónunnar hækkaði verulega á árinu 1999 og náði hámarki á öðrum fjórðungi ársins 2000. Þá hafði raungengi hækkað á einu ári um 8,2% á mælikvarða verðlags og 6,7% sé miðað við hlutfallslegan launakostnað. Milli annars og fjórða fjórðungs ársins lækkaði raungengi á ný og gekk u.þ.b. öll fyrrnefnd hækkun til baka. Var raungengi krónunnar þá aftur komið undir meðaltal sl. 20 ára. Tímabundin hækkun á raungengi krónunnar virðist ekki hafa háð útflutningsfyrirtækjum nema að takmörkuðu leyti, því að útflutningur sem ekki var háður framboðstakmörkunum virtist í þokkalegum vexti. Önnur meginbreyting á rekstrarumhverfi fyrirtækja á árinu má ætla að hafi falist í innlendum lánskjörum þeirra. Hækkun innleendra vaxta getur reyndar komið misjafnlega niður á fyrirtækjum eftir því hvort þau eru í stöðu til að taka erlend lán, en þau voru þó einnig óhagstæð á síðasta ári vegna gengislækkunar krónunnar. Loks er þess að geta að veruleg hækkun varð á verði eldsneytis á árinu.

Afkoma fyrirtækja á árinu 2000 liggur ekki fyrir nema að takmörkuðu leyti en af uppgjörum 33 atvinnufyrirtækja á Verðbréfaþingi af 49, sem skilað hafa ársreikningum sínum vegna ársins 2000 og

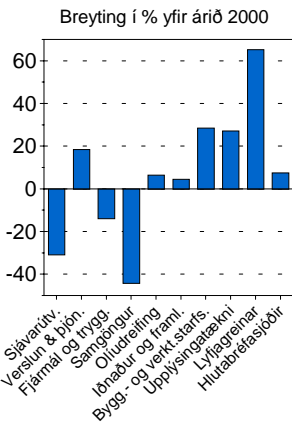
Erlend staða þjóðarbúsins

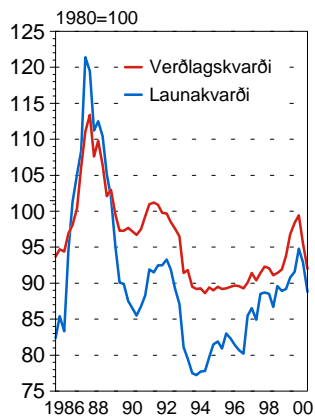
Vöxtur útlána innlánsstofnana 2000

Þróun atvinnuvegavísitalna VPÍ árið 2000

Raugengi krónunnar

áætlunum fjármálafyrirtækja um önnur fyrirtæki má ráða að hinn eiginlegi rekstur hafi gengið nokkuð vel, sem kemur fram í þokkalegri framlegð rekstrar. Hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði þeirra fyrirtækja sem skilað höfðu ársreikningum um miðjan mars jókst um 32% frá árinu 1999, eða nokkuð meira en velta. Hins vegar virðist hafa dregið verulega úr hagnaði bæði fyrir og eftir skatta. Þess ber að gæta að ætla má að afkoma smærri fyrirtækja, sem ekki eru skráð á Verðbréfaþingi Íslands og upplýsingar skortir því um, hafi að meðaltali orðið fyrir meiri neikvæðum áhrifum af hækkun innlendra vaxta en meðalfyrirtækið á Verðbréfaþingi Íslands, enda eru flest öflugustu útflutningsfyrirtæki landsins skráð þar.

Minni hagnaður skýrist af gengistapi sumra fyrirtækja og auknum afskriftum

Minni hagnað má einkum rekja til þess að fjármagnskostnaður margfaldaðist og afskriftir jukust verulega í kjölfar mikillar fjármunamyndunar undanfarin ár. Næmi hagnaðar fyrirtækja fyrir gengisbreytingum er mismikið. Að hluta koma áhrifin fram í gegnum afurðaverð útflutningsvöru og mat á birgðum. Þessi áhrif voru neikvæð framan af ári en jákvæð síðari hluta ársins. Á hinn bóginn höfðu breytingar á gengi krónunnar móttsvarandi áhrif á fjármagnsliði og hráefnaverð. Þegar svo háttar, eins og á árinu 2000, að fjármagnsliðir eru mjög neikvæðir vegna gengistaps á skuldaliðum sem kemur þegar að fullu fram í lægri hagnaði en jákvæð áhrif lægra gengis á tekjuhlíð koma fram á lengri tíma, gefur rekstrarafkoma, þ.e.a.s. hagnaður fyrir skatta og fjármagnsliði, betri vísbendingu um stöðu fyrirtækja en hagnaður fyrir eða eftir skatta.

Rekstrarafkoma fyrirtækja var mjög mismunandi eftir greinum. Heildarframlegð sjávarútvegsfyrirtækja var líklega svipuð eða heldur betri en árið áður þótt verulegt tap hafi orðið á rekstrinum vegna aukins fjármagnskostnaðar. Hjá samgöngufyrirtækjum og hjá fjármála- og tryggingarfyrirtækjum versnaði rekstrarafkoma mjög, en hjá fyrirtækjum í lyfjaiðnaði og upplýsingatækni og í almennum iðnfyrirtækjum batnaði rekstrarafkoman hvort sem lítið er á hagnað fyrir afskriftir og fjármagnskostnað eða hreinan hagnað eftir skatta.

Afkomuhorfur versnuðu þegar leið á árið og verð hlutabréfa lækkaði meira í verði en áður hefur gerst á einu ári

Töluverðrar bjartsýni gætti um afkomu fyrirtækja í byrjun árs, sem birtist í áframhaldandi verðhækkun hlutabréfa fram í febrúar/mars. Versnandi aflahorfur, aukin verðbólga, hærri vextir og vaxandi viðskiptahalli grófu hins vegar undan þeirri bjartsýni sem ríkti í ársbyrjun og hófst þá mesta verðlækkunarhrina í sögu Verðbréfaþings Íslands. Úrvalsvísitalan var í árslok tæplega þriðjungur lægri en þegar hún stóð hæst. Verðbreytingar voru nokkuð mismunandi eftir greinum. Hlutabréf sjávarútvegs-, samgöngu- og fjármálafyrirtækja lækkuðu í verði, en verð hlutabréfa lyfjafyrirtækja og fyrirtækja í bygginga- og verktakastarfsemi hækkaði umtalsvert. Breytingar á verði sjávarútvegsfyrirtækja má að nokkru

skýra með skerðingu aflamarks auk þess sem eldsneytiskostnaður jókst mjög á árinu. Samgöngufyrirtæki urði einnig fyrir áföllum vegna verðhækkunar eldsneytis og sum þeirra urðu fyrir gengistapi vegna lækkunar krónunnar á sama tíma og lækkun á gengi evrunnar gagnvart Bandaríkjadal hafði neikvæð áhrif á tekjur þeirra. Þess ber að gæta að verð hlutabréfa var almennt orðið mjög hátt í ársbyrjun 2000 miðað við sögulega og alþjóðlega reynslu.

Meiri afgangur varð á ríkissjóði en gert var ráð fyrir í fjárlögum

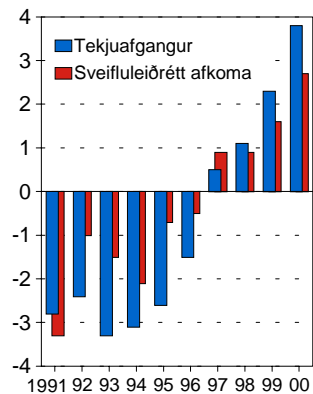
Samkvæmt greiðslutölum Ríkisbókhalds fyrir árið 2000 var 12 ma.kr. afgangur á ríkissjóði. Miðað við greiðslutölurnar má ætla að rekstrarafgangur ríkissjóðs á rekstrargrunni hafi verið um 21 ma.kr. Það er heldur meira en gert var ráð fyrir í fjárlögum (17 ma.kr.) en eilítið minni en reiknað var með við samþykkt fjárukalaga (23 ma.kr.). Til samanburðar var rekstrarafgangur ríkissjóðs 23 ma.kr. á árinu 1999. Verri afkoma stafar þó einvörðungu af minni eignasölu, en hún nam einungis 0,6 ma.kr. á árinu. Án eignasölu var afgangur ríkissjóðs um 20 ma.kr. árið 2000 á móti 12½ ma.kr. á árinu 1999. Hagur sveitarfélaga virðist heldur hafa skánað á árinu 2000, enda fengu þau aukin framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga, jafnframt því sem tekjur af fasteignagjöldum hækkðu umtalsvert. Áætlanir Þjóðhagsstofnunar gera ráð fyrir að halli á rekstri sveitarfélaganna hafi minnkað úr tæpum 3 ma.kr. 1999 í tæpa 2 ma.kr. á árinu 2000. Með batnandi hag ríkissjóðs og sveitarfélaga óx afgangur á rekstri hins opinbera úr 13,5 ma.kr. 1999 í 24 ma.kr. á árinu 2000.

Samkvæmt greiðslubókhaldinu varð afgangur fyrir lántökur og afborganir 9,5 ma.kr. Í þeirri tölu eru hvorki uppgjör löngu áfallinna spariskírteinavaxta né fyrirframgreiðsla vegna lífeyrisskuldbindinga talin með afborgunum eins og rökrétt virðist. Sé það gert virðist lánsfjárafgangur hafa numið um 19 ma.kr., sem er 6 ma.kr. meira en 1999, en heldur minna en stefnt var að í fjárlögum. Þessi afgangur var notaður til að greiða niður innlend langtímalán (þ.m.t. uppsafnaða vexti) um 19 ma.kr., greiða upp 4 ma.kr. af ríkisvixlum og greiða 7 ma.kr. inn á lífeyrisskuldir. Á móti voru teknir 8 ma.kr. að láni erlendis umfram afborganir, sem þótti henta í ljósi viðskiptahalla og gjaldeyrisstöðu. Að auki gera áætlanir fjárukalaga ráð fyrir 3 ma. kr. óbeinni lántöku hjá lífeyrissjóðum ríkisins.

Tekjur ríkisins á liðnu ári virðast hafa orðið svipaðar og árið á undan, en án eignasölu jukust þær um 7½%. Það er um 2½% umfram verðhækkun landsframleiðslu en svipað og nafnhækkun hennar. Skattar af tekjum einstaklinga og fjármagnstekjum fóru 7½ ma.kr. fram úr fjárlögum og gáfu 22% meira af sér en 1999, en skattgreiðslur fyrirtækja stóðu í stað. Tekjur af virðisaukaskatti jukust í takt við þjóðarútgjöld, en tekjur af innflutningi lækkuðu.

Útgjöld virðast hafa hækkað um 1½%, ef gert er ráð fyrir að hækkun lífeyrisskuldbindinga verði samkvæmt áætlun fjárlaga og fjárukalaga. Meiru varðar að útgjöld án lífeyrisskuldbindinga hækkðu um rúm

Kennitölur ríkisfjármála
% af VLF

Tafla I.1 Yfirlit ríkisfjármála 1998-2000

Rekstrargrunnur, % af VLF

	1998	1999	2000	
			Fjárlög	Áætlun
Tekjur	31,3	35,7	31,1	33,2
– án eignasölu.....	30,9	33,1	30,5	33,1
Gjöld.....	32,8	31,9	28,6	30,1
– með venjul. lífeyrisuppbótum	30,0	30,8	28,5	30,0
Afgangur.....	-1,5	3,8	2,5	3,1
– án eignasölu og sérstaks lífeyris	0,9	2,4	2,0	3,1
Lánsfjárafgangur.....	-0,9	2,2	3,1	2,8

4%, sem er rétt rúmlega í takt við verð landsframleiðslu en felur í sér 2½% lækkun að raungildi miðað við verð samneyslu. Útgjöld heilbrigðis- og tryggingaráðuneytis fóru 6% fram úr fjárlögum og hækkuðu um 1% umfram verð samneyslu, en gert hafði verið ráð fyrir 4% raunlækkun. Útgjöld án lífeyrisskuldbindinga fóru alls um 4½% fram úr fjárlögum, sem skýrist að hluta af því að verð samneyslu hækkaði tæplega 2% meira á milli ára en spáð var við samþykkt fjárlaga.

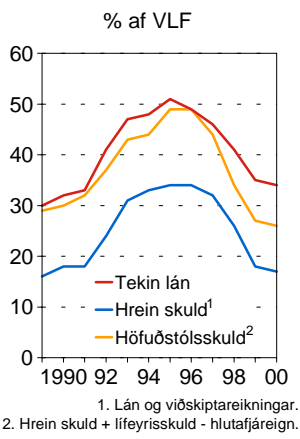
Ríkisreksturinn styrktist miðað við hagsveifluna

Að teknu tilliti til hagsveiflunnar styrktist ríkisreksturinn nokkuð á árinu 2000. Sú styrking kann þó að stafa að miklu leyti af því að ekki sé tekið nægilegt tillit til áhrifa aukinnar einkaneyslu og innflutnings á tekjur ríkis í hefðbundinni sveifluleiðréttingu.

Tölur um ríkisfjármál sem spanna nokkuð langt tímabil er helst að finna í gögnum Þjóðhagsstofnunar, þar sem fylgt er alþjóðlegum venjum og leiðrétt fyrir breytingum á framsetningu ríkisreiknings og fjárlaga sem gerðar voru 1998. Í þessari framsetningu er eignasölu-tekjum og óvenjulegum lífeyrisútgjöldum sleppt og afskriftir skatttekna meðhöndlaðar nokkuð á annan veg en í venjulegri framsetningu Ríkisbókhalds. Samkvæmt þessum tölum varð afgangur á rekstri ríkissjóðs um 6 ma.kr. 1998, 14½ ma. 1999 og samkvæmt bráðabirgðatölum um 25½ ma.kr. eða 3,8% af VLF á árinu 2000. Hluta bættrar afkomu má skýra með því að spennan í efnahagslífinu virðist hafa verið meiri árið 2000 en 1999. Með venjubundinni leiðréttingu fyrir hagsveiflu var þessi afgangur næstum 18-19 ma.kr. eða rúmlega 2½% af VLF á árinu 2000 en um 10 ma.kr. árið áður, sem svarar til 1½% af VLF. Á þennan mælikvarða er hagr ríkissjóðs með miklum blóma um þessar mundir. Þess ber þó að geta að leiðréttingin tekur ónógt tillit til áhrifa einkaneyslu og innflutnings á hag ríkisins og gæti slík viðbótarleiðrétting auðveldlega numið 6-8 ma.kr. Á móti kemur að launahækkunar í þessari uppsveiflu hafa verið meiri hjá opinberum starfsmönnum en annars staðar á vinnu-markaðinum. Skuldir lækkuðu hægar en árin á undan.

Erlendar skuldir ríkisins hækkuðu á liðnu ári úr 118 ma.kr. í um 140 ma.kr. Koma þar til áhersla á innlenda skuldalækkun og lífeyris-

Skuldastaða ríkissjóðs

sjóðagreiðslur annars vegar og hins vegar 10% gengislækkun krónunnar á árinu. Heildarskuldir ríkisins virðast hafa hækkað úr 226 ma.kr. í árslok 1999 í u.þ.b. 233 ma.kr. í árslok 2000, þrátt fyrir afgang sem nam 20-25½ ma.kr. eftir því hvaða uppgjör er notað. Auk gengisbreytinga og verðbólgu stafar þetta misræmi af greiðslum ríkissjóðs inn á lífeyris-skuldbindingar. Engu að síður lækkuðu skuldir ríkisins sem hlutfall af landsframleiðslu.

Eftir því sem ráðstöfun lánsfjárafgangsins verður flóknari, gefa hefðbundnar lýsingar á skuldum og fjárkröfum ríkissjóðs óljósari mynd af efnahagnum. Töflu 13 í viðauka hefur því verið breytt þannig að þar sjást nú einnig hlutfjáreign, bankareikningar og skuldir við lífeyris-sjóði, sem og heildarstaða eða höfuðstóll ríkisreiknings. Meðfylgjandi spássúmynd sýnir höfuðstóllinn ásamt hreinum og vergum skuldum á árslokaverði sem hlutfall af landsframleiðslu.

Þrátt fyrir rekstrarhalla undanfarinna ára hafa skuldir sveitarfélaga staðið í stað síðustu árin sem hlutfall af landsframleiðslu, hreinar skuldir í kringum 5% en vergar u.þ.b. 7% af landsframleiðslu. Hreinar skuldir hafa hækkað um 6 ma.kr. frá 1995 þótt samanlagður halli hafi numið um 13½ ma.kr., hvort tveggja á föstu verði í árslok 2000. Að einhverju marki stafar misræmið af því að ýmis rekstur hefur verið færður frá sveitarsjóðum yfir í sjálfstæð fyrirtæki sem oftast en ekki eru fjármögnuð með lántöku hjá sveitarfélögunum eða á ábyrgð þeirra. Mörg sveitarfélög eiga á móti miklar eignir, sem losa mætti um ef harðnar á dalnum.

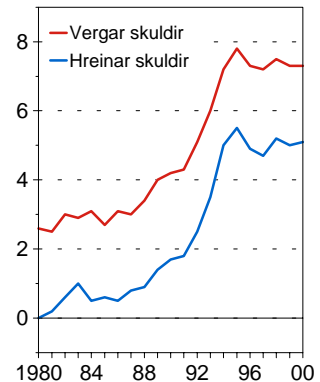
Aðhald peningastefnunnar jókst enn frekar á árinu ...

Seðlabankinn hækkaði vexti fjórum sinnum á árinu 2000, samtals um 2,4 prósentustig. Sökum þess að verðbólga og verðbólguvæntingar jukust framan af árinu hækkuðu raunvextir í endurhverfum viðskiptum þó ekki eins mikið fyrir en undir lok ársins. Þegar aðhald peningastefnunnar er aukið með því að hækka vexti leiðir það einatt til þess að skammtímavextir verða hærri en vextir til lengri tíma. Er þá talað um að halli ávöxtunarferilsins sé neikvæður. Slíkt má túlka sem vísbendingu um að markaðsaðilar telji að aðgerðirnar muni bera árangur og að þess vegna muni gefast tilefni til lækkunar vaxta síðar. Halli ávöxtunarferilsins var neikvæður á bilinu 0,2-0,5% fyrstu 4 mánuði ársins, en þegar vænt verðbólga jókst á vormánuðum varð munurinn jákvæður á ný og hélst að mestu jákvæður til loka ársins.

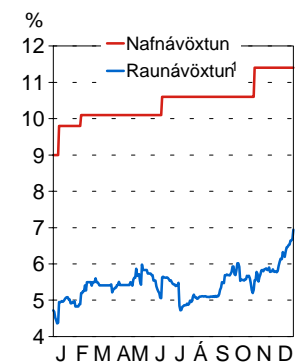
Þótt Seðlabankinn hafi hækkað vexti umtalsvert á árunum 1998-1999 leiddi aukið aðhald ekki umsvifalaust til mikillar hækkunar á þeim vöxtum sem einstaklingar, fyrirtæki og hið opinbera þurftu að greiða af lánnum sínum. Þvert á móti fóru verðtryggðir langtímavextir lækkandi allt til ársbyrjunar 1999 og byrjuðu ekki að hækka svo að um munaði fyrir en líða tók á árið 2000. Lækkun langtímavaxta árin 1997 og 1998 var ekki aðeins mjög á skjön við þróun skammtímavaxta heldur einnig þá miklu uppsveiflu sem einkenndi þjóðarbúskapinn. Snemma árs 1999 var raunávöxtun spariskírteina til 10 ára t.d. einungis rúm 4%. Þegar leið á árið 1999 fór raunávöxtun verðtryggðra langtímaskuldabréfa hækk-

Skuldastaða sveitarfélaga

% af VLF

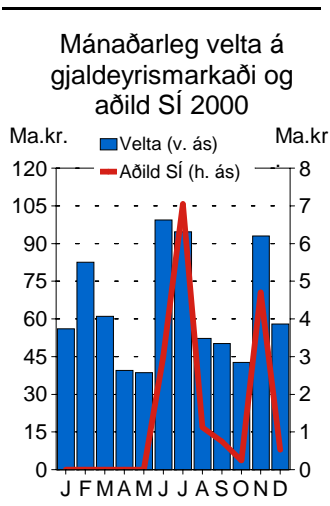

Ávöxtun í endurhverfum viðskiptum Seðlabankans

1. Raunávöxtun m.v. verðbólguálag ríkisskuldabréfa.

Gengisskráningarvog (%)		
Lönd	Gildistaka 25. júní '99	Gildistaka 20. júlí '00
Bandaríkin	24,69	25,26
Bretland	13,00	14,36
Kanada	1,34	1,42
Danmörk	8,37	8,89
Noregur	7,34	7,61
Svíþjóð	3,73	4,07
Swiss	2,50	2,11
Evrusvæði	34,35	31,43
Japan	4,68	4,85

Peningastefnan: Vikmörk gengisstefnunnar voru víkkuð í ±9% á árinu 2000

Meginmarkmið stefnunnar í peningamálum er stöðugt verðlag. Stöðugleiki í gengismálum er millimarkmið Seðlabanka Íslands að meginmarkmiðinu. Þessari stefnu framfylgir Seðlabankinn með því að stýra vöxtum á peningamarkaði, fyrst og fremst með ákvörðun ávöxtunar í endurhverfum viðskiptum sínum við lánastofnanir, en ávöxtun á peningamarkaði hefur sterk áhrif á gjaldeyrisstrauma og þar með á gengi krónunnar. Auk þess hafa skammtíma-vextir á peningamarkaði áhrif á vexti í bankakerfinu og á skuldabréfamarkaði, einnig þá sem eru til lengri tíma. Þar með hafa vaxtaákvörðanir Seðlabankans áhrif á neyslu og fjárfestingu þegar frá líður.

Þar sem peningastefnan miðar að því að halda gengi krónunnar stöðugu verða vaxtaákvörðanir að taka mið af áhrifum sem þær hafa á gengi krónunnar. Þetta þýðir að peningastefnunni verður ekki beitt til þess að ná öðrum efnahagslegum markmiðum, svo sem jöfnuði í viðskiptum við útlönd og mikilli atvinnu. Til þess að vinna að þeim verða stjórnvöld að beita öðrum stjórnáttækjum eða umbótum á almennri umgjörð atvinnulífsins.

Þótt Seðlabankanum sé ætlað að beita stjórnáttækjum sínum til þess að halda gengi krónunnar stöðugu, gefur gengisstefnan, eins og hún hefur verið framkvæmd á undanförunum árum, ákveðið svigrúm fyrir gengisbreytingar. Frá september 1995 til febrúar 2000 var formlegt svigrúm 6% til hvorrar handar frá miðgengi sem ákveðið var í júní 1993. Árin 1995-1997 var genginu þó í reynd haldið stöðugu langt innan þeirra vikmarka, en síðan hefur þáttur markaðsafla í ákvörðun gengisins smám saman vaxið og Seðlabankinn dregið sig út úr daglegum viðskiptum. Sveiflur í gengi krónunnar hafa vaxið að sama skapi. Í febrúar árið 2000 voru vikmörkin víkkuð í 9% til hvorrar handar. Í kjölfarið styrktist gengi krónunnar en tók síðan fljótlega að lækka hröðum skrefum og spannaði á árinu allt það svigrúm sem gengisstefnan hafði fyrir víkkun vikmarka.

Nokkur umræða var um það á árinu hvort peningastefnan virkaði sem skyldi sökum óhefts aðgangs að erlendu fjármagni og lítils vaxtanæmis heimila og fyrirtækja. Aðgangur að erlendu fjármagni er þó ekki óheftur í reynd og er hvorki áhættulaus né stendur öllum íslenskum fyrirtækjum til boða. Vaxtanæmi heimila og fyrirtækja kann að vera lítið til skamms tíma lítið en til lengdar verða áhrif hærri vaxta ekki umflúin. Um þetta og samband peningastefnu og viðskiptahalla má lesa í Peningamálum 2001/1.

andi á ný og var á bilinu 5½ til 6% síðla árs 2000. Raunávöxtun verðtryggðra skuldabréfalána banka hækkaði álfka mikið og var 10,2% í lok ársins. Aðhald peningastefnunnar var því greinilega farið að skila sér inn í langtíma vexti á árinu 2000.

... en innstreymi lánsfjár vann á móti aðhaldinu

Þótt raunvextir hafi hækkað mjög á árinu sáust þess fremur lítil merki að farið væri að draga svo um munaði úr vexti útlána. Það má rekja til

Þess að útlán innlánsstofnana voru að verulegu leyti fjármögnuð með erlendu lánsfé. Síðari hluta ársins var fjármögnun með erlendu lánsfé þó hlutfallslega heldur minni en árið áður, eða tæplega helmingur. Vaxtamunur við útlönd var mikill og vaxandi á árinu og stuðlaði að innstreymi erlends lánsfjár. Að jafnaði var munurinn á skammtíma vöxtum á bilinu 5½-6½% og fór hækkandi undir lok ársins 2000.

Vegna þess hve gengi krónunnar lækkaði á árinu voru lánskjör erlendra lána þó eftir á ekki hagstæð og kann vaxandi óvissa um gengi krónunnar að hafa dregið nokkuð úr sókn í erlent lánsfé er líða tók á árið. Greiður aðgangur að erlendu lánsfé dró úr aðhaldssemi peningastefnunnar á árinu, a.m.k. fyrirfram. Ætla má að vaxtakjör sem innlend fyrirtæki bjuggu við á erlendum mörkuðum hafi að meðaltali verið nokkuð svipuð og árið áður. Erlendir ríkisskuldabréfavextir lækkuðu á árinu 2000 eftir hækkun árið áður. Hins vegar eru vísbendingar um að álag sem innlend og erlend fyrirtæki þurftu að greiða á slíka vexti hafi hækkað á árinu 2000 og aðgangur ekki verið eins greiður og áður.

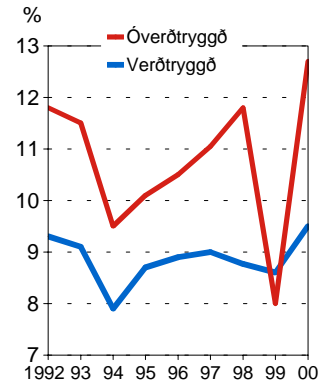
Lægra gengi fól ekki í sér minna aðhald peningastefnunnar

Gengi krónunnar lækkaði um tæp 9% frá árslokum 1999 til ársloka 2000, þ.e.a.s. gengisvísitalan hækkaði um 10%. Að meðaltali var gengi krónunnar þó nánast hið sama og árið áður, enda hækkaði gengið verulega á árinu 1999 og nokkuð fram á vor árið 2000. Þessi gengislækkun er ekki vísbending um slökun á aðhaldi í peningamálum, því að ætla má að vænt jafnvægisraungengi krónunnar hafi einnig lækkað og vaxandi óvissa ríkt um gengi krónunnar. Sem fyrr segir var þó raungengi krónunnar í lok ársins komið undir meðaltal síðustu 20 ára.

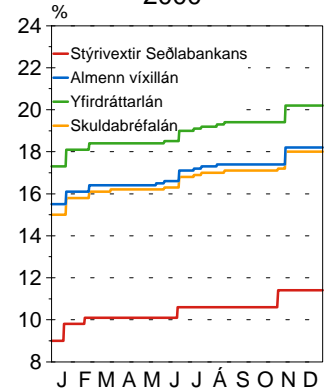
Umrót á gjaldeyrismarkaði ...

Fyrsta ársþriðjung 2000 styrktist gengi íslensku krónunnar nokkuð en um miðjan júní snerist dæmið hins vegar við og hækkaði vísitala gengisskráningar frá apríllokum til áramóta um 12,2% þrátt fyrir tvær vaxtahækkningar og inngríp Seðlabankans.³ Gengi íslensku krónunnar gegnir lykilhlutverki í því að viðhalda verðstöðugleika hér á landi og hefur Seðlabankinn haft gengisstöðugleika sem millimarkmið eins og lýst er í rammagrein um peningastefnuna. Gengi krónunnar hefur flotið innan skilgreindra vikmarka. Þau voru vikkuð úr ±6% frá miðgildi í ±9% hinn 22. febrúar 2000 þar sem þau voru farin að hamla frekari styrkingu krónunnar sem talin var æskileg sem viðnám við vaxandi verðbólgu. Stýrivextir bankans voru hækkaðir samtímis af sömu ástæðu. Vísitala gengisskráningar náði lágmarki í lok apríl (þ.e. gengi krónunnar var sterkast gagnvart erlendum gjaldmiðlum) en hækkaði lítilla fram til fyrstu viku júnímánaðar. Í annari viku júní hófst skeið hækkunar vísitölunnar sem stóð með hléum til ársloka. Helstu ástæður fyrir þess-

Meðalraunvextir skuldabréfalána banka og sparisjóða

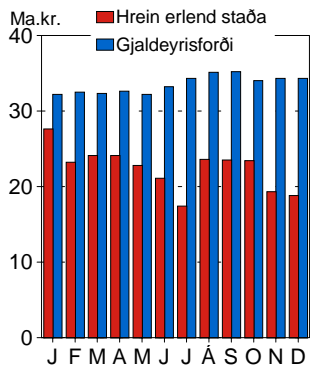

Útlánavextir banka og stýrivextir Seðlabankans 2000

3. Vísitala gengisskráningar mælir verð erlendra gjaldmiðla í íslenskum krónum. Hækkun hennar þýðir því að gengi krónunnar lækkar.

Gjaldeyrisforði og hrein erlend staða Seðlabankans 2000

um umskiptum voru vísbendingar um að viðskiptahalli yrði hugsanlega lífseigari en búist hafði verið við, samdráttur í úthlutuðum aflaheimildum fyrir fiskveiðiárið 2000/2001 og lítið lát á þenslu sem talið var að gæti leitt til launaskriðs og aukinnar verðbólgu. Þar að auki jókst flæði fjármagns úr landi vegna fjárfestingar lífeyrissjóða í erlendum verðbréfum á þrýstinginn á gengi krónunnar.

... olli inngripum Seðlabankans

Seðlabankinn greip þrettán sinnum inn í framvinduna á gjaldeyrismarkaði í því skyni að hamla gegn snörpum verðbreytingum sem annaðhvort voru hafnar eða fyrirsjáanlegar. Það er velþekkt á alþjóðlegum gjaldeyrismörkuðum að viðbrögð við ýmsum viðburðum sem kunna að hafa áhrif á gengi eru mjög oft yfirdrífín og ganga gjarnan að mestu til baka þegar markaðurinn hefur náð að endurmeta áhrifin. Það hefur því verið ásetningur Seðlabankans að reyna að milda slík „yfirkot“. Að öðru leyti hefur Seðlabankinn látið markaðinn um að ákveða gengi íslensku krónunnar. Verðsveiflur á árinu 2000 voru mun meiri en árið áður en það má m.a. sjá af samanburði á staðalfrávikum daglegs gildis vísitölu gengisskráningar. Árið 1999 var staðalfrávikid 1,3 en árið 2000 var það 4,1.

Inngripin mörkuðu nokkur tímamót því að Seðlabankinn hafði ekki átt viðskipti á millibankamarkaðinum með gjaldeyri frá miðju ári 1999. Mest urðu viðskipti á millibankamarkaði 20,8 ma.kr. á einum degi hinn 14. júlí. Þann 13. júlí varð skörp lækkun á gengi krónunnar og ákváðu viðskiptavakar að loka millibankamarkaðnum en samkvæmt reglum var slíkt mögulegt ef meirihluti þeirra ákvað slíkt. Markaðurinn var opnaður aftur eftir tveggja stunda hlé en lokunin mæltist illa fyrir og var heimildin til lokunar felld út úr reglunum við endurskoðun þeirra nokkru síðar. Samtals keypti Seðlabankinn 15,6 ma.kr. (og seldi jafnvirði í Bandaríkjadöllum) á gjaldeyrismarkaði frá miðjum júní til loka árs 2000. Seðlabankinn seldi einnig 1,8 ma.kr. á gjaldeyrismarkaðnum, mest í ágúst og september. Undir lok árs varð þess vart að aðilar á markaði hefðu vantrú á því að Seðlabankinn hygðist verja vikmörk gengisskráningarinnar ef á þau reyndi. Við þessu var brugðist með afdráttarlausri yfirlýsingu um að Seðlabankinn myndi verja þau af fullu afli.

Viðskiptavökum fækkaði en velta óx mikið

Aðilum á millibankamarkaði með gjaldeyri fækkaði um tvo á árinu, annars vegar vegna samruna Íslandsbanka hf. og Fjárfestingarbanka atvinnulífsins hf. og hins vegar dró Sparisjóðabanki Íslands hf. sig út af markaðnum þar sem ekki var talinn grundvöllur fyrir frekari þátttöku hans vegna lítilla viðskipta. Í árslok voru því viðskiptavakar fjórir talsins, þ.e. Búnaðarbanki Íslands hf., Íslandsbanki-FBA hf., Kaupþing hf. og Landsbanki Íslands hf. Heildarviðskipti á millibankamarkaði með gjaldeyri námu 768 ma.kr. á árinu og jukust um 64% frá fyrra ári. Á síðustu árum hefur hlutdeild Seðlabanka Íslands á þessum markaði farið minnkandi og er það í samræmi við þá stefnu bankans að verðmyndun krónunnar lúti eðlilegum lögmálum framboðs og eftirspurnar. Inngrip

Seðlabankans á árinu miðuðu eingöngu að því að slaka á spennu sem annaðhvort hafði myndast eða var við það að magnast.

Stakkaskipti á skuldabréfamarkaði ...

Skuldabréfamarkaður tók nokkrum stakkaskiptum á árinu. Í maí varð talsvert uppnám þegar tveir viðskiptavakar spariskírteina og húsbréfa sögðu upp samningum sínum um viðskiptavakt fyrir þessa flokka bréfa og voru tilgreindar ástæður óánægja með upplýsingagjöf, m.a. um áformaða útgáfu nýrra skuldabréfa og uppkaup á eldri flokkum. Einnig komu fleiri atriði til, markaðsaðstæður höfðu breyst verulega frá því sem áður var, meðal annars vegna offramboðs húsbréfa, sem var afleiðing mikillar þenslu á fasteignamarkaði, og vegna breyttra áherslna lífeyrissjóða við fjárfestingu. Þar að auki höfðu einhverjir viðskiptavakar keypt talsvert magn langtímaskuldabréfa í þeirri trú að lækkun ávöxtunarkröfu væri framundan en ávöxtunarkrafan hækkaði verulega fyrstu mánuði ársins og því sátu þeir uppi með umtalsvert gengistap af viðskiptunum. Gerðar voru nokkrar breytingar á fyrirkomulagi viðskiptavaktar, m.a. voru skuldbindingar viðskiptavaka auknar. Upplýsingagjöf til markaðarins um áform útgefenda var einnig stórukin. Þessar breytingar leiddu til þess að virkari viðskiptavakt var komið á og jókst velta nokkuð í kjölfarið.

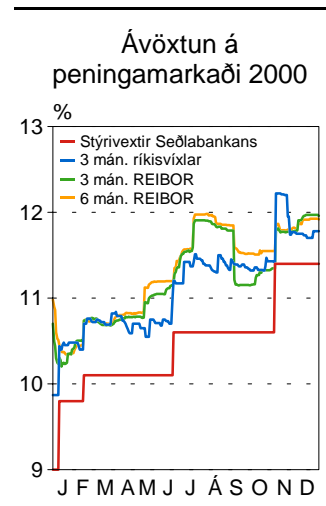
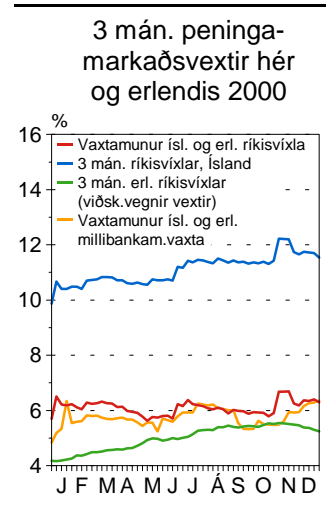
... m.a. vegna rafrænnar skráningar verðbréfa

Verðbréfaskráning Íslands hf. hóf tilraunaskráningu ríkisvixla í mars og lánaðist hún vel. Í kjölfar hennar hófst rafvæðing verðbréfa og um áramót höfðu 18 flokkar skuldabréfa verið skráðir og var þar um að ræða 6 flokka spariskírteina, 1 flokk ríkisbréfa og 11 flokka ríkisvixla. Þessi kerfisbreyting hefur gengið vel fyrir sig og eru miklar væntingar um aukid hagræði sem hlýst af þessari breytingu.

Nýju fyrirkomulagi, svokölluðu aðalmiðlarakerfi, við frum- og endursölu ríkisvixla á verðbréfamarkaði var komið á laggirnar á haustmánuðum. Við frumsölu ríkisvixla fá aðalmiðlarar einir að gera tilboð en jafnframt þurfa þeir að skuldbinda sig til að kaupa fyrir tilteknar fjárhæðir. Aðalmiðlarar verða einnig viðskiptavakar á markaði.

Ávöxtun verðbréfa hækkaði en verð hlutabréfa lækkaði

Ávöxtun verðtryggðra langtímaskuldabréfa hækkaði allskarpt á fyrstu mánuðum ársins, t.d. hækkaði ávöxtun 25 ára húsbréfa úr 4,8% í árslok 1999 í 6,1% í lok maí 2000. Spássúlínurit sýnir breytingar ávöxtunarinnar innan ársins en í lok þess var hún 6,3%. Nokkru meiri sveiflur voru í ávöxtun spariskírteina en þær skýrast að hluta til af mun minni veltu og stírdari markaði. Meginhluta ársins var nokkuð stöðugt bil milli ávöxtunar 3 mánaða ríkisvixla á Verðbréfaþingi Íslands og stýrivaxta Seðlabankans, 0,6 til 0,7%. Síðustu tvo mánuði ársins minnkaði þetta bil þó verulega og í árslok munaði einungis 0,1%. Ástæða þessa er sennilega breytingarnar á fyrirkomulagi viðskipta, þ.e. aðalmiðlarakerfið. Fram að þessari breytingu hafði Seðlabankinn með viðskiptavakt sinni

<i>Viðskipti á millibankamarkaði með krónur í m.kr.</i>		
	1999	2000
O/N	404.440	417.450
T/N	62.600	35.200
S/W	24.400	41.650
1 mán.	9.300	12.300
3 mán.	2.600	5.500
6 mán.	3.000	3.550
9 mán.	0	200
12 mán.	0	1.200
Önnur	900	1.300

stýrt að mestu vaxtarófi skammtímabréfa á eftirmarkaði. Ávöxtun 5 ára ríkisbréfa flökti nokkuð, var 9,6% í lok árs 1999 en 11,7% í lok árs 2000.

Töluverðrar bjartsýni gætti á hlutabréfamarkaði í byrjun árs og hélt verð hlutabréfa áfram að hækka fram í febrúar/mars, en þá hófst mesta verðlækkunarhrina í sögu Verðbréfaþings Íslands. Úrvalsvísitalan lækkaði um 19,3% og heildarvísitalan um 8% yfir árið og var úrvalsvísitalan í árslok tæplega þriðjungi lægri en þegar hún stóð hæst. Hefur verð hlutabréfa aldrei lækkað jafn mikið frá því að hlutabréfamarkaðurinn komst á laggirnar. Velta jókst tæplega 40% árið 2000, en tvöfaldaðist hvert ár á tímabilinu 1995-98 og þrefaldaðist árið 1999. Velta utan þings jókst heldur meira og samanlagt jókst velta utan og innan þings um 68% milli ára, eða álíka mikið og undanfarin ár að árunum 1997 og 1999 undanskildum. Veltuhraði hlutabréfa hélt einnig áfram að aukast, en var þó enn mun minni en á þróuðum erlendum mörkuðum. Íslenski markaðurinn er enn mjög grunnur þótt dýpt hans aukist með hverju ári.

Litlar breytingar á millibankamarkaði með krónur

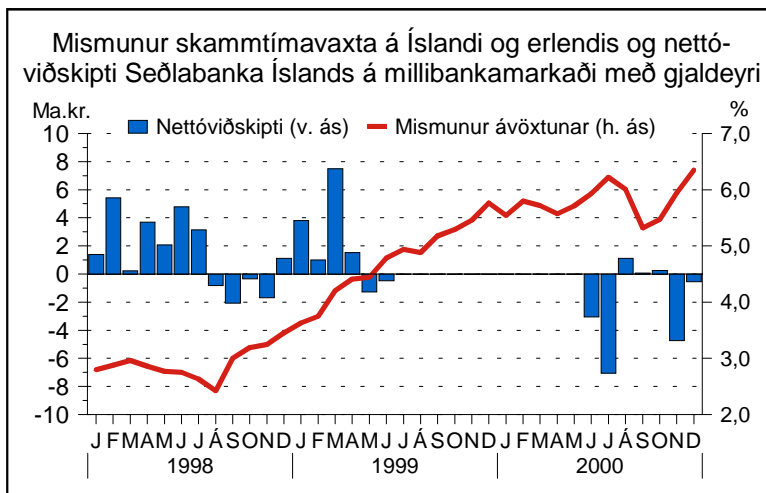
Viðskipti á millibankamarkaði með krónur stóðu því sem næst í stað á milli ára en ávöxtun hækkaði nokkuð, að mestu þó í takt við aukna verðbólgu og hækkun stýrivaxta Seðlabankans en áhrifa lausafjárskorts gætti sumpart síðustu mánuði ársins. Velta ársins var 531 ma.kr. og er það um 5,6% aukning frá árinu á undan. Meginþungi viðskipta á þessum markaði er í skemmri lánnum, þ.e. lánnum til eins dags, 85%, en árið 1999 var þetta hlutfall 93%. Hlutfall vikulána jókst úr 4% í 8%. Eftir sem áður er hlutdeild lengri lána hverfandi. Meðalávöxtun lána til eins dags var á árinu 11,3% en árið 1999 var hún 8,8%. Meðalávöxtun vikulána var 11,4% árið 2000 en 9,1% árið þar á undan. Alls eru 7 aðilar á þessum markaði og fækkaði þeim um einn við samruna Íslandsbanka hf. og Fjárfestingarbanka atvinnulífsins hf.

Seðlabankinn hækkaði vexti fjórum sinnum ...

Sem fyrr segir hækkaði Seðlabanki Íslands stýrivexti sína fjórum sinnum á árinu 2000. Stýrivextir bankans, þ.e. ávöxtun í endurhverfum viðskiptum hans við lánastofnanir, voru í upphafi ársins 9% en 12. janúar voru þeir hækkaðir í 9,8%. Hinn 14. febrúar voru þeir enn hækkaðir í 10,1% og var það gert í tengslum við vikkun vikmarka gengisbils íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum sem fyrr er lýst. Þann 16. júní voru stýrivextir hækkaðir í 10,6% og 1. nóvember í 11,4%. Strax eftir vaxtabreytingar Seðlabankans breyttust yfirleitt bankavextir til samræmis og ávöxtun á peningamarkaði er einnig næm fyrir aðgerðum bankans. Ekki fer á milli mála að vaxtabreytingar Seðlabankans hafa áhrif. Annars vegar koma þau fram án tafar á gjaldeyrismarkaði og hins vegar í slaknandi lánsfjáreftirspurn að alllöngum tíma liðnum.

Vaxtamunur innlendra þriggja mánaða ríkisvixla og sambærilegra erlendra vixla flökti nokkuð á árinu. Minnstur var munurinn um 5,7%

<i>REIBOR-vextir í lok hvers mánaðar árið 2000 (%)</i>			
	<i>Einn dagur</i>	<i>Ein vika</i>	<i>1 mán.</i>
Janúar	11,24	10,44	10,51
Febrúar	20,88	10,93	10,85
Mars	10,93	10,43	10,72
Apríl	11,52	10,67	10,76
Máí	11,51	10,78	10,75
Júní	11,88	11,72	11,58
Júlí	11,72	11,51	11,87
Ágúst	10,45	10,42	11,34
September	11,04	10,54	10,87
Október	10,99	11,02	11,04
Nóvember	12,81	12,18	12,29
Desember	13,46	13,16	12,69

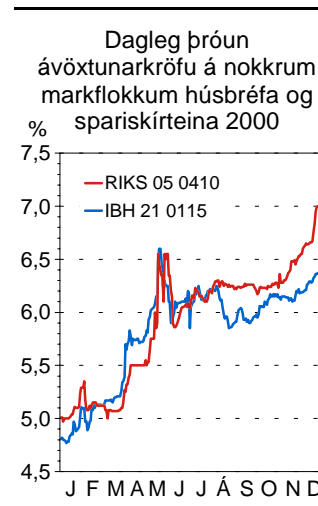
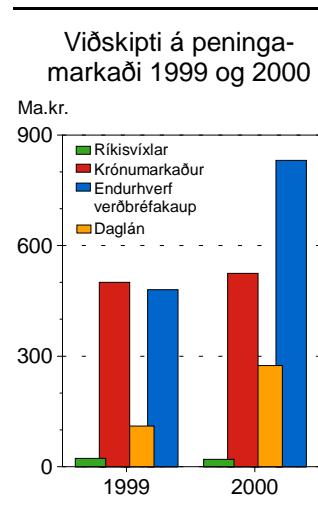

en mestur um 6,7%. Í ársbyrjun 1999 var vaxtamunurinn um 3,5% en það árið óx hann nokkuð jafnt og þétt upp í 5,7%. Vaxtamunur 5 ára ríkisverðbréfa jókst nokkuð jafnt úr 4% í 7% frá upphafi til loka árs.

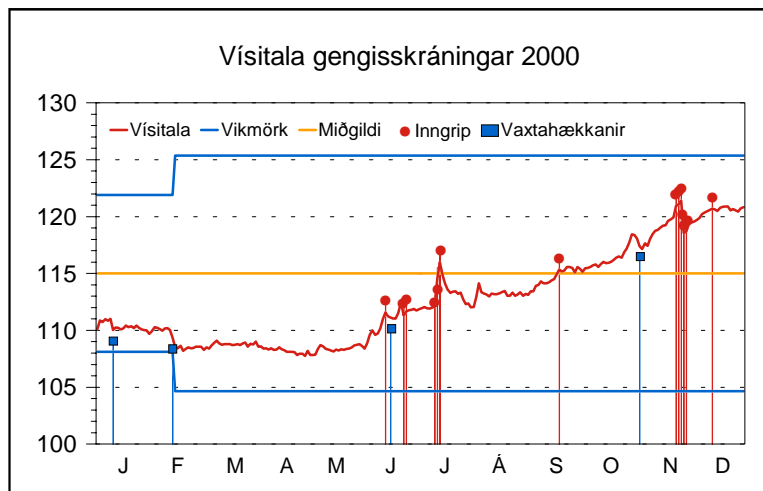
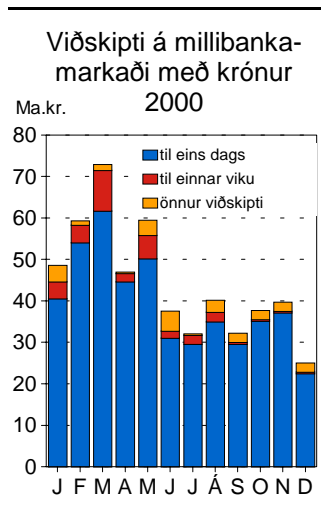
... og liðkaði til með lausafjárstuðningi

Lánastofnanir hafa í auknum mæli notfært sér þau tæki sem Seðlabankinn býður upp á við stýringu lauss fjár.⁴ Þessi tæki eru einkum endurhverf viðskipti og daglán en einnig geta lánastofnanir fengið sérstaka fyrirgreiðslu hjá bankanum, þótt slíkt hafi ekki gerst á árinu 2000. Endurhverf viðskipti lánastofnana felast í kaupum Seðlabankans á tryggum verðbréfum en þessi viðskipti ganga síðan til baka eftir tiltekinn tíma. Hægt er einnig að snúa þessu við, þ.e. Seðlabankinn selji lánastofnunum traust verðbréf en síðan núverandi uppboðskerfi komst á hefur fyrri aðferðin eingöngu verið notuð hér á landi. Endurhverf viðskipti eru miðuð við 14 daga og fer uppboð fram vikulega. Seðlabankinn hefur til þessa eingöngu notast við fastverðsaðferð, þ.e. hann takmarkar ekki sérstaklega þá fjárhæð sem hægt er að eiga viðskipti með á auglýstum vöxtum. Staða endurhverfra viðskipta í ársbyrjun 2000 var 36 ma.kr. en 47 ma.kr. í lok ársins. Velta endurhverfra viðskipta jókst verulega á milli ára og nam 830 ma.kr. á árinu 2000 sem var 73% aukning frá fyrra ári. Merkja mátti á síðari hluta árs sterkt samhengi á milli aukningar endurhverfra viðskipta og inngrípa Seðlabankans sem rekja mátti til þess að Seðlabankinn dró með inngrípunum krónur út af markaði sem lánastofnanirnar þurftu síðan að sækja aftur með endurhverfum viðskiptum.

Daglánafyrirgreiðsla Seðlabankans fer fram með tvennum hætti. Lánastofnanir geta annars vegar óskað eftir dagláni eða hins vegar orðið

4. Sjá grein um framkvæmd peningastefnunnar og stjórnþæki Seðlabanka Íslands í Peningamálum 2000/4.

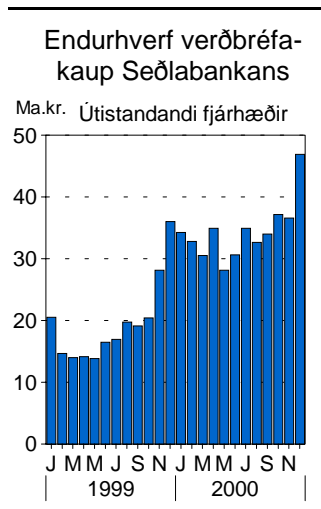

að taka daglán til þess að ljúka uppgjöri greiðslujöfnunar ef staða þeirra eftir greiðslujöfnun hefur verið neikvæð og innstæða ónóg á viðskiptareikningi í Seðlabankanum. Notkun daglána jókst verulega á árinu 2000, úr 110 ma.kr. 1999 í 274 ma.kr.

Aukning á endurhverfum viðskiptum og verulegur vöxtur daglána ásamt lítilli breytingu á veltu á millibankamarkaði með krónum gefur vísendingar um að lausafjárskorts hafi gætt í lánakerfinu.

Í hnotskurn

Vaxandi ójafnvægis gætti í þjóðarþjófnum á árinu 2000. Það birtist t.d. í verðbólgu, óhóflegum vexti útlána og meiri halla á viðskiptum við útlönd en sést hefur í aldarfjórðung. Stefna Seðlabankans hefur miðast við að halda verðbólgu eins lítt og frekast er unnt innan ramma gengisstefnunnar. Þar var þó við ramman reip að draga þar sem þrýstingur til lækkunar á gengi krónunnar jókst á síðari hluta ársins. Þessar aðstæður kröfðust aukins peningalegs aðhalds. Stýrivextir bankans voru því hækkaðir um samtals 2½ prósentustig á árinu. Þegar á heildina er lítið má telja að aðhald peningastefnunnar hafi verið verulegt og vaxandi á árinu, þótt greiður aðgangur að erlendu lánsfé hafi vegið þar nokkuð á móti. Þar sem það tók aðhald vaxta nokkurn tíma að spanna allt vaxtarófið og þar sem áhrif hærri vaxta á eftirspurn eru einnig tafir var aukið aðhald enn ekki farið að hafa næg áhrif á eftirspurn og útlánaþróun undir lok ársins, þótt greina hafi mátt fyrstu merki þess í þróun ýmissa vísendinga.

FJÁRMÁLASTOFNANIR, MARKAÐIR OG GREIÐSLUMIÐLUN

Þegar litið er yfir árið 2000 er af mörgu að taka í íslenskum fjármálaheimi. Að sumu leyti hallaði undan fæti en annað horfði til bóta. Annars vegar má nefna lakari afkomu fjármálastofnana, áframhaldandi útlánaþenslu og atburði á innlendum mörkuðum sem grófu undan trúverðugleika þeirra. Hins vegar voru einnig stigin skref sem vonandi eiga eftir að reynast heilladrjúg. Dæmi um það eru sameiningar fjármálastofnana, útrás banka til annarra landa, tenging Verðbréfabings við norrænar kauphallir, rafræn skráning verðbréfa og breytingar í greiðslumiðlun.

Uppstokkun fjármálastofnana ...

Á árinu urðu miklar hræringar í sameiningarviðleitni banka. Í apríl tilkynntu Íslandsbanki hf. og Fjárfestingarbanki atvinnulífsins hf. (FBA) um fyrirhugaða sameiningu sína sem staðfest var á hluthafafundum um miðjan maí og tók gildi í byrjun júní. Í lok júní varð Frjálsi fjárfestingarbankinn hf. til við sameiningu Samvinnusjóðsins hf. og Fjávangs hf. Ekki varð af fyrirhugaðri sameiningu sem bankaráð Landsbanka Íslands hf. og Búnaðarbanka Íslands hf. urðu sammála á haustmánuðum um að stefna að. Um miðjan desember kynnti Samkeppnisstofnun þá niðurstöðu sína að samruni þessara banka myndi leiða til of mikillar samþjöppunar og markaðsráðandi stöðu og röskunar á samkeppni á mörkuðum fyrir innlán, útlán, greiðslumiðlun og verðbréfa- og gjald-eyrisviðskipti. Í árslok undirritaði Kaupþing hf. viljayfirlýsingu ásamt meirihlutaeigendum í Frjálsa fjárfestingarbankanum hf. um kaup Kaupþings á hlut þeirra. Samningar voru undirritaðir í lok janúar 2001 um kaup á 77% hlut og stuttu síðar var öðrum hluthöfum gert yfirtökutilboð.

... og útrás til annarra landa

Ársins 2000 verður minnst m.a. vegna útrásar íslenskra banka. Í vaxandi mæli hafa fjármálafyrirtæki keypt erlend verðbréf og veitt lán til erlendra aðila. Jafnframt hafa íslenskir bankar keypt ráðandi hluti í erlendum fjármálafyrirtækjum eða stofnað til slíks atvinnurekstrar frá grunni. Með starfsemi erlendis vilja bankarnir auka þjónustu við viðskiptamenn

Útrás íslenskra banka á árinu 2000

- FBA keypti enska einkabankann R. Raphael & Sons Plc. í Aylesbury í janúar og tók yfir rekstur hans í maí. Á fyrri hluta ársins keypti FBA einnig fjórðungshlut í danska netbankanum Basisbank. Í byrjun desember tilkynnti Íslandsbanki-FBA um fyrirhuguð kaup á meirihluta (56,2%) í Rietumu-banka í Lettlandi. Nokkrum dögum síðar fékk sá banki heimild Seðlabanka Lettlands til að kaupa annan þarlandan banka, Saules Banka.
- Kaupþing hf. fékk starfsleyfi í Lúxemborg fyrir rekstri banka eftir tveggja ára rekstur verðbréfafyrirtækis þar. Kaupthing Bank Luxembourg S.A. tók til starfa 1. janúar 2000. Í mars hóf Kaupþing starfsemi í New York með stofnun Kaupthing New York Inc. Í sama mánuði hóf Kaupþing einnig starfsemi í Færeyjum og stofnaði í maí Kaupthing Föroyar Virðisbrævameklarafelag P/F. Í júlí var Kaupthing Investment Bank Stockholm stofnaður og í nóvember hóf Kaupþing rekstur skrifstofu í Kaupmannahöfn og ákvað að opna íslenskan banka, Kaupthing Denmark, sem taka mun til starfa í upphafi 2001. Skrifstofa var opnuð í Lausanne í Sviss í september, Kaupthing Services S.A., og er þar stefnt að stofnun verðbréfafyrirtækis og banka.
- Landsbanki Íslands hf. keypti ásamt dótturfélagi sínu Landsbréfum hf. 70% hlut í The Heritable & General Investment Bank Ltd. í London í júlí. First Union National Bank eignaðist um 4% hlut í Landsbankanum við þau viðskipti gegnum dótturfélag sitt PIIC.
- Búnaðarbanki Íslands hf. lagði grunn að opnun banka í Lúxemborg á árinu og fékkst leyfi til bankarekstrar um miðjan nóvember. Bankinn tók til starfa í árslok en gert er ráð fyrir að formleg opnun verði í aprílmánuði 2001.

sína og breikka starfsvettvang sinn sem til þessa hefur einskorðast við Ísland. Í meðfylgjandi ramma er sagt frá helstu starfsstöðvum íslenskra banka sem stofnað var til á árinu sem leið.

Veikari staða fjármálakerfisins ...

Seðlabanki Íslands hefur lagt aukna áherslu á að fylgjast með stöðugleika fjármálakerfisins. Í Peningamálum 2000/1 birti Seðlabankinn yfirlitsgrein um fjármálakerfið: styrk þess og veikleika. Farið var yfir fræðilegan grunn athugana á fjármálastöðugleika og lýst ásetningi Seðlabankans um frekari vinnu á þessu sviði. Fjallað var um stöðu íslenska fjármálakerfisins í ljósi þjóðhags- og rekstrarupplýsinga. Í Peningamálum 2000/2 voru birtar greinar um afkomu og efnahag banka og atvinnufyrirtækja og í Peningamálum 2000/4 var fjallað sérstaklega um þróunina innan ársins varðandi stöðugleika fjármálakerfisins.

Á heildina litið ágerðist þjóðhagslegt ójafnvægi á árinu. Það birtist í því að viðskiptahalli jókst, vaxandi spennu gætti á ýmsum mörkuðum,

útlán jukust hraðar og verðbólga varð ívið meiri en reiknað hafði verið með í upphafi ársins. Ef tekjur bresta gæti þessi þróun grafið undan fjárhagslegum stöðugleika. Staða fjármálakerfisins var engu að síður það sterk að gangi spár um hægfara kólnun hagkerfisins eftir, án rýrnunar kaupmáttar ráðstöfunartekna, virðist lítil hætta á fjármálakreppu. Meginhættan var sú að framvindan yrði verulega frábrugðin því sem spárnar gerðu ráð fyrir. Atburðir á gjaldeyrismarkaði í júní og júlí og lækkun á gengi krónunnar á haustmánuðum og fyrrihluta vetrar undirstrikuðu einnig að mikill viðskiptahalli fæli í sér vissa áhættu fyrir gengi krónunnar og þar með fyrir styrk fjármálastofnana. Skyndileg lækkun þess gæti haft alvarlegar afleiðingar m.a. vegna mikillar skuldsetningar lánastofnana og viðskiptavina þeirra í erlendri mynt. Staða lánastofnana var jafnframt veikari í lok ársins en í lok ársins á undan.

... og Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn kannaði fjármálakerfið

Á síðustu misserum hefur Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn beint athygli sinni í vaxandi mæli að veikleikum sem kunna að dyljast í fjármálakerfum aðildarlanda hans. Ástæðan er ekki síst reynslan af fjármálakreppum víða um heim. Talið er nauðsynlegt að kanna styrk fjármálakerfa aðildarlandanna með kerfisbundnum hætti og skýra tengsl hagstjórnar, hagkerfisins og fjármálakerfisins. Í þessum tilgangi settu Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn og Alþjóðabankinn upp sameiginlegt verkefni í maí 1999 sem miðar að því að efla fjármálakerfi aðildarþjóðanna í samstarfi við stjórnvöld. Verkefnið kallast Financial Sector Assessment Program. Í lok ársins 2000 hafði Sjóðurinn lokið úttekt á nokkrum löndum, þ.á m. Eistlandi, Írlandi og Kanada, og hann stefnir að því að ljúka fyrstu yfirferð yfir öll aðildarlöndin 182 á næstu fimm árum eða svo.

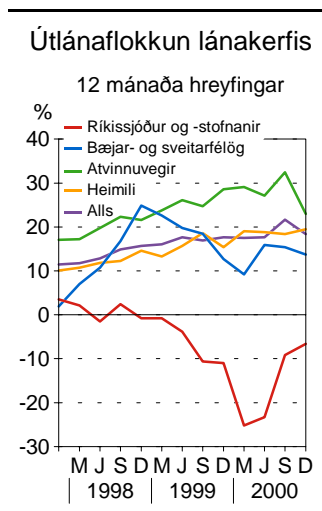
Í nóvember 2000 kom sendinefnd frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum til Íslands skipuð sérfræðingum um fjármálastöðugleika og greiðslumiðlunarkerfi. Tilgangurinn með heimsókn hennar var að greina hverjir styrkleikar og veikleikar fjármálakerfisins væru og hversu ítarlega væri fylgt alþjóðlegum viðmiðunum um bestu framkvæmd á reglum. Seðlabankinn og Fjármálaeftirlitið unnu með sérfræðingum Sjóðsins en þeir leituðu jafnframt til fjármálaráðuneytisins, viðskiptaráðuneytisins og fjölmargra fjármálastofnana og samtaka þeirra við efnisöflun. Sendinefndin skipti úttekt sinni í sex undirverkefni, þ.e. bankarekstur og bankaeftirlit; tryggingarekstur og tryggingaeftirlit; verðbréfavíðskipti og verðbréfaeftirlit; stefnu í peninga- og fjármálum og dýpt markaða; greiðslumiðlunarkerfi og reglur um það og loks almenna áhættuþætti.

Greining sendinefndarinnar er undanfari heildarskýrslna um fjármálastöðugleika sem framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins mun ræða í tengslum við reglubundna úttekt og umræðu um stöðu efnahagsmála hér á landi í stjórn sjóðsins í maí 2001.

Útlán lánakerfisins jukust hraðar en árið áður

Útlán og innlend verðbréfaeign lánakerfisins í heild jukust um 18,4% á árinu 2000 samanborið við 17,7% árið áður. Áhrifa gengislækkunar

krónunnar gætti þó að nokkru í útlánatölum. Mest varð aukningin í lán- um erlendis frá, hvort sem talið er í krónum eða hundraðshlutum.

Útlán innlánsstofnana jukust einnig hratt ...

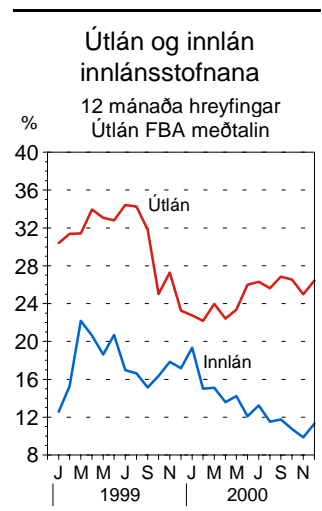
Útlán innlánsstofnana jukust álíka hratt allt frá haustmánuðum 1999 til loka árs 2000. Tólf mánaða vöxtur þeirra náði hámarki sumarið 1999 en síðan dró nokkuð úr honum. Vonast hafði verið til að áfram myndi hægja á útlánavextinum en því miður varð ekkert lát á. Aukning útlána innlánsstofnana varð 26,4% á árinu 2000 samanborið við 23,3% árið áður. Þá hefur verið tekið tillit til áhrifa sameiningar FBA og Íslandsbanka á útlánatölurnar. Ef markaðsverðbréf eru meðtalin var tólf mánaða aukningin 22,1% á árinu 2000 samanborið við 25,1% árið áður.

Vöxtur innlána var mun hægari, 11,3% á árinu 2000 samanborið við 17,1% árið áður. Vegna hægari aukningar innlána fjármögnuðu bankar og sparissjóðir útlánastarfsemi sína meira á markaði sem í eðli sínu er óvissari uppspretta lánsfjár. Fjármagn hefur leitað yfir í neyslu og önnur sparnaðarform en innlán. Bankar áttu einnig erfiðara með að afla sér ráðstöfunarfjár á innlendum verðbréfamarkaði og fjáröflun þeirra leitaði því í lántökur og útboð erlendis.

... og um helmingur þeirra var fjármagnaður með erlendum lánunum

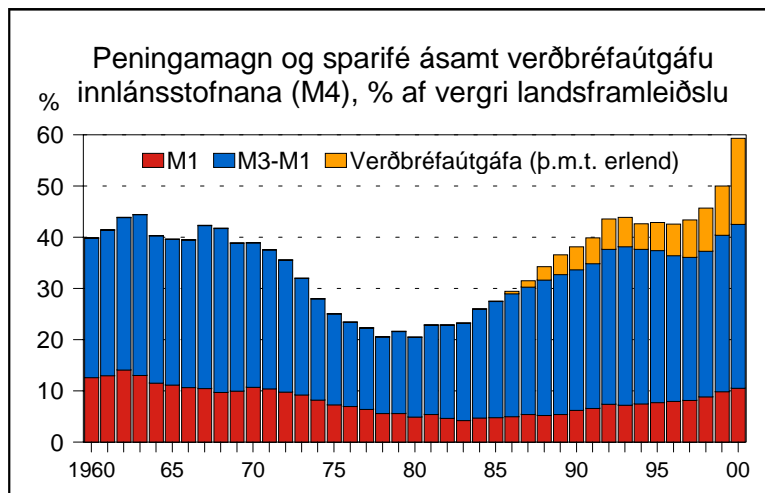
Útlán innlánsstofnana námu 602 ma.kr. í lok ársins 2000 en eign í markaðsverðbréfum var 92 ma.kr. Á fjármögnunarhlíð voru innlánin á sama tíma 291 ma.kr., verðbréfaútgáfan 168 ma.kr. og erlendar skuldir aðrar en skuldabréf 225 ma.kr. Mestur hluti verðbréfaútgáfunnar var andvirði útgefina skuldabréfa á erlendum markaði og þar af leiðandi gengisbundinn. Sú fjárhæð nam 118 ma.kr. í lok ársins 2000 og þegar henni er bætt við aðrar erlendar skuldir innlánsstofnana sést að rúmur helmingur útlána var fjármagnaður erlendis. Lætur nærri að erlend fjármögnun hafi verið um helmingur fjármögnunarinnar á undanförmum tveimur árum. Notkun erlends lánsfjár gerði því innlánsstofnunum kleift að tvöfalda útlánavöxtinn umfram það sem ella hefði verið. Efri mörk á aðgengi lánastofnana að erlendu lánsfé og eigið fé þeirra getur takmarkað frekari útlánaþenslu.

Svo virðist sem sífellt fleiri lántakendur sem ekki hafa tekjur í erlendum gjaldeyri hafi valið að taka lán sín í erlendum myntum vegna tímabundinna lægri vaxta af erlendum lánunum en innlendum. Með því jókst þó gengisáhætta þessara lántakenda. Ef þeir geta ekki staðið í skilum við lánveitendur sína eykst tapshætta þeirra. Ef gæði útlána fjármálastofnana versna verulega gæti það haft áhrif á lánshæfismat þeirra og möguleika á að fjármagna útlánin.

Afþoma banka versnaði ...

Við skoðun á fyrirliggjandi uppgjörum banka vekja athygli lægri arðsemi, hækkandi kostnaðarhlutföll og lækkandi eiginfjárhlföll, sérstaklega ef víkjandi lán eru ekki meðtalin. Þessi þróun veikir viðnámsþrótt fjármálakerfisins. Þegar ársskýrslan var rituð höfðu verið birtir ársreikn-

ingar viðskiptabanka, fjárfestingarbanka og þriggja stórra sparisjóða fyrir árið 2000. Samkvæmt reikningunum lækkaði hagnaður verulega frá methagnaði ársins 1999.

Arðsemi eigin fjár viðskiptabanka og þriggja stórra sparisjóða, þ.e. hagnaður sem hlutfall af eigin fé í upphafi ársins, var 5% samanborið við 17% árið áður. Vaxtamunur var nánast óbreyttur milli ára en aðrar tekjur lækkuðu. Meginskýringin á lakari afkomu er gengislækkun hlutabréfa og markaðsskuldabréfa. Aðrar lánastofnanir, svo sem greiðslukortafyrirtæki og eignaleigur, skiluðu heldur meiri hagnaði en 1999.

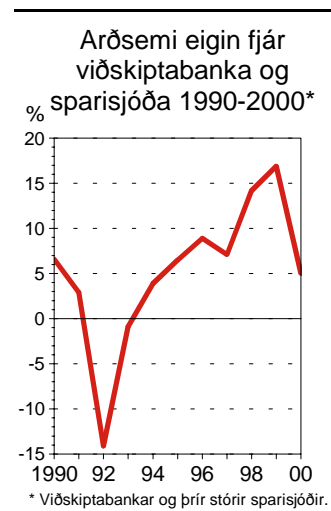
... kostnaðarhlutfallið hækkaði ...

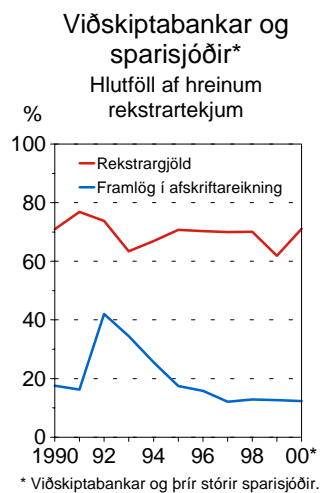
Kostnaðarhlutfallið, þ.e. rekstrargjöld sem hlutfall af hreinum rekstrartekjum, er skýrt viðmið um hagkvæmni í rekstri. Kostnaðarhlutfall viðskiptabanka og stærstu sparisjóða hefur lítið breyst síðustu ár að undanteknu árinu 1999 eins og fram kemur á spássúmynd. Hlutfallið var rúmlega 71% á árinu 2000 en tæp 62% árið áður. Lækkun kostnaðarhlutfallsins 1999 virðist því miður hafa verið tímabundin og skýrist af aukningu annarra tekna fremur en af kostnaðaraðhaldi. Hækkun hlutfallsins 2000 kann líka að verða tímabundin ef aðrar tekjur aukast á ný. Eftir stendur að íslenskir bankar og sparisjóðir hafa ekki náð árangri á þessu sviði þegar á heildina er lítið.

... og eiginfjárlutföll rýrnuðu

Áframhaldandi vöxtur útlána banka og sparisjóða á árinu 2000 stækkaði efnahagsreikninga þeirra að mun. Niðurstöðutölur efnahagsreikninga viðskiptabankanna þriggja samtals hækkuðu um 26,8% á árinu.

Eiginfjárlutfall þeirra lækkaði úr 10,2% 1999 í tæp 9,4% í árslok 2000 eftir útgáfu víkjandi lána erlendis og innanlands, þ.m.t. sala á víkjandi skuldabréfum sem falla undir eiginfjárbátt A samkvæmt reglugerðum nr. 852 og 964 sem gefnar voru út undir lok ársins. Samkvæmt

lögum um viðskiptabanka og sparissjóði má eiginfjárlutfallið í heild ekki vera lægra en 8%. Vegna stöðugleika stofnananna sjálfra og kerfisins í heild er æskilegt að hlutfallinu sé haldið mun ofar, sbr. yfirlýsingar Fjármálaeftirlitsins um að stærstu lánastofnanir hér á landi ættu að stefna að 10% lágmarki og að margar lánastofnanir þurfi að setja sér hærri markmið í samræmi við áhættu.

Á árinu seldu nokkrir sparissjóðir af hlut sínum í Kaupþingi hf. eftir hlutafjárútböð og skráningu bankans en tveir þeirra bættu lítillega við eign sína. Þessi viðskipti juku eigið fé sparissjóðanna en áður var um að ræða dulda eign í óskráðu hlutafélagi. Æskilegt er að andvirði seldra hlutabréfa verði notað til að styrkja eiginfjárstöðuna til lengri tíma litið í stað þess að verða grundvöllur fyrir áframhaldandi útlánþenslu.

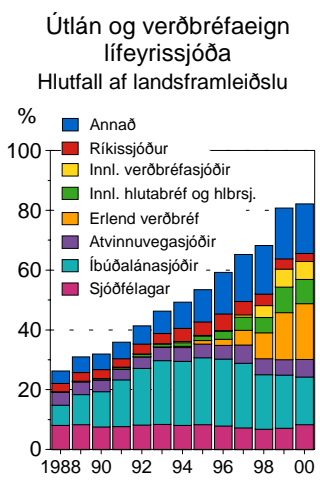
Rýrnandi eiginfjárstaða íslenskra banka og sparissjóða er áhyggju-efni. Í árslok 1995 var eiginfjárlutfall viðskiptabankanna eins og það er skilgreint í lögum 12,5% en í lok ársins 2000 var það komið í tæp 9,4% eins og áður sagði. Án víkjandi lána hafði hlutfallið lækkað úr 11,4% í 6,3% fyrir viðskiptabankana á sama tímabili. Þótt endanlegar tölur fyrir árið 2000 liggi ekki fyrir hjá sparissjóðunum er ljóst að lækun þessara hlutfalla hefur verið enn meiri hjá þeim á undanförunum árum.

Eignir lífeyrissjóða jukust hægar

Árið 2000 var lífeyrissjóðum mun óhagstæðara en árið 1999 og jókst hrein eign þeirra hægar en um 20 ára skeið, eða um 10,2% samanborið við 27% árið 1999. Samkvæmt bráðabirgðatölum nam hrein eign lífeyrissjóðanna í heild 570 ma.kr. í árslok 2000 sem svara til 84% af vergri landsframleiðslu. Í árslok 1999 var hlutfallið 82,9% og 70,5% í árslok 1998.

Í lok ársins áttu lífeyrissjóðir 168 ma.kr. í hlutabréfum og hlutabréfasjóðum, bæði innlendum og erlendum, eða sem svara tæpum 30% af hreinni eign sjóðanna. Óhagstæð þróun hlutabréfaverðs á árinu er án efa meginorsök lakari ávöxtunar sjóðanna á árinu 2000 en mörg undanfarin ár. Þrátt fyrir þetta var enn sem fyrr meiri aukning á eign sjóðanna í hlutabréfum og hlutabréfasjóðum, eða 20,4%, en í skuldabréfum, 6,7%. Sambærilegar tölur ársins 1999 voru 106,5% fyrir hlutabréf og hlutabréfasjóði, en 11,7% fyrir skuldabréf.

Fjárfestingarstefna lífeyrissjóðanna varðandi erlend verðbréf og sjóðfélagalán kemur skýrt fram í efnahagsreikningum þeirra. Erend verðbréfaeign sjóðanna var tæpir 127 ma.kr. í árslok 2000, samanborið við rúma 98 ma.kr. ári áður. Verulega hægði á vexti þessarar eignar, úr 97,5% á árinu 1999 í 29,3% árið 2000. Verðþróun ræður miklu um þessar breytingartölur. Meirihluti erlendu verðbréfanna, 113 ma.kr., var í hlutabréfum og hlutabréfasjóðum. Útlán til sjóðfélaga jukust mjög á árinu, um 12 ma.kr. eða sem svara 26,9%, og stóðu í 56,4 ma.kr. í lok árs. Þarf að fara allt aftur til ársins 1985 til að finna meiri ársaukningu þeirra. Til að mynda jukust þau um 12,9% árið 1999 og 3,1% 1998, en árið 1997 var lítilsháttar samdráttur á þeim.

Verðbréfasjóðir drógust saman

Hjá verðbréfasjóðum varð töluverður samdráttur á árinu 2000. Útgáfa hlutdeildarskírteina dróst saman um rúma 12 ma.kr. miðað við rúma 16 ma.kr. aukningu á árinu 1999. Munar þar mest um samdrátt hjá eignarskattsfrjálsu sjóðunum um tæpa 17 ma.kr. Aukning varð hjá skammtímasjóðum. Í verðbréfasafni sjóðanna lækkuðu spariskírteini ríkissjóðs um 10 ma.kr. og húsbréf um rúma 8 ma.kr. en verðbréf annarra fjármálastofnana jukust um 6 ma.kr. (Sjá töflu nr. 29 í viðauka.) Innlausn hlutdeildarskírteina umfram sölu á árinu 2000 var rúmir 12 ma.kr. Munar þar mest um að innlausn eignarskattsfrjálsra sjóða var tæpum 14 ma.kr. meiri en salan.

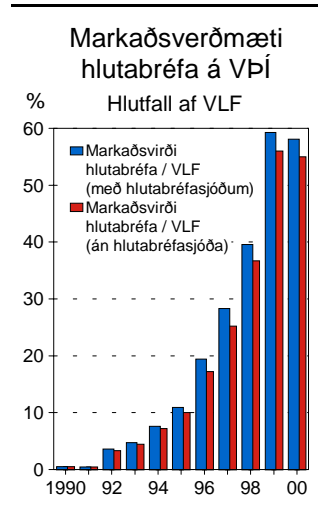
Hlutabréfamarkaðurinn styrktist en verð lækkaði

Markverðar breytingar urðu á árinu í starfsemi hlutabréfamarkaðarins. Í júní gerðist Verðbréfaþing Íslands hf. þátttakandi í norrænu samstarfi kauphalla, NOREX, en kauphallirnar í Stokkhólmi og Kaupmannahöfn voru þar fyrir. Kauphöllin í Ósló ákvað síðan að gerast aðili að samstarfinu og sama má segja um tvær af þremur kauphöllum Eystrasaltsríkjanna. Samhliða aðildinni tók VPÍ upp nýtt viðskiptakerfi og kom það í gagnið í októbermánuði. Verðbréfaskráning Íslands hf. hóf rafræna skráningu hlutabréfa á árinu og vonast til þess að ljúka yfirfærslu hlutabréfa allra þeirra hlutafélaga sem skráð eru á VPÍ fyrir lok ársins 2001.

Veltuaukning varð á þinginu og sérstaklega mikil aukning í hlutabréfaviðskiptum. Í heild námu viðskiptin tæplega 535 ma.kr. samanborið við rúmlega 489 ma.kr. árið áður. Aukningin er 9,5%. Viðskipti á skuldabréfamarkaði drógust saman annað árið í röð, nú um rúmlega 33 ma.kr., eða um tæplega 10%. Viðskipti með skráð hlutabréf námu tæplega 200 ma.kr. samanborið við tæplega 120 ma.kr. árið 1999. Aukningin var tæplega 66%. Íslenski hlutabréfamarkaðurinn er enn mjög grunnur þótt velta hafi nánast fimmfaldast á þremur árum.

Úrvalsvísitala hlutabréfa ICEX-15 hóf árið í rúmunum 1.618 stigum, fór hæst í tæplega 1.889 stig 17. febrúar og endaði árið í tæplega 1.306 stigum. Var þetta svipuð þróun og víða erlendis. Lækkunin yfir árið í heild var rúmlega 19% og lækkunin frá hæsta gildi í lokagildi var tæplega 31%. Árið 1999 hafði úrvalsvísitala VPÍ hækkað um rúm 47%.

Á síðustu árum hafði skráðum hlutafélögum fjölgað jafnt og þétt, sérstaklega á árunum 1997 og 1998. Þessi þróun stöðvaðist á árinu 2000 og var fjöldi félaga óbreyttur í 75. Töluverð hreyfing var þó meðal þeirra. Níu félög voru skráð og sami fjöldi afskráður. Helsta ástæða afskráninganna var samruni félaga. Markaðsverðmæti hlutabréfa á VPÍ var 396 ma.kr. í lok ársins en 370 ma.kr. í lok 1999. Aukningin var einungis um 6%, sem er mun minna en árin áður enda lækkaði verð hlutabréfa verulega á árinu sem fyrr segir. Sem hlutfall af landsframleiðslu hækkaði markaðsvirði nokkuð og var 57% í árslok.

GREIÐSLUMIÐLUN

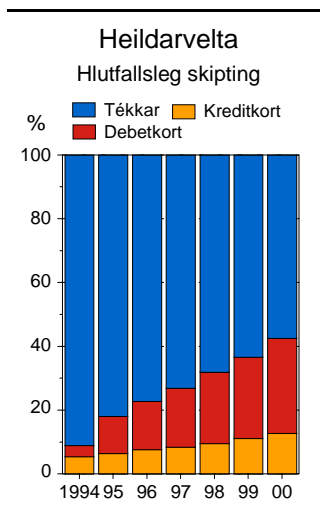
Á árinu var unnið áfram að breytingum á skipan greiðslumiðlunar héraendis í samræmi við álit samstarfshóps banka og Seðlabankans sem kynnt var í skýrslu í árslok 1998. Stofnað var fyrirtækið Fjölgreiðslumiðlun hf. sem mun hafa umsjón með greiðslujöfnunarkerfi bankanna. Unnið var að samningu reglna sem Seðlabankinn setti í árslok 2000. Þar voru lagðar meginlínur varðandi aðgang greiðslukerfa að uppgjorsreikningum í bankanum. Fyrstu skrefin í áttina að sérstöku stórgreiðslukerfi voru stigin undir lok ársins. Nýr alþjóðlegur staðall fyrir greiðslukerfi er við það að líta dagsins ljós og var vel fylgst með undirbúningi hans. Úttekt Alþjóðagjaldeyrissjóðsins sem getið var fyrir í kaflanum fól m.a. í sér mat á því hvort íslensk greiðslukerfi uppfylltu staðalinn. Rafræn greiðslumiðlun ávann sér enn aukinn sess í fjármálaumsvifum Íslendinga á árinu.

Fjölgreiðslumiðlun hf. stofnuð í maí

Hlutafélagið Fjölgreiðslumiðlun hf. (FGM) var stofnað í maí 2000 og voru stofnaðilar allir viðskiptabankarnir,¹ Visa-Ísland, Europay og Seðlabankinn. Hlutverk félagsins er tvíþætt, annars vegar hefur það umsjón með greiðslujöfnunarkerfi því sem Reiknistofa bankanna annast rekstur á og hins vegar tók félagið yfir rekstur svokallaðrar RÁS-þjónustu sem rekin var til þess tíma af Visa-Ísland en annaðist jafnframt þjónustu fyrir Europay. Auk þess að annast rekstur búnaðar og þjónustu við söluaðila greiðslukortafyrirtækjanna annast RÁS-þjónustan stöðlun og prófun nýs búnaðar sem nota á í kerfinu. Með stofnun þessa félags er stigið stórt skref í þá átt að laga aðgang að greiðslukerfum að þeirri skipan sem hér hefur þróast á síðasta aldarfjórðungi. Jafnframt er jafnaður aðgangur greiðslukortafyrirtækjanna að innviðum þeirrar greiðslumiðlunar sem fram fer með debetkortum. Fyrirkomulag félagsins er sérstakt því að hlutabréf eru gefin út í tveimur flokkum og tengist annar flokkurinn greiðslujöfnunarhlutanum og hinn RÁS-þjónustuhlutanum. Nýir aðilar sem hyggjast notfæra sér þjónustu félagsins geta valið um að kaupa þjónustuna af félaginu og greiða fyrir gjald samkvæmt gjaldskrá eða að gerast hluthafar og hafa þá sömu möguleika til áhrifa á ákvarðanir og aðrir hluthafar. Ef nýr hluthafi bætist í hópinn rýra aðrir hluthafar hlutdeild sína. Reiknistofa bankanna mun eftir sem áður annast rekstur greiðslukerfisins.

Reglur um aðgang greiðslukerfa að uppgjorsreikningum í S.Í.

Seðlabankinn hefur um alllangt skeið unnið að gerð reglna þar sem lagðar eru meginlínur um það hvernig greiðslukerfi geta fyrir hönd þátttakenda notfært sér viðskiptareikninga í Seðlabankanum til að tryggja endanlegt og óafturkræft greiðsluuppgjör færslna. Unnið hefur verið að þessum reglum í samvinnu við bankastofnanir sem nota greiðslujöfnunarkerfið sem nú er starfrækt í umsjón FGM. Seðlabankinn hefur m.a.

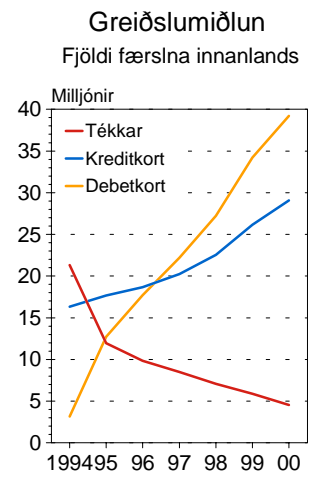
1. Þ.e. Landsbanki Íslands hf., Íslandsbanki hf. og Búnaðarbanki Íslands hf.

lagt áherslu á að hægt sé að ljúka uppgjöri greiðslujöfnunar samdægurs en slík breyting kann að leiða til breytinga á núverandi fyrirkomulagi greiðslumiðlunar í landinu. Seðlabankinn setti reglur um aðgang að uppgjörssreikningum 29. desember 2000 og eru þar ákvæði sem snerta báðar megingundir greiðslukerfa, greiðslujöfnunarkerfi og stórgreiðslukerfi. Í reglunum eru ákvæði um skilyrði fyrir aðgangi að uppgjörssreikningum í Seðlabankanum, um atriði sem fram skulu koma í reglum greiðslukerfa eða samningum þeirra við þátttakendur, um fyrirkomulag uppgjörss greiðslujöfnunarkerfa, um ábyrgð þátttakenda og tryggingar og um stórgreiðslukerfi.

Til að koma til móts við áhyggjur banka af breytingum á tímasetningu uppgjörss var sett í reglurnar bráðabirgðaákvæði þar sem gefinn er frestur út september 2001 til að meta með hvaða hætti þessu verði sem best komið í framkvæmd. Einnig var gefinn frestur til sama tíma til að hægt yrði að koma upp þeim tækjum í greiðslujöfnunarkerfinu sem gera einstökum bönkum fært að fylgjast með og takmarka skuldbindingar sínar gagnvart öðrum aðilum. Sennilegt er að með nýju reglunum ásamt lögunum um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum frá árinu 1998 sé búið að renna nægum lagalegum stöðum undir greiðslumiðlun héraendis til þess að hún uppfylli þá alþjóðlegu staðla sem getið hefur verið.

Stórgreiðslukerfi Seðlabankans komið á

Hinn 18. desember 2000 varð til fyrsti vísir að stórgreiðslukerfi hér á landi. Stórgreiðslukerfi eru skilgreind sem greiðslukerfi sem gera endanlega upp einstök greiðslufyrirmæli um leið og innstæða á reikningi greiðanda leyfir. Með þessu fyrirkomulagi er hægt að afmá með öllu áhættu af því að greiðslufall eins aðila valdi því að einungis annar aðilinn fái uppgærd greiðslufyrirmæli. Þetta fyrirkomulag varð þó ekki að fullu að veruleika 18. desember en sú meginbreyting var gerð á starfsemi greiðslujöfnunarkerfis Reiknistofu bankanna að greiðslufyrirmæli milli banka yfir 100 m.kr. voru tekin út úr greiðslujöfnuninni og færð beint á viðskiptareikninga viðkomandi aðila í Seðlabankanum eða af þeim. Til stendur að þróa þetta áfram í þá veru að greiðslufyrirmælum verði ekki hlýtt ef innstæða á reikningi er ónóg. Til að liðka fyrir því að greiðslumiðlun stórra færslna gangi greitt fyrir sig hyggst Seðlabankinn koma upp lausafjárstuðningi við banka sem gerir þeim kleift að taka yfirdráttarlán innan dags gegn tryggingu. Einnig er stefnt að því að koma á biðraðafyrirkomulagi þannig að greiðslufyrirmælum sem ekki hefur náðst að hlýða verði safnað saman og þau afgreidd eftir því sem staða reiknings leyfir hverju sinni. Þetta fyrirkomulag er í samræmi við þá þróun sem orðið hefur í nánast öllum iðnríkjum heimsins á undanförunum árum. Sennilegt er að viðmiðunarfjárhæð í stórgreiðslukerfinu verði lækkuð því að talning bendir til að tiltölulega fáar færslur séu valdar að meginhluta veltu greiðslumiðlunar hér á landi og er það í samræmi við erlenda reynslu. Stórgreiðslukerfið mun einnig verða notað til að færa lokafærslur greiðslujöfnunarinnar og verða gerðar sérstakar ráðstafanir (tryggingar) til að tryggja að ávallt sé hægt að færa þær.

Rafræn greiðslumiðlun óx og tékkum fækkaði verulega

Notkun tékka í viðskiptum dróst enn saman. Árið 2000 fækkaði tékkum um rúmlega 22% úr tæplega 6 milljónum í rúmlega 4,5 milljónir. Heildarfjöldi færslna (inn- og útborgana) hélt þó áfram að vaxa og var 117 milljónir samanborið við 105 milljónir árið 1999. Debetkortafærslum fjölgaði um 13% á milli árunna 1999 og 2000 úr rúmlega 34 milljónum færslna í 39 milljónir færslna. Beinar skuldfærslur, millifærslur og innborganir voru því rúmlega 73 milljónir og fjölgaði um tæplega 14% á milli þessara sömu ára. Tékkaviðskipti ásamt millifærslum af reikningum námu rúmlega 550 ma.kr. árið 2000 samanborið við 630 ma.kr. árið á undan. Debetkortanotkun jókst úr 250 ma.kr. 1999 í 266 ma.kr. og kreditkortanotkun jókst úr rúmlega 110 ma.kr. í tæplega 124 ma.kr. Seðlar í umferð minnkuðu um 1,1% á árinu og er það í fyrsta sinn frá stofnun Seðlabankans sem fjárhæð seðla minnkar á milli áramóta. Á hinn bóginn jókst fjárhæð myntar í umferð um 8,3% milli áramóta.

Internetbankar

Veruleg aukning varð á notkun internetbanka á árinu 2000 þótt aðeins hafi slaknað á henni frá fyrra ári. Notendum fjölgaði um 69% úr rúmlega 51 þúsundum í lok árs 1999 í 86 þúsund í lok árs 2000. Um 90% notenda voru einstaklingar. Fjárhagsfærslum fjölgaði um 46% en meðaltal á hvern notanda lækkaði í 25 en árið 1999 voru þær 29. Áætlað er að heildarfjárhæð þeirra bankafærslna sem fram fóru í internetbönkum hafi numið 241 ma.kr. árið 2000 samanborið við 122 ma.kr. árið 1999. Einhver munur er á milli einstakra stofnana þar sem einhverjar höfðu þegar flutt allar fyrirtækjatengingar úr beintengingum í internetbanka en aðrar eru skemmra á veg komnar.

Rafræn skráning verðbréfa o.fl.

Verðbréfaskráning Íslands hf. tók til starfa í júní 2000. Gert var samkomulag á milli Verðbréfaskráningar, Verðbréfaþings og Seðlabankans um fyrirkomulag uppgjors viðskipta á Verðbréfaþingi sem fram fara með færslu í Verðbréfaskráningu. Tilgangurinn með samkomulaginu var að tryggja að færsla eignarréttindanna færi fram samtímis afhendingu fjármuna, ásamt því að öryggi greiðsluþáttarins væri fulltryggt. Núverandi fyrirkomulag viðskipta á Verðbréfaþingi Íslands miðast við að uppgjör fari fram á næsta viðskiptadegi.

ALÞJÓÐLEG SAMSKIPTI SEDLABANKA ÍSLANDS

Seðlabanki Íslands gegnir veigamiklum skyldum fyrir hönd íslenska ríkisins á alþjóðlegum fjármálavettvangi. Bankinn hefur náð samráð við aðra seðlabanka og fjölþjóðlegar stofnanir á sviði efnahags- og peningamála. Vegna verkefna bankans í tengslum við erlend lánamál ríkissjóðs og vörslu gjaldeyrisforðans á hann samskipti við fjölda fjármálastofnana víða um heim.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn

Seðlabanki Íslands er fjárhagslegur aðili að Alþjóðagjaldeyrissjóðnum fyrir hönd íslenska ríkisins. Birgir Ísleifur Gunnarsson seðlabankastjóri var fulltrúi Íslands í sjóðráði Alþjóðagjaldeyrissjóðsins á árinu. Ólafur Davíðsson ráðuneytissjóri í forsætisráðuneytinu var varafulltrúi.

Ísland starfar með Norðurlöndum og Eystrasaltslöndum á vettvangi Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og myndar kjördæmi með þeim. Sameiginlega kjósa þessi lönd fastafulltrúa í framkvæmdastjórn sjóðsins sem í sitja 24 fulltrúar. Fastafulltrúi á árinu var Olli-Pekka Lehmussari frá Finnlandi og varafulltrúi Svíinn Áke Törnqvist. Fjárhagsnefnd (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee) Norðurlanda og Eystrasaltslanda hefur það hlutverk að samræma og stjórna samstarfinu innan kjördæmisins. Sérstök fulltrúanefnd fjallar um ýmis sameiginleg málefni kjördæmisins. Vinnuhópar störfuðu að athugun á framtíð kjördæmisins innan Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og áhrifum tillagna um breytingar á kvótaútreikningi á stöðu kjördæmisins en kvótinn ákvarðar atkvæðavægi ríkjanna í sjóðnum. Aðildarríki sjóðsins eru nú 183 eftir að Júgóslavía bættist í hópinn. Í janúar 1999 tók ellefta almenna kvótahækkunin gildi og fól í sér 45% hækkun á stofnfé sjóðsins sem varð 212 milljarðar SDR. Kvóti Íslands er 117,6 milljónir SDR eða um 12,9 milljarðar króna.

Sendinefnd frá sjóðnum athugaði ýmsa þætti fjármálastöðugleika á Íslandi í nóvember eins og greint er frá í kafla II.

Stjórnarnefnd Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (International Monetary and Financial Committee, áður Interim Committee) er sjóðráði til ráðu-

neytis. Á fundum hennar árið 2000 var rætt um fjölmörg efni, svo sem framvindu og horfur í alþjóðlegum efnahagsmálum, eftirgjöf skulda við fátæk ríki og átak til að draga úr fátækt og ýmis málefni tengd fjármála-stöðugleika og fjármálastjórnun.

Á árinu tók Horst Köhler við starfi framkvæmdastjóra sjóðsins af Michel Camdessus sem lét af störfum eftir 14 ára starf. Þá var ákveðið að setja upp skrifstofu er skyldi sjá um óháð mat á störfum sjóðsins (Evaluation Office, EVO). Meðal annarra viðfangsefna sem bar hátt hjá sjóðnum á árinu var áframhaldandi viðleitni til að styrkja innviði alþjóðlegs fjármálakerfis með það að markmiði að draga úr líkum á fjármálakreppum. Einkum var leitað leiða til að auka þátttöku einkageirans við úrlausn hugsanlegra skuldavandræða einstakra ríkja. Unnið var áfram við HIPC-átak sjóðsins og Alþjóðabankans sem miðar að því að afskrifa hluta erlendra skulda fátækra þróunarríkja og endurskoðun hófst á útlánastefnu sjóðsins. Jafnframt hófst umræða um hugsanlega endurskoðun á aðferðum við kvótaútreikning og kvótaúthlutun til aðildarlanda. Á árinu var unnið að því að efla eftirlitskerfi sjóðsins og staðla frekar hagrænar upplýsingar frá aðildarríkjum. Auk þess var unnið að lausn vandamála sem varða einstök aðildarríki, en mesta fjárhagslega aðstoð fengu Argentína og Tyrkland.

Alþjóðagreiðslubankinn í Basel

Seðlabanki Íslands er hluthafi í Alþjóðagreiðslubankanum í Basel, Bank for International Settlements (BIS). Bankinn er mikilvægur samráðsvettvangur seðlabanka víða um heim auk þess að vera upplýsinga- og rannsóknastofnun á sviði hagfræði og ekki síst peningamála. Undanfarin ár hefur bankinn látið mjög til sín taka varðandi eftirlit með starfsemi fjármálastofnana og fjárhagslegt öryggi þeirra. Fulltrúar Seðlabanka Íslands taka þátt í ýmsum fundum á vegum BIS.

Samstarf við aðra seðlabanka

Samstarf norrænna seðlabanka er umfangsmikið á mörgum sviðum. Bankastjórar norrænu seðlabankanna halda árlegan fund þar sem fjallað er um ýmsar hliðar peningamála. Þá eiga sérfræðingar bankanna á ýmsum sviðum með sér náið samstarf og skiptast á upplýsingum, m.a. um ávöxtun gjaldeyrisforða, markaðsviðskipti, lögfræðileg efni, hagrannsóknir, peningamál almennt, starfsmannamál, upplýsingamiðlun o.fl. Norrænu seðlabankarnir skiptast einnig á starfsmönnum á hverju ári.

Seðlabankinn á einnig náið samstarf við ýmsa aðra seðlabanka og hefur m.a. stofnað til reglulegra samskipta við Seðlabanka Evrópu (European Central Bank, ECB). Formaður bankastjórnar Seðlabanka Íslands á reglulega fundi með bankastjóra Seðlabanka Evrópu og fulltrúar Seðlabankans hafa átt fundi með sérfræðingum hans um ýmislegt sem varðar mótun og framkvæmd peningastefnu.

OECD

Starfsmenn Seðlabanka Íslands taka reglulega þátt í starfi ýmissa nefnda

á vettvangi OECD. Meðal þeirra eru efnahagsstefnunefndin og undirnefnd hennar, fjármagnsmarkaðanefndin og sérfræðinganefnd um lánamál opinberra aðila. Sérfræðingar OECD koma reglulega til Íslands til viðræðna við fulltrúa stjórnvalda um framvindu efnahagsmála en hliðstæðar viðræður fara fram við öll aðildarríki OECD. Í kjölfar viðræðnanna eru gefnar út skýrslur sem lýsa mati stofnunarinnar á efnahagsaðstæðum. Stofnunin gaf síðast út skýrslu um efnahagsmál á Íslandi undir lok ársins 1999.

Aðrar fjármálastofnanir

Í tengslum við vörslu gjaldeyrisforðans, umsjón með erlendum lánamálum ríkissjóðs og annarra viðfangsefna á bankinn samstarf við fjölmargar erlendar fjármálastofnanir víða um heim.

VARSLA OG ÁVÖXTUN GJALDEYRISFORÐANS

Í lögum um Seðlabanka Íslands segir að hlutverk hans sé meðal annars að varðveita og efla gjaldeyrisvarasjóð er nægi til þess að tryggja frjáls viðskipti við útlönd og fjárhagslegt öryggi þjóðarinnar. Skal gjaldeyrisvarasjóðurinn varðveittur í tryggum og auðseljanlegum verðbréfum eða innlánnum og gjaldeyri sem nota má til greiðslu hvar sem er.

Í gjaldeyrisforða eru eignir Seðlabankans í erlendum verðbréfum, innstæður í erlendum bönkum, gull, sérstök dráttarréttindi og gjaldeyrisstaða við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn. Með sérstökum dráttarréttindum er átt við eign Seðlabankans hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum í reikningseiningunni SDR. Skilyrðið um trygga ávöxtun forðans leiðir til þess að skýrar kröfur eru gerðar til stofnana sem bankinn skiptir við og verðbréfa sem bankinn kaupir. Fé er fest á reikningum í erlendum bönkum og í skuldabréfum skráðum í kauphöllum og gefnum út af aðilum innan aðildarríkja Efnahags- og framfarastofnunarinnar í París, OECD.

Útgefendur geta verið ríki og sveitarfélög, ríkisstofnanir, fjölþjóðastofnanir, bankar og fjármálastofnanir. Seðlabankinn fylgir þeirri stefnu að fjárfestingarkostir skulu fullnægja lágmarkskröfum um lánshæfi. Skal lánshæfiseinkunn langtímabréfa vera að lágmarki A2 að mati Moody's eða A að mati Standard & Poor's. Skammtímabréf skulu hafa að lágmarki lánshæfiseinkunnina A-1+ eða P-1 að mati sömu aðila. Sömu lánshæfiskröfur gilda um stofnanir sem ávaxta innstæður bankans.

Porri forðans er bundinn í eignum til lengri tíma en eins árs en hluti hans skal vera í óbundnum eignum. Óbundnar eignir eru skammtímaeignir sem lausar eru með allt að tveggja daga fyrirvara. Meðalbínditími verðbréfa og innstæðna í gjaldeyrisforða skal ekki vera lengri en 2 ár. Gulleign bankans nam um 60 þúsund únsum í lok ársins 2000. Gullið er varðveitt í Englandsbanka og er leigt út gegn leigutekjum í gulli.

Seðlabanki Íslands hefur gert samninga um aðgang að skammtímalánum við erlenda banka. Seðlabankinn notar skammtímalán þessi til að styrkja gjaldeyrisforðann þegar þörf krefur. Nema samningsbundnar lánsheimildir bankans fjárhæð sem svarar til um það bil 60

milljarða króna. Í lok ársins 2000 var gerður nýr fimm ára samningur við þýska bankann DePfa Bank Europe um lánsheimild fyrir Seðlabankann að fjárhæð 250 milljónir Bandaríkjadala. Aðrir mikilvægir samningar eru við Alþjóðagreiðslubankann í Basel og samningur á milli seðlabanka Norðurlanda. Samkvæmt þeim samningi getur Seðlabanki Íslands fengið skammtímalán sem svarar til að minnsta kosti 200 milljóna evra. Auk fyrrgreindra samninga hefur Seðlabanki Íslands aðgang að lánaþingreiðslu hjá mörgum öðrum erlendum fjármálastofnunum.

Með gjaldeyrisjöfnuði er átt við gengisbundnar eignir Seðlabanka að frádregnum gengisbundnum skuldum. Leitast er við að haga gjaldmiðlaskiptingu hans þannig að áhætta sé sem minnst. Í samsetningu gjaldeyrisjafnaðar vega þyngst Bandaríkjadalur og evra, þá sterlingspund og japanskt jen en aðrar myntir eru innan við 5%.

ERLEND LÁNAMÁL RÍKISSJÓÐS

Samkvæmt samningi við fjármálaráðherra annast Seðlabanki Íslands erlend lánamál ríkissjóðs og hefur gert um áratuga skeið.

Endurfjármögnun á erlendum lánum ríkissjóðs

Á árinu 2000 gjaldféllu tvær erlendar skuldabréfaútgáfur ríkissjóðs. Ræðir hér um 150 milljónir þýskra marka og 100 milljónir svissneskra franka. Var hin síðarnefnda endurfjármögnuð tímabundið með útgáfu víxla ríkissjóðs á Evrópumarkaði.

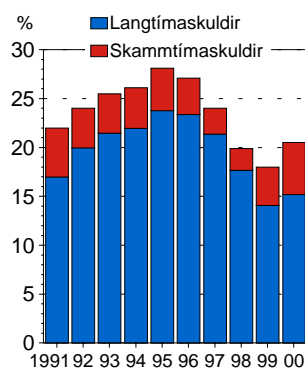
Í febrúar voru gefin út skuldabréf ríkissjóðs á hinum nýja evrumarkaði að fjárhæð 200 milljónir evra, sem nam á greiðsludegi nærfellt 14,5 milljörðum króna. Skuldabréfin eru til sjö ára og bera millibankavexti að frádregnum 0,05%. Að teknu tilliti til lántökukostnaðar nemur kostnaður ríkissjóðs sléttum millibankavöxtum í evrum. Umsjón með útgáfunni höfðu ABN Amro og Dresdner Kleinwort Benson. Andvirði lánsins var varið til að endurfjármagna fyrrgreint lán ríkissjóðs í þýskum mörkum. Annar hluti af andvirði lánsins var notaður til að lækka úti-standandi fjárhæð í víxlaútgáfu ríkissjóðs á Evrópumarkaði.

Endurgreiðslur erlendra lána ríkissjóðs og mikill hagvöxtur hafa stuðlað að lækkun erlendra lána ríkisins í hlutfalli við landsframleiðslu á síðustu árum. Þetta ferli snerist við á árinu 2000 og er meginástæða þess lækkun á gengi krónunnar en einnig aukning á notkun ríkissjóðs á erlendu skammtímalánsfé.

Endurnýjun á bankaláni ríkissjóðs

Í júlí 2000 var gengið frá samningi um nýtt alþjóðlegt bankalán ríkissjóðs. Samningurinn er til fimm ára og er sammingsfjárhæð 250 milljónir Bandaríkjadala. Bankalánið myndar varasjóð fyrir lántakanda og er ekki gert ráð fyrir að lánsféð verði greitt út til ráðstöfunar fyrir ríkissjóð. Lánið leysir af hólmi alþjóðlegt bankalán ríkissjóðs frá 1995 að fjárhæð 200 milljónir dala.

Erlendar skuldir ríkissjóðs sem hlutfall af vergri landsframleiðslu í lok árs

Lánið var boðið út á alþjóðlegum bankamarkaði og var fyrst leitað eftir áskriftum banka að fjárhæð 200 milljónir Bandaríkjadala. Útboðið hlaut góðar viðtökur og við lok þess höfðu ellefu bankar skráð sig fyrir samtals 260 milljónum dala. Var þá ákveðið að hækka samningsfjárhæð í fyrrgreindar 250 milljónir dala.

Seðlabankinn leitaði fyrir hönd ríkissjóðs eftir tilboðum frá allmörgum bönkum í umrætt bankalán. Hagstæðasta boð átti Citibank sem var falin forysta um lántökuna og naut atbeina bankanna Bankgesellschaft Berlin og SEB. Í almennu útboði bættust við átta bankar. Er fengur að því fyrir ríkissjóð að tengjast öflugum bankastofnunum gegnum umræddan lánsamning.

Lánsamningurinn er til fimm ára. Ríkissjóður greiðir fasta þóknun á ári hverju sem nemur 0,05% af samningsfjárhæð. Lánsvextir nema LIBOR-vöxtum í Bandaríkjadöllum að viðbættum 0,05%. Þátttökuþóknun banka er 0,2% af samningsfjárhæð.

Með lánsamningnum hefur verið strengt öflugt öryggisnet undir erlenda fjármögnun ríkissjóðs og staða hans sem lántakanda á alþjóðlegum markaði verið treyst.

Lánastýring og áhættugreining

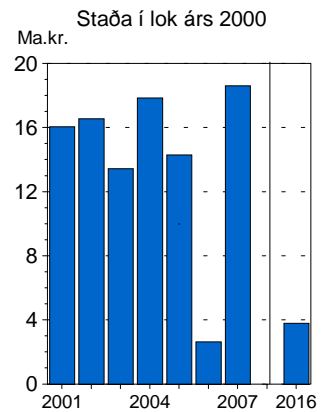
Seðlabankinn fylgir þeirri stefnu við erlendar lántökur ríkissjóðs að gæta þess að endurgreiðslur dreifist sem jafnast á komandi ár. Stýring á erlendum lánum ríkissjóðs felur jafnframt í sér að samsetning lána sé með hagkvæmum hætti, svo sem með tilliti til vaxtakjara, lánstíma og gjaldmiðlasamsetningar. Á undanförunum árum hafa uppsagnarákvæði lánasamninga verið nýtt til þess að endurfjármagna lánsfé með hagkvæmari kjörum en áður giltu. Jafnframt hefur verið ráðist í vaxta- og gjaldmiðlaskipti til að ná markmiðum á sviði lánastýringar.

Í árslok 2000 námu langtímalán ríkissjóðs um 103 milljörðum króna og útistandandi fjárhæð víxla ríkissjóðs á Evrópumarkaði um 36 milljörðum króna. Um 33,9% erlendra lána ríkissjóðs voru í Bandaríkjadöllum, 12,3% í japönskum jenum og 53,9% lána voru í ýmsum Evrópugjaldmiðlum. Um 34,2% erlendra lána voru í evrum og evrutengdum myntum. Hlutdeild evrópskra mynta lækkaði lítillega milli áranna 1999 og 2000 úr 58% í 54% og hlutdeild Bandaríkjadals hækkaði og var í lok árs 2000 tæplega 34% en var 28% í lok árs 1999. Í árslok 2000 voru 40% erlends lánsfjár með föstum vöxtum, en 54% ef einungis er litið til langtímalána. Meðallánstími erlendra langtímalána var 3,8 ár og meðalbínditími var líðlega 3,5 ár. Meðallánstími erlendra lána að meðtöldum skammtímalánum var 2,9 ár og meðalbínditími 2,2 ár.

Víxlaútgáfa ríkissjóðs

Ríkissjóður stendur fyrir umfangsmikilli alþjóðlegri útgáfu víxla á Evrópumarkaði. Leyfileg útistandandi hámarksfjárhæð útgáfunnar er 500 milljónir Bandaríkjadala. Jafnframt er heimilt að gefa út víxla í helstu gjaldmiðlum. Víxlar ríkissjóðs eru gefnir út með ávöxtun sem að jafnaði er um 0,1% undir millibankavöxtum í Lundúnum. Víxlar á

Afborganir af erlendum langtímalánum ríkissjóðs

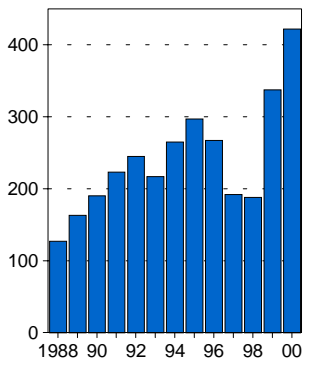

Vægi mynta í erlendum lánum ríkissjóðs í lok árs

	1997	1999	2000
Bandaríkjadalir	32,7	27,7	33,9
Japönsk jen	10,1	14,3	12,3
Evrópskar myntir.	57,2	58	53,9
Þýsk mörk.....	29,9	25,6	18,5
Sterlingspund.....	12,3	13,3	11,8
Svissn. frankar	9,7	7,9	7,9
Franskir frankar ...	0,5	-	-
Ekur/Evrur	4,8	11,2	15,7

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Víxlaútgáfa ríkissjóðs á Evrópumarkaði 1988-2000
Staða í lok árs í milljónum Bandaríkjadala

Evrópumarkaði eru seldir fyrir atbeina fjögurra fjármálastofnana. Þær eru Citibank International, J.P. Morgan Securities, SEB og Deutsche Bank. Við útgáfu hvers víxils er samið um fjárhæð, lánstíma og ávöxtun í ljósi stöðu markaða á hverjum tíma. Við lok ársins 2000 nam fjárhæð útistandandi víxla 349 milljónum dala, 111,6 milljónum svissneskra franka og 5,1 milljarði jena sem svarar til um 39,4 milljarða króna. Heildarútgáfa ríkissjóðs á árinu 2000 nam jafnvirði 2.080 milljóna Bandaríkjadala, sem nemur um 178 milljörðum króna.

Lántökur ríkisstofnana með ríkisábyrgð

Í lánsfjárlögum fyrir árið 1990 var kveðið svo á að stofnunum með ríkisábyrgð væri skylt að kynna áform sín um lántökur fyrir Seðlabanka Íslands og leita eftir samþykki hans í umboði fjármálaráðuneytisins á kjörum og skilmálum. Er þetta samráð nú bundið í lögum um Lánasýslu ríkisins og samningi fjármálaráðherra og Seðlabankans. Gerðir voru fjórir erlendir lánsamningar með ríkisábyrgð á árinu 2000 auk samninga Landsvirkjunar. Þessir fjórir samningar voru allir gerðir við Norræna fjárfestingarbankann. Rafmagnsveitur ríkisins tóku lán að fjárhæð um 7,7 milljónir evra, Bygðastofnun tók þrjú lán samtals að fjárhæð um 24,8 milljónir evra og Ferðamálaþjófur tók lán að fjárhæð um 1,4 milljónir evra. Samtals var jafnvirði þessara lána um 2.417 milljónir króna. Alþjóðasvið Seðlabankans veitti aðstoð við lántökur Bygðastofnunar.

Alþjóðlegt mat á lánshæfi ríkissjóðs

Þróun í fjármálaviðskiptum hefur aukið þörf fyrir faglegt mat á lánshæfi lántakenda, fyrirtækja jafnt sem opinberra aðila. Á alþjóðlegum vettvangi kveður mest að bandarísku matsfyrirtækjunum Moody's Investors Service og Standard & Poor's auk Fitch (áður Fitch IBCA). Reynslan sýnir að lánshæfismat eða einkunn þessara fyrirtækja getur mjög greitt fyrir aðilum sem leita eftir lántöku á alþjóðlegum markaði. Alþjóðlegar lánastofnanir reiða sig að verulegu leyti á einkunnir þessara fyrirtækja þegar þær taka ákvarðanir um vexti og önnur lánskjör. Fjárfestar kaupa yfirleitt aðeins skuldabréf ef lágmarksskilyrðum um lánshæfiseinkunn útgefanda er fullnægt. Seðlabankinn sér um reglubundin samskipti við alþjóðleg matsfyrirtæki og annast alþjóðasvið bankans framkvæmdina.

Lánshæfiseinkunn Moody's er Aa3 fyrir erlendar langtímaskuldbindingar og P-1 fyrir skammtímaskuldbindingar sem er hæsta skammtímaeinkunn sem fyrirtækið gefur. Lánshæfiseinkunn Moody's fyrir innlendar skuldbindingar til langs tíma er hæsta einkunn, Aaa. Lánshæfiseinkunn Standard & Poor's er A+ fyrir erlendar langtímaskuldbindingar og A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar sem er hæsta skammtímaeinkunn sem fyrirtækið gefur. Lánshæfiseinkunn Standard & Poor's fyrir innlendar skuldbindingar til langs tíma er AA+. Fitch gefur lánshæfiseinkunnina AA- fyrir erlendar langtímaskuldbindingar og hæstu einkunnir sem fyrirtækið gefur fyrir innlendar skuldbindingar og erlendar skuldbindingar til skamms tíma, það er AAA og F1+.

Mat á lánshæfi ríkissjóðs í lok árs 2000

Skuldbindingar í erlendri mynt:	Langtíma	Skammtíma
Moody's Investors Service	Aa3	P-1
Standard & Poor's	A+	A-1+
Fitch	AA-	F1+
Skuldbindingar í íslenskum krónum:	Langtíma	Skammtíma
Moody's Investors Service	Aaa	P-1
Standard & Poor's	AA+	-
Fitch	AAA	F1+

Fyrirtækin Standard & Poor's og Moody's Investors Service hækkuðu lánsþæfiseinkunnir Íslands 1996 og 1997. Með hækkun Moody's náðist í fyrsta sinn sá áfangi að ríkissjóður var metinn í AA-flokki en hafði áður verið í A-flokki.

Sendinefnd matsfyrirtækisins Moody's kom til viðræðna við fulltrúa stjórnvalda í júní 2000. Sendinefnd Fitch átti viðræður hér á landi í desember 2000 en fyrsta heimsókn fulltrúa fyrirtækisins til viðræðna við fulltrúa stjórnvalda var í desember 1999. Að viðræðum loknum gáfu fyrirtækin út skýrslur og staðfestu fyrri mat á stöðu og horfum um lánsþæfi ríkissjóðs. Standard & Poor's tilkynnti 1998 að fyrirtækið teldi að horfur væru jákvæðar á hækkun lánsþæfiseinkunnar Íslands á erlendum skuldbindingum til langs tíma, en mat fyrirtækisins á horfum hafði áður verið hlutlaust. Standard & Poor's tilkynnti í frétt í desember 1999 að búist væri við hækkun lánsþæfismatsins á næstunni tækist stjórnvöldum að hemja ofpenslu og draga úr viðskiptahalla.

RANNSÓKNIR

Í Seðlabanknum eru stundaðar margvíslegar rannsóknir sem tengjast viðfangsefnum bankans. Meðal helstu rannsóknarverkefna sem unnið var að á árinu 2000 má nefna ramma peningastefnunnar og hagkvæmstu gengisstefnu fyrir Ísland, jafnvægisraungengi krónunnar, fjármála- og stöðugleika, tíðnibreytingar haggagna, verðbólguferilinn á Íslandi, áhrif nýbúskapar á peningastefnuna, miðlunarferli peningastefnunnar, hagsveiflur á Íslandi og samband jafnvægisatvinnuleysis og verðlags.

Rannsóknarvinna innan bankans fer aðallega fram á hagfræðisviði. Einnig kemur fyrir að Seðlabankinn kaupi eða styrki rannsóknir aðila utan bankans ef þær eru taldar mikilvægar fyrir verkefni sem bankinn vinnur að. Þá á Seðlabankinn samstarf við Þjóðhagsstofnun og fjármálaráðuneyti um rekstur og þróun þjóðhagslíkans.

Til þess að skapa umgjörð um rannsóknarstarfsemi bankans eru haldnar reglulegar málstofur þar sem aðilar innan og utan bankans kynna niðurstöður rannsókna sinna. Á árinu 2000 voru haldnar tíu málstofur þar sem málflytjendur voru til helminga sérfræðingar innan og utan bankans. Starfsmenn bankans kynntu einnig rannsóknarniðurstöður sínar á fjölda málstofa utan Seðlabankans.

Seðlabankinn miðlar rannsóknarniðurstöðum sínum í ritum sem hann gefur út sbr. umfjöllun um útgáfu- og upplýsingamál hér að aftan. Greinar eru birtar í Fjármálatíðindum og Peningamálum og að auki í ritröð sem gefin er út á ensku undir heitinu Central Bank of Iceland Working Papers. Á árinu 2000 voru gefnar út sex ritgerðir í ritröðinni eftir sérfræðinga bankans sem og alþjóðlega þekktu fræðimenn. Tvær ritgerðir í ritröðinni eftir starfsmenn bankans voru valdar sem ritgerðir vikunnar í tímaritinu Central Banking.

Starfsmenn bankans birtu fjórar rannsóknaritgerðir í erlendum ritum og átta þar að auki tvær rannsóknaritgerðir í bókinni Macroeco-

conomic Policy: Small Open Economies in an Era of Global Integration. Sérfræðingar bankans lögðu einnig fram þrjár rannsóknarritgerðir á erlendum ráðstefnum jafnframt því að sækja fjölda ráðstefna til að kynnast rannsóknarniðurstöðum annarra fræðimanna. Þeir héldu einnig fjölda gestafyrirlestra fyrir almenning, aðra sérfræðinga og háskólamenn.

SÖFNUN TÖLFRÆÐILEGRA UPPLÝSINGA

Seðlabanki Íslands safnar skipulega upplýsingum um innlendan lánamarkað, greiðslujöfnuð við útlönd og erlenda stöðu þjóðarbúsins. Flestar stofnanir og fyrirtæki á innlendum lánamarkaði veita mánaðarlega upplýsingar um efnahagsliði. Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjóðarbúsins eru gerð upp ársfjórðungslega. Upplýsingar þessar leggja grunn að mati bankans á mikilvægum þáttum peningamála og reglulegri birtingu tölulegra gagna í ritum bankans og á vefsíðu hans.

Á árinu 2000 var nýtt gagnagrunnskerfi fyrir tölfræðigögn tekið í notkun í samvinnu við Þjóðhagsstofnun og fjármálaráðuneytið. Gagnagrunnskerfið er frá FAME Information Services, Inc. og er sérhannað fyrir tímaraðir tölfræðigagna.

Í gagnagrunnskerfinu er gert ráð fyrir að verði níu mismunandi gagnabú sem innihalda tölfræðigögn, alls um 46.000 tímaraðir. Á árinu voru tekin í notkun þrjú gagnabú með tölfræðigögnum Seðlabankans sem innihalda tímaraðir um gengisskráningu, vexti og efnahagsreikninga lánakerfisins. Að auki voru tekin í notkun fjögur gagnabú sem innihalda gögn úr ríkisreikningi, gögn um hagkerfi og fjármálamarkað og gagnabú með alþjóðagögnum frá OECD og frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum. Gagnagrunnskerfið inniheldur einnig ítarlegar upplýsingar um eðli og uppruna allra þeirra tímaráða sem til staðar eru í kerfinu.

Notkun þessa kerfis þýðir að öll vistun, úrvinnsla, greining og dreifing á tölfræðilegum upplýsingum bankans færast í nýtt og mjög fullkomið umhverfi sem gerir alla meðhöndlun tölfræðigagna hraðvirkari og bætir alla aðstöðu til hagrannsókna. Sams konar kerfi eru í notkun hjá flestum stærstu seðlabönkum heims og mörgum helstu alþjóðastofnunum.

SEÐLAR OG MYNT

Í árslok voru seðlar og mynt í umferð 8,6 ma.kr. sem var 1,1% lægra en árið áður. Seðlar í umferð voru 7,5 ma.kr. og var fjöldi þeirra 5,9 milljónir en var 5,8 milljónir árið áður. Af heildarfjárhæð seðla í umferð var hlutur 5000 króna seðilsins stærstur eða 66,8%, þar næst var 1000 króna seðillinn með 21,2%. Tafla 14 í töflusafni sýnir skiptingu seðla og myntar eftir stærðum í lok árána 1997 til 2000. Seðlagreiningardeild bankans bástur 23,9 milljónir seðla til vinnslu á árinu. Umferðarhraði seðla, þ.e. hve oft á ári hver seðlastærð fer um seðlagreiningardeild, er mismunandi eftir verðgildi seðlanna. Í árslok 2000 nam upphæð myntar

í umferð 1.249 m.kr. og hafði aukist um 8,3% á árinu. Kostnaður við útgáfu seðla og myntar, annar en laun og húsnæði, nam 76,5 m.kr. árið 2000.

MINNISPENINGAR

Árið 2000 voru gefnir út tveir minnispeningar og teiknaði Þröstur Magnússon teiknari FÍT þá báða. Hinn 1. febrúar 2000 hófst sala á minnispeningi í tilefni af 1000 ára kristni á Íslandi. Á annarri hlið hans er skjaldarmerki íslenska lýðveldisins en á hinni mynd af húni á bagli eða biskupsstaf sem fannst á Þingvöllum 1957. Bagallinn er talinn frá fyrstu öld íslenskrar kristni og er einn elsti kirkjugripur sem fundist hefur hér á landi. Minnispeningurinn er úr gulli að 9/10 hlutum, 8,65 grömm að þyngd eða kvartúnsa af hreinu gulli og 23 mm í þvermál. Hann er löglegur gjaldmiðill að verðgildi 10.000 krónur, en aðeins voru slegin 3000 eintök í sérútgáfu gljásláttu. Sláttu annaðist Den Kongelige Mynt í Noregi. Söluverð peningsins er 15.000 krónur en hann er í vandaðri viðaröskju með kynningartexta á íslensku og ensku. Penningurinn er til sölu í bönkum og sparisjóðum og hjá helstu myntsölum um land allt. Ágóði af útgáfu minnispeningsins rennur í Þjóðháttíðarsjóð eins og af fyrri minnispeningaútgáfum. Sjóðurinn var stofnaður 1977 og veitir árlega styrki til varðveislu og verndar þjóðlegra menningarminja.

Hinn 21. júní 2000 gaf Seðlabanki Íslands út minnispening í tilefni þess að þúsund ár voru liðin frá fundi Leifs Eiríkssonar á Norður-Ameríku. Minnispeningurinn var sleginn hjá bandarísku myntsláttunni, U.S. Mint, og hefur hún séð um sölu hans á erlendum markaði. Minnispeningurinn er úr silfri að 9/10 hlutum, 26,73 grömm að þyngd og 38,1 mm í þvermál. Hann er löglegur gjaldmiðill að verðgildi 1000 krónur í sérútgáfu gljásláttu og er hámarksslátta 150.000 eintök. Á annarri hlið peningsins er mynd af stytta Leifs Eiríkssonar á Skólavörðuhæð, sem bandaríska þingið gaf íslensku þjóðinni í tilefni 1000 ára afmælis Alþingis 1930, og á hinni stúlfærð mynd af landvættunum eins og þær birtast á gildandi mynt. Sala á minnispeningnum hófst í Bandaríkjunum í lok júní 2000 en hann var gefinn út í samvinnu við bandarísku myntsláttuna sem gaf samhliða út minnispening af sama tilefni. Sala peninganna gekk mjög vel og í lok ársins höfðu selst rúmlega 101 þúsund eintök af íslenska peningnum og 171 þúsund eintök af þeim bandaríska.

Hagnaður af sölu beggja peninganna rennur í sérstakan sjóð sem kenndur er við Leif Eiríksson. Sjóðurinn á að styrkja íslenska og bandaríska námsmenn til náms í Bandaríkjunum og á Íslandi. Í stjórn sjóðsins, sem varðveittur verður hjá háskólanum í Virginíu, eru fimm fulltrúar, tveir skipaðir af rektor háskólans í Virginíu, einn skipaður af forsætisráðherra og einn af bankastjórn Seðlabanka Íslands. Oddamaður verður skipaður til tveggja ára í senn og verður til skiptis frá Bandaríkjunum og Íslandi.

ÚTGÁFU- OG UPPLÝSINGAMÁL

Seðlabanki Íslands birtir reglulega ýmsar upplýsingar í fréttum, ritum, skýrslum og á heimasíðu sinni. Með þessu leggur hann áherslu á að skýra sem best stefnu sína og aðgerðir í peningamálum. Rit Seðlabanka Íslands gefin út á árinu 2000 eru talin upp í viðauka. Meginfarvegur reglulegrar greiningar bankans á stöðu og horfum í efnahags- og peningamálum er ársfjórðungsritið Peningamál. Talnalegar upplýsingar birtir bankinn í Hagtölum Seðlabankans sem birtar eru á heimasíðu hans og uppfærðar á hverjum mánudegi.

Bankastjórar og starfsmenn Seðlabankans fluttu erindi á ráðstefnum innanlands sem utan um stefnu Seðlabankans í peningamálum og íslensk og alþjóðleg efnahagsmál. Jafnframt hefur Seðlabankinn tekið á móti námsmönnum og starfsmannahópum og kynnt þeim starfsemi bankans.

BIRTINGARSTAÐALL ALÞJÓÐAGJALDEYRISJÓÐSINS

Í birtingarstaðli Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (Special Data Dissemination Standard) er m.a. gert ráð fyrir því að tiltekna tölfraðilegar upplýsingar birtist innan tilgreinds frests frá lokum þess tíma sem þær gilda fyrir eða taka til í samræmi við fyrirfram ákveðna birtingaráætlun. Með hliðsjón af þessu birtir Seðlabankinn á vefsíðu sinni áætlun um hvenær upplýsingar verða birtar. Sömu reglu er fylgt við birtingu í Hagtölum Seðlabankans á vefsíðu bankans en þar birtast einnig ýmsar upplýsingar sem ekki heyra undir staðalinn. Auk þess að kveða á um birtingaráætlanir gerir staðallinn kröfu til þess að upplýsingarnar sem hann tekur til séu settar fram í samræmi við skilgreiningar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins þannig að tryggt sé að þær séu sambærilegar á milli landa. Í samræmi við staðalinn hóf Seðlabankinn á árinu 2000 að birta á enska hluta vefsíðu sinnar mánaðarlegar upplýsingar um gjaldeyrisfordann og ýmsa liði tengda honum. Á heimasíðu Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (<http://www.imf.org>) er að finna nánari upplýsingar um birtingarstaðalinn. Á þeirri síðu og sérstakri vefsíðu fyrir upplýsingar um birtingarvenjur þeirra landa sem aðild eiga að staðlinum (<http://dsbb.imf.org>) er greint frá upplýsingamiðlun Seðlabankans og annarra íslenskra stofnana sem skuld bundnar eru til þess að fylgja staðlinum.

KRÖFUR UM GAGNSÆI OG REIKNINGSSKIL ATHAFNA

Gerðar eru vaxandi kröfur til seðlabanka um að þeir geri skýra grein fyrir markmiðum peningastefnu sinnar, framkvæmd hennar og annarri starfsemi sinni.¹ Algengt er að þessar kröfur hafi tengst auknu sjálfstæði bankanna. Seðlabanki Íslands hefur fylgt fordæmi annarra seðlabanka og lagt áherslu á að skýra sem best stefnu sína og aðgerðir í peningamálum og mat á aðstæðum í efnahags- og peningamálum í ritum sínum,

1. Sjá m.a. grein um reglur um gagnsæi peningamála í 3. hefti Peningamála 2000.

skýrslum og heimasíðu. Lög in um Seðlabanka Íslands frá 1986 leggja honum á herðar þá skyldu að senda ráðherra eigi sjaldnar en tvisvar á ári greinargerð um þróun og horfur í peningamálum, greiðslujafnaðar- og gengismálum. Áður uppfyllti Seðlabankinn þessa skyldu með útgáfu ársskýrslu og ræðu formanns bankastjórnar á ársfundi og að hausti með útgáfu haustskýrslu. Með þeirri breytingu sem varð á ritaútgáfu bankans á árinu 1999 varð skýrslugjöfin tíðari en áður því að bankinn birtir nú mat sitt á aðstæðum og horfum á þriggja mánaða fresti í ársfjórðungsritinu Peningamálum. Að öðru leyti hefur Seðlabankinn lagt áherslu á að gera í ársskýrslu sinni grein fyrir ýmsum þáttum í starfsemi sinni auk þess sem jafnan er gerð ítarleg grein fyrir reikningsskilaaðferðum og ýmsum stærðum í skýringum með ársreikningnum. Auk þess gerir formaður bankastjórnar grein fyrir stefnu bankans á ársfundi hans.

AÐILD SEÐLABANKA ÍSLANDS AÐ STJÓRNUM STOFNANA OG FYRIRTÆKJA

Seðlabanki Íslands á hlut í Reiknistofu bankanna. Í samstarfssamningi frá 1994 kemur fram að bankinn hafi lagt til fimmtung stofnframlags Reiknistofunnar. Á árinu 2000 var Eiríkur Guðnason bankastjóri fulltrúi bankans í stjórn Reiknistofunnar og varafulltrúi Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri bankans. Fulltrúi bankans í öryggis- og endurskoðunarnefnd Reiknistofunnar var Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi. Fulltrúi bankans í samráðsnefnd Reiknistofunnar var Þór Hauksson forstöðumaður tölvudeildar þar til að hann lét af störfum í lok sumars. Sæti hans tók Árni Þórðarson deildarstjóri á bókhaldssviði.

Seðlabanki Íslands á 16% hlut í Verðbréfaþingi Íslands hf. Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur bankans var fulltrúi bankans í stjórn þingsins til aðalfundar 2000 og varamaður hans var Sveinn E. Sigurðsson framkvæmdastjóri tölfraeðisviðs bankans. Frá aðalfundi 2000 var Tryggvi Pálsson fulltrúi bankans í stjórn þingsins og jafnframt formaður hennar. Varamaður hans var Yngvi Örn Kristinsson.

Með yfirstjórn Fjármálaeftirlitsins fer þriggja manna stjórn skipuð af viðskiptaráðherra. Einn stjórnarmanna er skipaður eftir tilnefningu Seðlabanka Íslands. Fulltrúi Seðlabankans í henni var Birgir Ísl. Gunnarsson formaður bankastjórnar þar til í janúar 2000 er Finnur Ingólfsson tók við. Varamaður var Ingimundur Friðriksson aðstoðarbankastjóri.

Samkvæmt samþykktum fyrir Tryggingasjóð innlánsdeildanna skipaði Seðlabanki Íslands fulltrúa í stjórn sjóðsins. Ingimundur Friðriksson aðstoðarbankastjóri var fulltrúi bankans í stjórninni á árinu 2000 og Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur varafulltrúi. Undir lok ársins var samþykktum sjóðsins breytt og m.a. fellt niður ákvæðið um að Seðlabankinn skipaði fulltrúa í stjórn hans. Frá þeim tíma á bankinn því ekki stjórnarmann í sjóðnum.

Á árinu 2000 var Fjölgreiðslumiðlun hf. stofnuð, sbr. frásögn í kafla II. Seðlabanki Íslands á 8% hlut í fyrirtækinu. Yngvi Örn Kristins-

son framkvæmdastjóri peningamálasviðs bankans sat upphaflega í stjórn þess fyrir hönd bankans en Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri peningamálasviðs tók sæti hans eftir að Yngvi Örn lét af störfum í bankanum í október 2000.

Á árinu 2000 tóku gildi lög um Tryggingasjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Seðlabanki Íslands á ekki fulltrúa í stjórn sjóðsins en Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur bankans er ritari stjórnarinnar.

Starfsmenn Seðlabanka Íslands eru í Lífeyrissjóði bankamanna. Fulltrúi bankans í stjórn sjóðsins var Yngvi Örn Kristinsson framkvæmdastjóri peningamálasviðs bankans og varafulltrúi Ingimundur Friðriksson aðstoðarbankastjóri. Í byrjun árs 2001 var Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri bankans skipaður aðalmaður í stjórn sjóðsins í stað Yngva Arnar.

VERKEFNI TENGD INNLENDRI LÁNASTARFSEMI RÍKISSJÓÐS

Samkvæmt samningi við fjármálaráðherra hefur Seðlabanki Íslands veitt ríkissjóði ýmsa þjónustu sem tengist verðbréfaútgáfu hans. Breytingar urðu á þessari þjónustu á árinu 2000, annars vegar vegna þess að með rafrænni skráningu verðbréfa sem hófst á árinu 2000 hvarf öll umsýsla með pappírsvérðbréf og hins vegar vegna þess að umsjón með áskriftarkerfi spariskírteina ríkissjóðs fluttist til Lánasýslu ríkisins á árinu. Samkvæmt samningnum við fjármálaráðherra annast Seðlabanki Íslands útborgun launa fyrir Lánasýslu ríkisins.

ÞJÓÐHAGSSTOFNUN

Samkvæmt lögum greiða ríkissjóður og Seðlabanki Íslands í sameiningu kostnað af starfsemi Þjóðhagsstofnunar. Þjóðhagsstofnun er til húsa í Seðlabankanum. Fjármálaráðuneytið, Seðlabankinn og Þjóðhagsstofnun hafa með sér samráð um rekstur stofnunarinnar en Seðlabankinn hefur engin áhrif á starfsemi eða viðfangsefni Þjóðhagsstofnunar að öðru leyti.

ÞJÓÐHÁTÍÐARSJÓÐUR

Árið 2000 var 23. starfsár Þjóðhátíðarsjóðs samkvæmt skipulagsskrá frá 1977. Stofnfé sjóðsins var ágóði af útgáfu Seðlabanka Íslands á þjóðhátíðarmynt frá 1974 og tekjur hafa verið ágóði Seðlabankans af útgáfu og sölu annarra minnispeninga. Stjórn sjóðsins skipa fimm fulltrúar. Þrír eru kjörnir af Alþingi, einn tilnefndur af ríkisstjórninni og einn af Seðlabankanum. Forsætisráðherra skipar formann sjóðsstjórnar. Formaður er Hulda Valtýsdóttir blaðamaður. Fulltrúi Seðlabankans er Birgir Ísl. Gunnarsson formaður bankastjórnar. Skipunartími núverandi stjórnar rennur út í árslok 2001. Stjórn sjóðsins ákvað að verja skyldi allt að 3 m.kr. til styrkja á árinu 2000. Samkvæmt skipulagsskrá rann fjórðungur úthlutunarfjár til Friðlýsingarsjóðs til náttúruverndar á vegum Náttúru-

verndarráðs og fjórðungur til varðveislu fornminja, gamalla bygginga og annarra menningarverðmæta á vegum Þjóðminjasafns. Úthlutað var 15 styrkjum til umsækjenda, samtals að fjárhæð 1,5 m.kr. Höfuðstóll sjóðsins var 67,7 m.kr. í lok ársins 2000.

Hinn 12. september 2000 var staðfest með auglýsingu breyting á skipulagsskrá fyrir Þjóðhátíðarsjóð, en hún hafði verið óbreytt frá upphafi. Auglýsingin er nr. 673/2000. Með gildistöku hennar voru felld úr gildi ákvæði um að helmingur árlegs ráðstöfunarfjár sjóðsins skyldi skiptast jafnt á milli Friðlýsingarsjóðs annars vegar og Þjóðminjasafns Íslands hins vegar. Samkvæmt þessari nýju skipan munu greindir aðilar sækja um styrki til Þjóðhátíðarsjóðs til jafns við aðra umsækjendur frá og með næsta starfsári sjóðsins.

HÚSNÆÐI BANKANS – BÓKASAFN

Í húsi bankans við Kalkofnsveg voru í árslok 2000 til húsa auk Seðlabankans Þjóðhagsstofnun og Reiknistofa bankanna. Starfsemi Reiknistofunnar sem hafði verið á tveimur stöðum í Reykjavík var öll sameinuð í húsi Seðlabankans á árinu 2000. Starfsmenn þessara þriggja stofnana voru alls um 250 í lok ársins.

Bóka- og skjalasafn Seðlabanka Íslands er að mestum hluta til húsa í Einholti 4 í Reykjavík. Þar er einnig myntsafn Seðlabankans og Þjóðminjasafns sem opið er almenningi alla virka daga. Tímarita- og handbókasafn er í húsi bankans við Kalkofnsveg. Bókasafn Seðlabankans, sem er mikið heimildasafn um íslensk efnahags- og atvinnu-mál, er skráð í skráningarkerfi Landsbókasafns Íslands, Gegni. Í lok árs 2000 voru tæplega 22 þúsund færslur merktar safninu í Gegni.

IV

AFKOMA SEÐLABANKA ÍSLANDS, STJÓRN OG STARFSLIÐ

AFKOMA SEÐLABANKA ÍSLANDS

Á árinu 2000 nam hagnaður af rekstri Seðlabanka Íslands 1.702 m.kr. en 916 m.kr. 1999.¹ Eftir framlag til ríkissjóðs nam hagnaðurinn 1.034 m.kr. en 322 m.kr. 1999. Samkvæmt lögum nemur framlagið 50% af meðalhagnaði næstliðinna þriggja ára að frádregnu framlagi í arðsjóð og verðbótum og vöxtum af honum. Við útreikning meðalhagnaðar er afkoma hvers árs færð til meðalverðlags síðasta ársins.

Rekstrarkostnaður Seðlabankans á árinu 2000 að meðtöldum kostnaði við seðla og mynt nam 858 m.kr. og hafði hækkað um 10 m.kr. frá árinu áður. Framlag til ríkissjóðs nam 668 m.kr., fasteignagjöld 36 m.kr., þátttaka Seðlabankans í rekstri Þjóðhagsstofnunar 60 m.kr. og framlag í Vísindasjóð 145 m.kr. Opinber gjöld og önnur lögbundin framlög til opinberra aðila námu því samtals 909 m.kr.

Erlendar eignir bankans að frátöldu mótvirði innstæðna Alþjóðagjaldeyrissjóðsins drógust saman um 2,6 ma.kr. á árinu. Erlendar skuldir til skamms tíma jukust um 12 ma.kr. en langtímaskuldir lækkuðu um 1,2 ma.kr.

Á árinu jukust kröfur bankans á innlánsstofnanir og aðrar fjármálastofnanir um 12,9 ma.kr., að mestu vegna mikilla endurhverfra viðskipta bankans við þessar stofnanir. Innstæður þeirra í Seðlabankanum drógust hins vegar saman um 4,5 ma.kr.

Kröfur Seðlabankans á ríkissjóð og ríkisstofnanir jukust lítillega og innstæður ríkissjóðs í Seðlabankanum hækkuðu einnig. Nettókröfur Seðlabankans á ríkissjóð og ríkisstofnanir lækkuðu um 0,5 ma.kr. og voru neikvæðar um 12,1 ma.kr., þ.e. nettóinnstæður ríkissjóðs og ríkisstofnana námu 12,1 ma.kr. í lok ársins.

Seðlar og mynt í umferð námu 10,7% af heildarskuldum bankans í lok ársins en voru 12% í lok ársins á undan. Sem hlutfall af vergri landsframleiðslu er hlutfall seðla og myntar í umferð lægra á Íslandi en í flestum öðrum löndum og hefur verið svo um langt árabíll.

1. Tölur áranna 1999 og 2000 eru ekki að fullu sambærilegar þar eð áhrifa af færslu gulleignarinnar á markaðsverði gætti í fyrsta skipti í afkomu fyrra ársins.

Eigið fé bankans jókst um 2,9 ma.kr. á árinu og nam 21,6 ma.kr. í lok þess. Eiginfjárlutfall bankans var 21,2% í árslok en var 20,7% í lok árs 1999.

Seðlabankinn býr við töluverða gengisáhættu því að 44% af eignum hans eru í erlendum gjaldmiðlum en 28% af skuldum og eigin fé og 35% af skuldum eingöngu. Þar af leiðir að afkoma hans er næm fyrir gengisendurmati eigna og skulda. Gengisendurmat ræðst annars vegar af breytingum á gengi krónunnar og hins vegar af innbyrðis breytingum á gengi erlendra gjaldmiðla. Tekjufært gengisendurmat á árinu 2000 nam liðlega 2 ma.kr. Í lok ársins 2000 nam gjaldeyrisforði bankans 34,4 ma.kr. Færa má rök fyrir því að samsetning efnahagsreiknings Seðlabanka Íslands og sú gengisáhætta sem hann býr við og hefur ekki tók á að verja sig gegn krefjist hærra eiginfjárlutfalls en ella.

Sundurliðun á reikningum bankans er sýnd aftar í skýrslunni auk ítarlegra skýringa á einstökum liðum og sundurliðunar á rekstrarkostnaði bankans.

BANKARÁÐ

Kosið var í bankaráð á Alþingi í nóvember 1998 fyrir kjörtímabil sem stendur til loka október 2002. Bankaráð Seðlabanka Íslands hélt 21 fund á árinu 2000.

BANKASTJÓRN

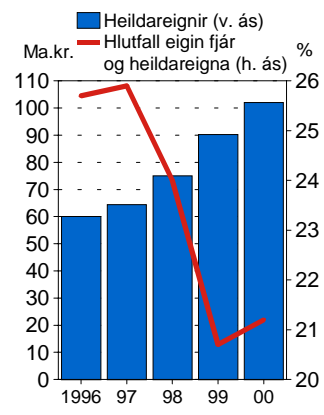
Í lok árs 1999 var Finnur Ingólfsson, þáverandi iðnaðar- og viðskiptaráðherra, skipaður seðlabankastjóri til fimm ára frá 1. janúar 2000 að telja. Samkvæmt lögum kjósa bankastjórar Seðlabankans einn úr sínum hópi til formennsku í bankastjórn til þriggja ára í senn. Birgir Ísleifur Gunnarsson var endurkosinn formaður bankastjórnar frá 1. febrúar 2000. Sex ára skipunartímabili Eiríks Guðnasonar lauk í lok apríl 2000 og var hann endurskipaður bankastjóri til fimm ára, samkvæmt gildandi lögum, frá 1. maí 2000.

SKIPULAG BANKANS

Á árinu 2000 skiptist starfsemi bankans í sex megin svið auk endurskoðunar (sjá starfsmannayfirlit í lok kaflans). Nokkrar deildir tilheyrðu ekki megin sviðum bankans. Skrifstofa bankastjórnar annast almennt skrifstofuhald fyrir bankastjórn. Þar er einnig umsjón með kynningarstarfsemi og upplýsingamiðlun bankans, ritstjórn nokkurra rita hans og heimasíðu. Lögfræðingar annast margvíslega samningagerð fyrir hönd bankans og frágang löggæringa og skuldaskjala. Þá taka þeir þátt í undirbúningi laga og reglugerða og gerð lögfræðilegra álita. Safnadeild annast bóka- og skjalasafn bankans auk myntsafns Seðlabankans og Þjóðminjasafns. Bóka- og myntsafn bankans er til húsa í Einholti 4. Tölvudeild hefur umsjón með rekstri tölvukerfa bankans og annast hönnun og viðhald hugbúnaðarkerfa.

Alþjóðasvið annast vörslu gjaldeyrisforðans og erlend lánamál ríkissjóðs. Tengd þessu er umsjón með reglulegum samskiptum við er-

Heildareignir Seðlabankans og eiginfjárlutfall

lend fyrirtæki sem sérhæfa sig í lánsþæfismati á alþjóðlegum vettvangi. Þá annast alþjóðasvið regluleg tengsl bankans við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn og á aðild að útgáfu eins af ritum bankans, Economy of Iceland.

Bókhaldssvið hefur umsjón með færslu aðalbókhalds Seðlabankans, Þjóðhagsstofnunar og þriggja sjóða sem eru í vörslu bankans. Einnig sér sviðið um bókhald yfir innlausn spariskírteina og erlend lán ríkissjóðs. Þá hefur bókhaldssvið umsjón með SWIFT-kerfi bankans og greiðslum fyrir Seðlabankann, ríkissjóð og ríkisfyrirtæki.

Á hagfræðisviði er unnið að rannsóknum á sviði efnahags- og peningamála með sérstakri áherslu á þau svið sem tengjast verkefnum bankans. Þar eru samdar álitserðir um stefnu og starfsemi bankans auk greiningar á þróun efnahags- og peningamála. Hagfræðisvið hefur einnig umsjón með útgáfu sumra rita bankans, svo sem Peningamála.

Starfsemi peningamálasviðs er í aðalatriðum þrjúþætt. Í fyrsta lagi undirbýr það vaxtaákvæðanir bankans, safnar upplýsingum um vexti innanlands og utan og tekur þátt í samráði við fjármálaráðuneyti og Lánasýslu ríkisins um sölu ríkisverðbréfa. Í öðru lagi annast peningamálasvið öll viðskipti bankans á innlendum gjaldeyris- og peningamörkuðum og skráningu opinbers viðmiðunargengis krónunnar auk þess að vakta millibankamarkað í krónum. Í þriðja lagi hefur peningamálasvið umsjón með verkefnum bankans tengdum greiðslumiðlun.

Rekstrar- og afgreiðslusvið er fjölmennasta svið bankans og skiptist einnig í nokkrar einingar. Rekstrardeild sinnir rekstri og umsýslu eigna og lausafjármuna bankans, öryggismálum, innkaupum og útgjaldaeftirliti. Þá er þar umsjón með gerð nýrra seðla og myntar. Deildin annast starfsmannahald bankans og launamál og undir hana heyrir margvísleg innanhússpjónusta. Deildin sér einnig um launagreiðslur til starfsmanna Þjóðhagsstofnunar og Lánasýslu ríkisins. Fjárhirslur annast meðferð seðla og myntar, dreifingu í seðlageymslur á landsbyggðinni og afgreiðslu til bankastofnana á höfuðborgarsvæðinu. Afgreiðsla sinnir ýmissi þjónustu, svo sem umsjón með áskriftarkerfi spariskírteina en um mitt ár 2000 fluttist sú þjónusta til Lánasýslu ríkisins, innlausn spariskírteina og umsjón með framlögðum tryggingum lánastofnana í viðskiptum við bankann.

Á tölfræðisviði fer fram öll innheimta, úrvinnsla og fyrsta greining gagna frá lánastofnunum um efnahag og rekstur o.fl. Þar fer einnig fram söfnun upplýsinga um greiðslumiðlun, verðbréfamiðlun, gjaldeyrishreyfingar vegna uppgjörs þjónustu- og greiðslujafnaðar og erlend lán innlendra aðila. Tölfræðisvið hefur umsjón með útgáfu tölfræðilegra gagna á vefsíðu Seðlabankans og með samræmdum gagnagrunni hans.

Endurskoðunarsvið bankans hefur þá sérstöðu að aðalendurskoðandi er ráðinn af bankaráði en ekki bankastjórn. Endurskoðunarsviðið annast endurskoðun og innra eftirlit með starfsemi bankans og sjóða í umsjá hans. Auk þess er starfsemi bankans endurskoðuð af löggiltum endurskoðanda sem ráðherra skipar til fjögurra ára í senn og af Ríkisendurskoðun.

Tvær nefndir voru bankastjórn til ráðgjafar, markaðsnefnd um

stefnuna í peningamálum og aðgerðir Seðlabankans á mörkuðum og fjármálastöðugleikanefnd um allt sem lýtur að stöðugleika og öryggi fjármálastofnana og markaða.

Í byrjun árs 2001 tóku gildi skipulagsbreytingar og nýtt skipurit bankans. Meðal annars var stofnað nýtt svið, fjármálasvið. Þá voru markaðsnefnd og fjármálastöðugleikanefnd lagðar niður. Viðfangsefni fjármálasviðs munu einkum beinast að þáttum sem varða stöðugleika fjármálakerfisins. Fjárhirslur voru einnig færðar frá rekstrarsviði til fjármálasviðs og tölvudeild var flutt til rekstrarsviðs.

STARFSLIÐ

Á árinu voru 15 nýir starfsmenn ráðnir til starfa og 19 létu af störfum og fækkaði starfsgildum um 3,2 á árinu. Starfsgildum fjölgaði um 1 á skrifstofu bankastjórnar, um 2 á bókhaldssviði vegna flutnings starfsfólks af endurskoðunarsviði til bókhaldssviðs, um 1 á hagfræðisviði og 0,2 á tölfræðisviði. Starfsgildum fækkaði um 1 á peningamálasviði, um 2 í tölvudeild, um 3,6 á rekstrar- og afgreiðslusviði og 0,8 á endurskoðunarsviði. Til sumarstarfa voru ráðnir 23 starfsmenn, þremur fleiri en árið áður.

Í byrjun árs fékk Jón Sigurgeirsson, deildarstjóri á alþjóðasviði, tveggja ára leyfi frá störfum til að gegna stöðu sérfræðings á skrifstofu Norður- og Eystrasaltslandanna hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum í Washington. Á vormánuðum var Tryggvi Pálsson framkvæmdastjóri í Íslandsbanka hf. ráðinn ráðgjafi bankastjórnar Seðlabankans. Í ársbyrjun 2001 var stofnað nýtt svið í bankanum, fjármálasvið, og var Tryggvi ráðinn framkvæmdastjóri þess. Á miðju ári lét Þorsteinn Magnússon, forstöðumaður afgreiðsludeildar, af störfum og fór á eftirlaun. Þorsteinn hóf störf í bankanum árið 1988, en hafði áður m.a. verið skólastjóri Bankamannaskólans. Þá hætti Kolbrún Guðlaugsdóttir, deildarstjóri í afgreiðsludeild, störfum í bankanum á haustmánuðum, en hún hafði starfað í bankanum frá árinu 1994. Vegna fyrirsjáanlegra breytinga á starfssviði afgreiðsludeildar var ekki ráðið í þessar tvær stöður og við skipulagsbreytingar í ársbyrjun 2001 var afgreiðsludeild lögð niður og sú starfsemi sem eftir stóð færð yfir á bókhaldssvið. Jónína Þorvaldsdóttir, deildarstjóri á endurskoðunarsviði, hætti störfum á árinu og var Guðmundur Björnsson, viðskiptafræðingur, ráðinn í hennar stað. Þá hætti forstöðumaður tölvudeildar, Þór Hauksson eftir 14 ára starf hjá bankanum, þar af 4 ár sem forstöðumaður. Arnar Freyr Guðmundsson deildarstjóri tölvudeildar var ráðinn forstöðumaður í hans stað. Ný deild var stofnuð á tölfræðisviði, gagnagrunnsdeild, og var Þór Saari ráðinn deildarstjóri. Þá lét Yngvi Örn Kristinsson af störfum á árinu. Hann hafði starfað í bankanum í liðlega tvo áratugi, síðustu sex árin sem framkvæmdastjóri peningamálasviðs. Tómas Örn Kristinsson var ráðinn framkvæmdastjóri peningamálasviðs í stað hans.

	Starfs- menn	Starfs- gildi
Aðalskrifstofa	19	
Skrifstofa bankastjórnar	6	6
Lögfræðingar	2	2
Safnadeild	6	5,4
Tölvudeild	5	5
Alþjóðasvið	6	6
Bókhaldssvið	12	11,7
Hagfræðisvið	12	11,8
Peningamálasvið	7	7
Rekstrar- og afgreiðslusvið	42	
Rekstrardeild	29	22
Fjárhirslur	10	10
Afgreiðsludeild	3	3
Tölfræðisvið	12	12
Endurskoðun	3	3
Alls	113	104,9

STJÓRN SEÐLABANKA ÍSLANDS OG STARFSMENN
31. DESEMBER 2000

Bankaráð

Aðalmenn

Ólafur G. Einarsson fyrrverandi forseti Alþingis, formaður
Davíð Aðalsteinsson bóndi, varaformaður
Ingunn Elín Sveinsdóttir viðskiptafræðingur
Ragnar Arnalds fyrrverandi alþingismaður
Þröstur Ólafsson framkvæmdastjóri

Varamenn

Erna Bryndís Halldórsdóttir löggiltur endurskoðandi
Finnur Þór Birgisson lögfræðingur
Leó Löve lögfræðingur
Kristín Sigurðardóttir viðskiptafræðingur
Hörður Zophaníasson fyrrverandi skólastjóri

Bankastjórn

Birgir Ísleifur Gunnarsson
Eiríkur Guðnason
Finnur Ingólfsson

Aðstoðarbankastjóri

Ingimundur Friðriksson¹

Framkvæmdastjórn

Alþjóðasvið:	Ólafur Ísleifsson framkvæmdastjóri
Bókhaldssvið:	Erla Árnadóttir aðalbókari
Endurskoðun:	Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi
Hagfræðisvið:	Már Guðmundsson aðalhogfræðingur ¹
Lögfræðingar:	Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur
Peningamálasvið:	Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri ¹
Rekstrar- og afgreiðslusvið:	Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri
Tölfræðisvið:	Sveinn E. Sigurðsson framkvæmdastjóri

1. Situr fundi bankaráðs.

Starfsmenn

AÐALSKRIFSTOFA/ LÖGFRÆÐINGAR O.FL.

Skrifstofa bankastjórnar

Ágústa Johnson deildarstjóri
Katrín Albertsdóttir
Stefán Jóhann Stefánsson ritstjóri
Tryggi Pálsson ráðgjafi bankastjórnar
Þorbjörg Magnúsdóttir

Lögfræðingar

Sigfús Gauti Þórðarson deildarstjóri
Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur

Safnadeild

Anton Holt
Bergljót Gyða Haraldsdóttir
Jónas Finnbogason deildarstjóri
Magný Gyða Ellertsdóttir
Ólafur Pálmason forstöðumaður
Valborg Stefánsdóttir

Tölvudeild

Arnar Freyr Guðmundsson
forstöðumaður
Fjóla Agnarsdóttir
Indriði I. Stefánsson
Mark R. Eldred
Tryggvi Eyvindsson

ALÞJÓÐASVIÐ

Björn Gunnar Ólafsson
Hallgrímur Ólafsson
Oddgeir Gunnarsson
Ólafur Ísleifsson framkvæmdastjóri
Pálín Dögg Helgadóttir
Sigurður Arni Kjartansson deildarstjóri

BÓKHALDSSVIÐ

Alf H. Pedersen
Anna S. Árnadóttir
Arndís Leifsdóttir
Árni Þórðarson deildarstjóri
Elísabet Þorvaldsdóttir
Erla Árnadóttir aðalbókari
Guðlaug Karlsdóttir
Halldóra Konráðsdóttir
Ísólfrur Sigurðsson deildarstjóri
Jónína Guðbjartsdóttir
Ragnhildur Kvaran
Runólfur Sigurðsson

ENDURSKOÐUN

Helga Halldórsdóttir
Guðmundur Björnsson deildarstjóri

Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi

HAGFRÆÐISVIÐ

Arnór Sighvatsson deildarstjóri
Elín Guðjónsdóttir
Guðmundur Guðmundsson tölfræðingur
Hjördís Dröfn Vilhjálmsdóttir
Jón Steinsson
Kristín Hjartar
Kristjón Kolbeins
Markús Möller deildarstjóri
Már Guðmundsson aðalhogfræðingur
Ólafur Klemensson
Sif Cortes
Þórarinn G. Pétursson deildarstjóri

PENINGAMÁLASVIÐ

Bergur Barðason
Erna B. Jóhannsdóttir
Gerður Ísberg
Halldór Sveinn Kristinsson
Ólafur K. Ólafs deildarstjóri
Sigríður Bogadóttir
Tómas Örn Kristinsson
framkvæmdastjóri

REKSTRAR- OG AFGREIÐSLU-SVIÐ

Birna K. Jónsdóttir
Hólmfríður M. Ingibergsdóttir
Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri
Þórður Gautason deildarstjóri

Afgreiðsludeild

Ólafur B. Andrésson
Ólöf Jónsdóttir
Sveinbjörg Rut Helgadóttir

Fjárhirslur

Björn Björgvinsson
Hannes Haraldsson
Ingveldur S. Kristjánsson
Kolbrún Jóhannsdóttir
Stefán Arnarson aðalféhirðir

Seðlagreining

Auður Gísladóttir deildarstjóri
Birna Friðriksdóttir
Heiðrún Hulda Þórisdóttir
Hulda Guðnadóttir
Ingibjörg Jakobsdóttir

Fjölritun, póstur, símvarsla

Hjördís Thorarensen
Hólmeir H. Hákonarson
Klara Jóhannsdóttir
Loftur Þ. Sigurjónsson
María Jenný Jónasdóttir

Ólöf Björnsdóttir
Sveinn A. Blöndal deildarstjóri
Þórey Þórarinsdóttir

Bifreiðastjórn o.fl.

Garðar Halldórsson
Karl G. Smith

Húsvarsla/viðhald eigna/ræsting

Anna Rós Hauksdóttir
Berglind Þorsteinsdóttir
Bylgja Þorvarðardóttir
Edda Kristjánsdóttir
Eygló Ingvadóttir
Guðrún Stefánsdóttir
Gyða Gunnarsdóttir
Hrönn Hallgrímsdóttir
Marteinn Jóhannesson
Ólafía Egilsdóttir
Sigurlaug Jósepsdóttir
Sólveig Edda Ingvarsdóttir
Sólveig Kristinsdóttir
Steingrímur Steingrímsson
Svala Sigurðardóttir
Sören P. Madsen
Vigdís G. Guðmundsdóttir
Þorsteinn Eyjólfsson húsvörður

Öryggisvarsla

Brynjólfur Samúelsson
Gunnlaugur Magnússon
Hannes Ólafsson
Jóhann Gunnar Friðjónsson
Sæmundur Örn Sveinsson flokksstjóri
Þorsteinn Þorvaldsson

Mötuneyti

Guðrún Unnur Gunnarsdóttir
Ingibjörg Guðmundsdóttir
Jóhanna Katrín Vernharðsdóttir
Kristbjörg Ólafsdóttir
Sigurberg Jónsson matreiðslumaður

TÖLFRÆÐISVIÐ

Anna Sif Gunnarsdóttir
Borislav T. Petkov
Eiður H. Einarsson
Guðrún Sigmarsdóttir
Hrönn Helgadóttir
Jakob Gunnarsson deildarstjóri
Kristjana Baldursdóttir deildarstjóri
Kristjana Edda Haraldsdóttir
Pétur Örn Sigurðsson
Sigfríður Fanney Úlfjótssdóttir
Sveinn E. Sigurðsson framkvæmdastjóri
Þór Saari deildarstjóri

ÁRSREIKNINGUR 2000

Staðfesting yfirstjórnar Seðlabanka Íslands

Bankaráð og bankastjórn Seðlabanka Íslands staðfesta hér með ársreikning bankans fyrir árið 2000 með undirritun sinni.

Reykjavík, 21. febrúar 2001

Áritun bankaráðs

Ólafur G. Einarsson
formaður

Davíð Aðalsteinsson

Þröstur Ólafsson

Ingunn Elín Sveinsdóttir

Ragnar Arnalds

Áritun bankastjórnar

Birgir Ísl. Gunnarsson

Eiríkur Guðnason

Finnur Ingólfsson

Erla Árnadóttir
aðalbókari

Lilja Steinþórsdóttir
aðalendurskoðandi

Til bankaráðs og bankastjórnar Seðlabanka Íslands

Við höfum endurskoðað ársreikning Seðlabanka Íslands fyrir árið 2000. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar nr. 1 til 15. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum bankans og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljósi á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju. Samkvæmt henni ber okkur að skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægileg vissa fáiast um að ársreikningurinn sé í öllum meginatriðum án annmarka. Endurskoðunin felur m.a. í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu bankans á árinu 2000 og efnahag hans 31. desember 2000 og breytingu á handbæru fé á árinu 2000 í samræmi við lög, reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands og góða reikningsskilavenju.

Reykjavík, 21. febrúar 2001

Sigurður Þórðarson
ríkisendurskoðandi

Sævar Þór Sigurgeirsson
löggiltur endurskoðandi

Staðfesting forsætisráðherra

Með skírskotun til yfirlýsinga endurskoðenda og bankaráðs úrskurðast reikningurinn réttur.

Reykjavík, 27. mars 2001

Davíð Oddsson
forsætisráðherra

Rekstrarreikningur árið 2000

	Skýringar	2000	1999
Vaxtatekjur			
Af innlendum eignum		3.807.196	2.338.965
Af erlendum eignum		2.443.917	1.104.630
Gengishagnaður		2.015.143	0
		<u>8.266.256</u>	<u>3.443.595</u>
Vaxtagjöld			
Af innlendum skuldum		2.918.693	1.752.068
Af erlendum skuldum		806.044	253.978
Gengistap		0	182.544
Verðbreytingagjöld	1	1.885.153	390.920
		<u>5.609.890</u>	<u>2.579.510</u>
	Hreinar vaxtatekjur	2.656.366	864.085
Aðrar rekstrartekjur			
Aðrar rekstrartekjur.....	15	108.604	87.487
	Hreinar rekstrartekjur	2.764.970	951.572
Rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	13	510.065	566.091
Annar rekstrarkostnaður	14	347.988	281.799
Framlag í Vísindasjóð	1, 6	145.000	145.000
Framlag til Þjóðhagsstofnunar	1	59.800	59.848
		<u>1.062.853</u>	<u>1.052.738</u>
	Hagnaður (tap) fyrir óreglulega liði	1.702.117	(101.166)
Óreglulegar tekjur			
Endurmat vegna gulleignar.....		0	1.017.574
	Hagnaður fyrir framlag til ríkissjóðs	1.702.117	916.408
Framlag til ríkissjóðs.....	8	667.507	594.362
	Hagnaður ársins	1.034.610	322.046

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Seðlabanki Íslands

<i>EIGNIR</i>	Skýringar	2000	1999
Erlendar eignir			
Bankainnstæður		8.260.228	14.182.653
Gulleign	3	1.385.654	1.230.501
Verðbréf og ríkisvixlar	2	22.794.373	19.874.468
Gjaldeyrisstaða og sérstök dráttarréttindi			
við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	5	2.058.904	1.844.182
Mótvirði innstæðna Alþjóðagjaldeyrissjóðsins	5	10.894.464	9.823.303
	Erlendar eignir	45.393.623	46.955.107
Innlendar eignir			
<i>Innlánsstofnanir</i>			
Verðbréf		712	1.361
Endurhverf verðbréf		36.824.605	29.518.311
Skammtímalán		2.152.299	0
		38.977.616	29.519.672
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>			
Markaðsskráð verðbréf		2.864.876	3.103.765
Endurhverf verðbréf		10.208.928	6.568.681
		13.073.804	9.672.446
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>			
Ríkissjóður, viðskiptareikningar		792.993	624.401
Markaðsskráð verðbréf		3.575.422	3.350.124
Markaðsskráðir ríkisvixlar		106.168	0
		4.474.583	3.974.525
<i>Aðrir aðilar</i>			
Ýmsir reikningar	2	104.388	82.989
Verðbréf		51.535	85.997
		155.923	168.986
	Innlendar eignir	56.681.926	43.335.629
Eignir alls		102.075.549	90.290.736
Eignir utan efnahags	4		

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Efnahagur 31. desember 2000

<i>SKULDIR OG EIGIÐ FÉ</i>			
	Skýringar	2000	1999
<i>Erlendar skuldir</i>			
Til skamms tíma		15.763.063	3.721.065
Til langs tíma.....		0	1.179.004
Mótvirði sérstakra dráttarréttinda við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn		1.819.589	1.637.823
Innstæða Alþjóðagjaldeyrissjóðsins v/kvóta.....	5	10.894.464	9.823.303
	Erlendar skuldir	28.477.116	16.361.195
<i>Innlendar skuldir</i>			
Seðlar og mynt		8.672.233	8.660.543
<i>Innlánsstofnanir</i>			
Almennar innstæður		2.494.942	6.605.946
Bindireikningar.....		21.249.085	17.274.461
Bundnir gjaldeyrisreikningar.....		0	3.623.231
		23.744.027	27.503.638
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>			
Almennar innstæður		745.045	430.273
Bindireikningar.....		759.397	1.847.976
		1.504.442	2.278.249
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>			
Ríkissjóður, viðskiptareikningar		11.338.954	9.852.524
Ríkisstofnanir, viðskiptareikningar		732.615	764.078
Gjaldeyrisreikningar		4.522.312	4.933.246
		16.593.881	15.549.848
<i>Aðrar skuldir</i>			
Vísindasjóður.....		145.000	145.000
Ríkissjóður	8	679.531	598.364
Ýmsir aðilar		321.080	178.765
Lífeyrisskuldbindingar	7	336.062	332.721
		1.481.673	1.254.850
	Innlendar skuldir	51.996.256	55.247.128
<i>Eigið fé</i>			
Stofnfé		1.000	1.000
Arðsjóður.....	6	1.846.750	1.701.750
Annað eigið fé		19.754.427	16.979.663
	Eigið fé	21.602.177	18.682.413
		102.075.549	90.290.736
<i>Skuldir og eigið fé</i>			
<i>Skuldbindingar utan efnahags</i>			
	12		
Fjárhæðir eru í þúsundum króna			

Sjóðstreymi árið 2000

REKSTRARHREYFINGAR	2000
Hagnaður ársins	1.034.610
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á handbært fé:	
Verðbreytingagjöld	1.885.153
Gulleign, hækkun	(155.153)
Gengisuppfærsla erlendra verðbréfa	(30.779)
Verðbætur verðbréfaeignar og breyting áfallinna vaxta	(87.123)
Gengisuppfærsla mótvirðis sérstakra dráttarréttinda við IMF	177.545
Ýmsir aðilar, rekstrartengdir liðir, (lækkun)	(2.686)
Lífeyrisskuldbinding, hækkun	3.341
Handbært fé frá rekstri	<u>2.824.908</u>
FJÁRFESTINGARHREYFINGAR	
Afborgun erlendra verðbréfa og verðbréfa innlánsstofnana	17.217
Endurhverf verðbréf, (hækkun)	(11.013.050)
Markaðsskráð verðbréf, lækkun	165.897
Ýmsir viðskiptareikningar, (hækkun)	(32.197)
Keypt hlutafé í Fjölgreiðslumiðlun ehf.	(1.200)
Önnur verðbréf o.fl., lækkun	<u>35.743</u>
Fjárfestingarhreyfingar samtals	<u>(10.827.590)</u>
FJÁRMÖGNUNARHREYFINGAR	
Skammtímalán, erlend, hækkun	12.041.998
Afborganir lána til langs tíma, erlend	(1.179.004)
Mótvirði sérstakra dráttarréttinda við IMF, (lækkun)	(6.527)
Seðlar og mynt, aukning	11.694
Bundnir reikningar, (lækkun)	(737.186)
Ríkissjóður, aukning	81.167
Vörslufé ríkissjóðs, aukning	<u>60.000</u>
Fjármögnunarhreyfingar samtals	<u>10.272.142</u>
Breyting á handbæru fé, hækkun	2.269.460
Handbært fé í ársbyrjun	<u>13.720.372</u>
Handbært fé í árslok	<u><u>15.989.832</u></u>

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Skýringar við ársreikning Seðlabankans 2000

1. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við ákvæði laga nr. 113/1996 um viðskiptabanka og sparisjóði, reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands nr. 67/2000 og góða reikningsskilavenju.
 - Samkvæmt lögum um Seðlabanka Íslands skal árlegt framlag í arðsjóð nema a.m.k. 40 m.kr. miðað við verðlag í árslok 1984. Í lögnum er einnig kveðið á um ávöxtun arðsjóðs. Helmingur árlegra tekna arðsjóðs rennur í Vísindasjóð. Samkvæmt reglum um reikningsskil Seðlabanka Íslands gjaldfærast framlag, nú að upphæð 145 m.kr., í Vísindasjóð í rekstrarreikningi og skuldfærast í efnahagsreikningi. Annað framlag í arðsjóð millifærast af öðru eigin fé bankans. Sjá skýringu nr. 6.
 - Eignir bankans eru færðar á markaðsverði.
 - Verðbreytingafærsla er reiknuð til samræmis við reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands. Stofn til útreiknings hennar miðast annars vegar við stöðu gengistryggðra efnahagsliða og er þá miðað við breytingu á gengi SDR á árinu, og hins vegar við stöðu efnahagsliða í íslenskum krónum og er þá miðað við breytingu á neysluverðsvísitölu á árinu. Framreikna skal stöðu efnahagsliða í ársbyrjun til árslokaverðlags og taka tillit til breytinga á árinu. Verðbreytingagjöld ársins þannig reiknuð sem færast til gjalda í rekstrarreikningi eru 1.885 m.kr.
 - Gengistryggðar eignir og skuldir bankans eru færðar á kaupgengi í árslok. Gengishagnaður er færður í rekstrarreikning undir samsvarandi lið.
 - Í verðtryggðum eignum og skuldum bankans eru meðtaldar áfallnar verðbætur í árslok og er í því sambandi miðað við viðeigandi vísitölur í janúar 2001. Í rekstrarreikningi eru verðbætur færðar með vöxtum af innlendum lánum og innstæðum.
 - Kaupverð varanlegra rekstrarfjármuna er gjaldfært í rekstrarreikningi á kaupári.
 - Seðlabanki Íslands greiðir 50% kostnaðar við rekstur Þjóðhagsstofnunar á móti ríkissjóði skv. lögum nr. 54/1974. Þriðjungur greiðslu bankans greiðist með afnotum af húsnæði og veittri þjónustu í húsnæði bankans að Kalkofnsvegi 1.
 - Í sjóðstreymi er sjóður skilgreindur sem þær eignir og skuldir sem eru lausar á tveimur bankadögum og eru notaðar við daglega sjóðstjórn Seðlabankans. Sjóðurinn þannig skilgreindur sýnir laust fé bankans í árslok.
2. Seðlabanki Íslands á 1.000 hluti í Alþjóðagreiðslubankanum (Bank for International Settlements), sem verðlagðir eru á 2.500 gullfranka hver hlutur. Fjórðungur bréfanna hefur verið greiddur samtals að verðmæti 102 m.kr. Eignarhlutir bankans eru færðir undir liðnum *Erlendar eignir/verðbréf og ríkisvixlar.*

Reikningsskilaaðferðir

Eignarhlutir

- Eignarhlutur bankans í þremur hlutafélögum er færður undir liðnum *Aðrir aðilar/ýmsir reikningar* í efnahagsreikningi. Þetta eru 15% hlutur í Snorrabraut 29 hf., Fræðslumiðstöð bankanna, að fjárhæð 2,7 m.kr., 5,6 m.kr. sem svara til 16% hlutar í Verðbréfafingi Íslands hf. og 8% hlutur í Fjölgreiðslumiðlun hf. að fjárhæð 1,2 m.kr.

Erlendar eignir og gulleign

- Í árslok 2000 voru erlendar eignir bankans 45.393 m.kr. en 46.955 m.kr. í lok ársins á undan. Meðtalin í þessari stöðu er gulleign bankans sem var 60.099,3 únsur. Gullið er í árslok 2000 metið á síðasta markaðsverði í London sem var USD 272,95 únsan eða 23.056 kr. Heildareign bankans í gulli nam í árslok 2000 1.386 m.kr. Gulleign bankans jókst á árinu um 1.503 únsur, sem samsvarar leigutekjum ársins, en gullið er að mestum hluta leigt út.

Eignir utan efnahags

- Í samræmi við 3. gr. reglna nr. 67/2000 um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands eru varanlegir rekstrarfjármunir gjaldfærðir á kaupári eða byggingarári. Þeir koma því ekki fram í efnahagsreikningi. Í árslok 2000 átti bankinn eftirtaldar fasteignir, sem voru metnar þannig (í m.kr.):

	<i>Fast.- og lóðamat</i>	<i>Tryggingamat</i>
Kalkofnsvegur 1	1.967	2.537
Einholt 4	175	205
Ægisíða 54 (50%)	19	21
Aðrar eignir	10	18
	<u>2.171</u>	<u>2.781</u>

Að auki átti bankinn eftirtalda fjármuni í árslok 2000, sem voru metnir þannig (í m.kr.):

Bifreiðar – kostnaðarverð	28
Vélar, tölvur, húsbúnaður og listaverk – tryggingamat ..	344
Bóka- og myntsafn – tryggingamat	<u>103</u>
	475

- Aðild Seðlabanka Íslands að Reiknistofu bankanna er ekki eignfærð í ársreikningi. Að formi til er um að ræða sameiginlegan rekstur á vegum allra banka og sparisjóða landsins samkvæmt samningi þar um.
- Seðlabanki Íslands hefur umsáminn aðgang að lánafyrirgreiðslu erlendra fjármálastofnana að upphæð USD 709 milljónir, sem svarar til u.þ.b. 60 ma.kr.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn

- Kvóti Íslands við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn nam 117,6 milljónum SDR í lok ársins 2000. Heildarinnstæða sjóðsins hjá bankanum nam 99 milljónum SDR í árslok. Gjaldeyrisstæða bankans við sjóðinn

nam 18,6 milljónum SDR. Úthlutun sérstakra dráttarréttinda við sjóðinn var 16,4 milljónir SDR.

Eignir:

	<i>SDR</i>	<i>ISK/m.kr.</i>
Kvóti Seðlabanka Íslands	117.600.000	12.938,4
Dráttarréttindi sjóðsins hjá S.Í.	-99.022.580	-10.894,5
	<u>18.577.420</u>	<u>2.043,9</u>
Viðskiptar. sjóðsins hjá S.Í.	2.142	0,2
Gjaldeyrisst. S.Í. hjá sjóðnum	18.579.562	2.044,1
Áfallnir vextir af gjaldeyrisstöðu .	97.395	10,7
	<u>18.676.957</u>	<u>2.054,8</u>
Sérstök dráttarréttindi við sjóðinn	36.950	4,1
	<u>18.713.907</u>	<u>2.058,9</u>

Skuldir:

	<i>SDR</i>	<i>ISK/m.kr.</i>
Mótvirði sérstakra dráttarréttinda .	16.409.000	1.805,3
Áfallnir vextir	129.707	14,3
	<u>16.538.707</u>	<u>1.819,6</u>

6. Arðsjóður, sem talinn er með eigin fé, greinist þannig á árinu 2000:

Arðsjóður

	<i>M.kr.</i>
Staða í ársbyrjun	1.701,8
Framlag í arðsjóð	225,3
Vextir og verðbætur	64,7
Framlag til Vísindasjóðs	<u>(145,0)</u>
Staða í árslok	<u>1.846,8</u>

7. Samkvæmt mati tryggingastærðfræðings námu skuldbindingar Seðlabanka Íslands vegna eftirlauna samtals 336,1 m.kr. í árslok 2000. Eftir færslu verðbóta fyrir árið 2000 að fjárhæð 27,3 m.kr. er framlag bankans árið 2000 10,9 m.kr. Heildargjöld vegna eftirlaunaskuldbindinga árið 2000 eru því 38,2 m.kr.

Eftirlaunaskuldbindingar

8. Framlag til ríkissjóðs er skv. lögum 50% af meðalhagnaði næstliðinna þriggja ára, að frádregnu framlagi í arðsjóð og verðbótum og vöxtum af honum. Afkoma hvers árs er í þessu sambandi færð til verðlags í janúar 2001. Framlag vegna ársins 2000 er 667,5 m.kr.

Framlag til ríkissjóðs

9. Í árslok 2000 nam eigið fé bankans 21.602 m.kr. en 18.682 m.kr. í árslok 1999. Hækkunin skýrist á eftirfarandi hátt (í m.kr.):

Sundurliðun eigin fjár

M.kr.

Eigið fé í ársbyrjun	18.682,4
Arðsjóður í ársbyrjun	(1.701,8)
	16.980,6
Framlag í arðsjóð	(145,0)
Verðbreytingagjöld	1.885,2
Afkoma ársins	1.034,6
	19.755,4
Arðsjóður í árslok	1.846,8
Eigið fé í árslok.....	<u>21.602,2</u>

Meðal eigin fjár er stofnfé bankans að fjárhæð 1 milljón króna og er það óbreytt frá stofnun hans á árinu 1961 en framreiknað verðmæti þess í árslok 2000 er um 1,4 milljarðar króna.

Þróun afkomu bankans

10. Á síðastliðnum fimm árum hefur eigið fé bankans breyst eins og eftirfarandi tafla sýnir (tölur í m.kr. á verðlagi hvers árs):

	1996	1997	1998	1999	2000
Eigið fé í ársbyrjun	14.969	15.435	16.654	17.969	18.682
Arðsjóður í ársbyrjun	(1.127)	(1.267)	(1.412)	(1.557)	(1.702)
	13.842	14.168	15.242	16.412	16.981
Framlag í arðsjóð				(145)	(145)
Verðbreytingagjöld	286	287	191	391	1.885
Hagnaður fyrir framlag	463	1.181	1.510	916	1.702
Framlag til ríkissjóðs	(422)	(394)	(531)	(594)	(668)
	14.169	15.242	16.412	16.980	19.755
Arðsjóður í árslok	1.267	1.412	1.557	1.702	1.847
Eigið fé í árslok	<u>15.435</u>	<u>16.654</u>	<u>17.969</u>	<u>18.682</u>	<u>21.602</u>
Heildareign í árslok (m.kr.)	60.026	64.411	74.975	90.291	102.076
Hlutfall eigin fjár og heildareigna í %	25,7	25,9	24,0	20,7	21,2

Laun og þóknanir til yfirstjórnar

Liðir utan efnahagsreiknings

11. Á árinu 2000 námu laun og þóknanir til bankaráðs og bankastjórnar 33,6 m.kr.
12. Seðlabanki Íslands er skuldbundinn til að greiða útistandandi 75% af heildarandvirði hlutabréfa í Alþjóðagreiðslubankanum (Bank for International Settlements, BIS), verði kallað eftir því. Sú fjárhæð nemur 307 m.kr.
- Í gildi er samningur um skammtímalánafyrirgreiðslu við seðlabanka Norðurlandanna að Finnlandi undanskildu. Seðlabankinn hefur skv. honum skuldbundið sig til að lána allt að 100 milljónir evra, en getur fengið að láni allt að 200 milljónir evra.
 - Hlutur Seðlabanka í lífeyrisskuldbindingum vegna starfsmanna Þjóðhagsstofnunar hefur ekki verið reiknaður.

	2000	1999	
	Þús. kr.	Þús. kr.	
13.			Laun og launatengd gjöld
Laun	383.974	366.375	
Yfirvinna	25.361	27.706	
Bifreiðastyrkir	15.818	14.616	
Framlag til lífeyrisskuldbindinga	10.954	83.688	
Launatengd gjöld	73.958	73.706	
	<u>510.065</u>	<u>566.091</u>	
14.			Annar rekstrarkostnaður
Aðkeypt þjónusta			
Sérfræðistörf	3.598	2.058	
Póst- og símagjöld	12.634	11.056	
Tryggingar	5.287	5.102	
Auglýsingar	3.837	2.692	
Upplýsingamiðlun	14.208	13.595	
Tölvuvinnsla	37.157	35.395	
Öryggisvarsla	8.837	7.373	
Aðkeyptur akstur	2.600	1.603	
	<u>88.158</u>	<u>78.874</u>	
Eignir og lausafjármunir			
Húsnæði	331	1.486	
Rafmagn og hiti	8.480	8.039	
Hreingerningar og ræstivörur	4.878	4.543	
Viðhald o.fl.	12.894	10.742	
Tölvu- og skrifstofubúnaður	11.877	13.450	
Viðhald og viðgerð búnaðar	5.516	4.731	
Bóka- og myntsafn, listaverk	10.312	8.945	
Bifreiðar	3.926	1.950	
Bifreiðarekstur	4.679	2.936	
	<u>62.893</u>	<u>56.822</u>	
Ýmsir rekstrarliðir			
Ritföng, prentun o.fl.	3.816	4.477	
Gestamóttaka og fundahöld	7.508	6.979	
Ferðakostnaður	24.827	20.568	
Fræðslumál	12.936	12.292	
Starfsmannaþjónusta	8.973	8.291	
Útgáfustarfsemi	10.830	9.789	
Óskiptur kostnaður	3.360	5.240	
	<u>72.250</u>	<u>67.636</u>	

	2000	1999
	Þús. kr.	Þús. kr.
Sérstakir rekstrarliðir		
Kostnaður við seðla og mynt	76.526	37.752
Sérstök verkefni og fjárframlög	12.470	10.006
Fasteignagjöld	<u>35.691</u>	<u>30.709</u>
	<u>124.687</u>	<u>78.467</u>
Annar rekstrarkostnaður samtals	<u>347.988</u>	<u>281.799</u>
Aðrar rekstrartekjur		
15.		
Húsaleiga	40.989	37.874
Tekjur af verðbréfasölu	29.677	34.209
Aðrar tekjur	<u>37.938</u>	<u>15.404</u>
	<u>108.604</u>	<u>87.487</u>

VIÐAUKAR

FJÁRMÁLAANNÁLL 2000

Janúar

Hinn 1. janúar tóku gildi nýjar reglur um verðtryggingu sparifjár og lánsfjár o.fl. Breytingar voru gerðar á ákvæði um jöfnuð verðtryggðra eigna og skulda lánastofnana. Leyfileg mörk misvægis voru aukin úr 20% í 30% af eigin fé. Ekki voru gerðar breytingar á heimildum til verðtryggingar sparifjár og lánsfjár eins og stefnt hafði verið að samkvæmt reglum bankans frá júní 1995. Lágmarksbinditími verðtryggðra innlána verður áfram 3 ár og lágmarksbinditími verðtryggðra útlána 5 ár.

Hinn 1. janúar tók gildi breyting á lögum nr. 36/1986 um Seðlabanka Íslands og fluttist yfirstjórn bankans frá viðskiptaráðherra til forsætisráðherra.

Hinn 1. janúar fékk Greiðslumiðlun hf. Visa Ísland starfsleyfi sem lánastofnun.

Hinn 12. janúar hækkaði Seðlabanki Íslands vexti sína um 0,8 prósentustig.

Febrúar 2000

Hinn 1. febrúar tóku gildi nýjar reglur á millibankamarkaði með krónur. Helstu breytingar eru þær að framvegis skuldbinda markaðsaðilar sig til þess að gera tilboð í tilteknum fjárhæðum með lánstíma til 9 og 12 mánaða. Seðlabanki Íslands mun reikna út og birta REIBOR og REIBID til 9 og 12 mánaða.

Hinn 1. febrúar tóku gildi nýjar reglur um viðskipti Seðlabanka Íslands við bindiskyldar lánastofnanir. Meginbreytingar voru að gildandi ákvæði um leiðréttingar á færslumistökmum voru felld inn í reglurnar og að tilkynningar um uppboð endurhverfra viðskipta verða birtar vikulega á mánudagsmorgni í stað föstudagskvölds. Þá bættist við nýr

skuldabréfaflokkur SLST023/2 sem er hæfur í viðskiptum við Seðlabankann.

Hinn 3. febrúar veitti alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch IBCA íslenska ríkinu lánshæfismatið AA- fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt, fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt F1+ og fyrir skuldbindingar í innlendri mynt fékk ríkið AAA sem eru hæstu einkunnir sem fyrirtækið gefur.

Hinn 11. febrúar tilkynnti Seðlabanki Íslands hækkun vaxta sinna um 0,3 prósentustig og um víkkun vikmarka gengisstefnunnar úr $\pm 6\%$ í $\pm 9\%$.

Mars 2000

Hinn 21. mars tóku gildi nýjar reglur um viðskipti á millibankamarkaði í íslenskum krónum. Meginbreytingin á reglunum er sú að sett hefur verið hámarksvaxtabil milli inn- og útlána í tilboðum þátttakenda til eins mánaðar og lengri tíma. Hámarkið er 25 punktar. Ekkert hámarksvaxtabil er skilgreint fyrir viðskipti til skemmri tíma.

Hinn 30. mars veitti viðskiptaráðherra FBA starfsleyfi sem viðskiptabanka skv. 4. gr. laga nr. 113/1996 um viðskiptabanka og sparisjóði.

Apríl 2000

Hinn 10. apríl var undirrituð samrunaáætlun Íslandsbanka hf. og FBA hf. sem leiddi til stofnunar nýs félags undir nafninu Íslandsbanki-FBA hf.

Mái 2000

Um miðjan máí tilkynntu tveir af yfirlýstum viðskiptavökum ríkisskuldabréfa Verðbréfaþingi Íslands með eins mánaðar fyrirvara að þeir hygðust hætta viðskiptavakt.

Júní 2000

Hinn 2. júní tók Íslandsbanki-FBA hf. formlega til starfa.

Bandaríska matsfyrirtækið Moody's Investors Service gaf Íslandsbanka-FBA hf. einkunnina A2 fyrir langtímaskuldbindingar, Prime-1 fyrir skammtímaskuldbindingar og C fyrir fjárhagslegan styrk.

Hinn 7. júní undirritaði Lánasýsla ríkisins samning, að undangengnu útbóði, um samningsbundna viðskiptavakt ríkisverðbréfa við Kaupþing hf., Búnaðarbanka Íslands hf., Íslandsbanka-FBA hf. og Sparisjóðabanka Íslands hf. Frá undirritun samningsins hafa áður nefndir aðilar heimild til að kalla sig viðurkennda viðskiptavaka ríkisverðbréfa. Í samningnum eru skilgreindar skyldur viðskiptavaka varðandi framsetningu tilboða á VPÍ og hámarksbil milli kaup- og söluávöxtunar. Þá mun Lánasýslan greiða viðskiptavökum veltuþóknun fyrir viðskiptavaktina.

Í samningnum eru skilgreindir 4 markflokkar ríkisskuldabréfa, þrjú verðtryggðir og einn óverðtryggður. Lánasýslan skuldbatt sig jafnframt til þess að bæta upplýsingagjöf.

Hinn 19. júní hækkaði Seðlabanki Íslands vexti sína um 0,5 prósentustig.

Íbúðalánasjóður gerði samning við Landsbanka Íslands hf. og Búnaðarbanka Íslands hf. um viðskiptavakt með húsbref. Frá undirritun samningsins hafa áður nefndir aðilar heimild til að kalla sig viðurkennda viðskiptavaka með húsbref og húsnæðisbref. Íbúðalánasjóður stóð með sama hætti að vali viðskiptavaka og Lánasýsla ríkisins, og er samningur sjóðsins að öllu leyti hliðstæður samningi Lánasýslunnar. Þá tilkynnti Íbúðalánasjóður að hann myndi framvegis leitast við að miðla með reglubundnum hætti til markaðarins upplýsingum sem áhrif geta haft á verðmyndun skuldabréfa.

Hinn 30. júní veitti viðskiptaráðherra samþykki sitt fyrir samruna Samvinnusjóðs Íslands hf. og Fjárvangs hf. í Frjálsa fjárfestingarbankann hf. sem er lánastofnun skv. lögum nr. 123/1996.

Júlí 2000

Hinn 6. júlí tilkynnti Sparisjóðabanki Íslands hf. Seðlabankanum að hann hefði ákveðið að hætta þátttöku á millibankamarkaðnum fyrir gjaldeyri. Uppsögnin tók gildi mánuði síðar.

Hinn 13. júlí var millibankamarkaði með gjaldeyri lokað milli kl. 10 og 12 að ákvörðun viðskiptavakanna á markaðnum. Ákvörðunin var tekin vegna mikilla viðskipta og snöggrar lækkunar á gengi krónunnar um morguninn.

Hinn 18. júlí hófust viðskipti með hlutabréf DeCode Genetics á Nasdaq.

Hinn 18. júlí var tilkynnt um meirihlutakaup Landsbanka Íslands hf. í breska fjárfestingarbankanum The Heritable and General Investment Bank Ltd. (HGI).

Hinn 20. júlí var gengisskráningarvog breytt í ljósi samsetningar utanríkisviðskipta á árinu 1999.

Ágúst 2000

Hinn 8. ágúst hætti Sparisjóðabanki Íslands hf. viðskiptavakt á milli-bankamarkaði með gjaldeyri.

September 2000

Hinn 4. september var opnaður danski netbankinn Basisbank sem Íslandsbanki-FBA hf. á fjórðungshlut í.

Hinn 11. september fjölgaði viðskiptavökum með húsbréf og húsnæðisbréf úr tveimur í fimm þegar Íslandsbanki-FBA hf., Kaupþing hf. og Sparisjóðabanki Íslands hf. bættust í hóp viðskiptavaka. Fyrir voru Búnaðarbanki Íslands hf. og Landsbanki Íslands hf.

Hinn 29. september var tilkynnt að Búnaðarbanki Íslands hf. hefði sótt um leyfi yfirvalda bankamála í Lúxemborg til að starfrækja banka þar í landi.

Október 2000

Hinn 2. október var lagt fram fjárlagafrumvarp fyrir árið 2001 þar sem gert er ráð fyrir 30 milljarða kr. afgangi ríkissjóðs.

Hinn 13. október beindi ríkisstjórn Íslands tilmælum til bankaráða Búnaðarbanka Íslands hf. og Landsbanka Íslands hf. um að hefja viðræður um sameiningu bankanna og að leitað yrði forúrskurðar Samkeppnisráðs.

Hinn 20. október tóku gildi breyttar reglur á millibankamarkaði með gjaldehyri. Tvær meginbreytingar voru gerðar frá fyrri reglum. Fellt var niður ákvæði sem heimilaði viðskiptavökum að koma sér saman um tímabundna stöðvun viðskipta og lágmarksfjárhæð viðskipta var hækkuð úr einni milljón Bandaríkjadala í eina og hálfu milljón Bandaríkjadala.

Hinn 26. október var Kaupþing hf. skráð á Verðbréfaþing Íslands.

Hinn 27. október var tilkynnt að Íslandsbanki-FBA hf. hefði gefið út skuldabréf á alþjóðlegum markaði að upphæð 250 milljónir evra. Þetta mun vera stærsta skuldabréfaútgáfa sem íslenskur aðili hefur staðið fyrir á erlendum markaði.

Nóvember 2000

Hinn 1. nóvember hækkaði Seðlabanki Íslands stýrivexti um 0,8 prósentustig. Eftir þessa hækkun eru forvextir á daglánnum Seðlabanka Íslands 12,4% og vextir á endurhverfum viðskiptum við bindiskyldar innlánsstofnanir 11,4%.

Hinn 7. nóvember var tilkynnt að Bonus Dollar Stores, dótturfyrirtæki Baugs hf., hefði skrifað undir samning við Institutional Equity í Dallas í Bandaríkjunum um að hafa umsjá með skráningu á Bonus Dollar Stores á Nasdaq Small Caps vegna fyrsta útboðs á almennum hlutabréfum félagsins. Stefnt er að skráningu í febrúar 2001.

Hinn 10. nóvember tilkynnti fjármálaráðherra að ríkissjóður myndi ekki greiða upp erlend lán á árinu 2001. Á árinu 2001 gjaldfalla 15 ma.kr. af erlendum lánum ríkissjóðs. Ákveðið hefur verið að mæta þeim afborgunum að fullu með nýjum erlendum lánum.

Hinn 14. nóvember var skrifað undir samning við Íslandsbanka-FBA hf., Landsbanka Íslands hf. og Sparisjóðabanka Íslands hf. um útgáfu ríkisvixla og viðskipti á eftirmarkaði. Þessar stofnanir hafa rétt til að kalla sig Aðalmiðlara ríkisvixla. Tilgangurinn með þessum samningi er að tryggja útgáfu á ríkisvixlum og efla verðmyndun á eftirmarkaði. Aðalmiðlaraútboð munu fara fram á tveggja mánaða fresti.

Desember 2000

Hinn 4. desember var tilkynnt að Íslandsbanki-FBA hf. hygðist kaupa 56,2% í Rietumu Banka í Lettlandi. Bankaráð hefur samþykkt skilmála kaupanna með fyrirvara um niðurstöður áreiðanleikakönnunar og samþykki Seðlabanka Lettlands.

Hinn 18. desember var kynnt niðurstaða Samkeppnisráðs vegna fyrirhugaðrar sameiningar Búnaðarbanka Íslands hf. og Landsbanka Íslands hf. Samkeppnisráð komst að þeirri niðurstöðu að sameiningin brjóti í bága við samkeppnislög.

Hinn 22. desember tilkynnti Seðlabanki Lettlands að hann samþykkti kaup Rietumu Banka á 100% eignarhlut í öðrum lettneskum banka, Saules Banka. Með þessari sameiningu verður til einn stærsti banki á sviði fyrirtækjaþjónustu og einkaþjónustu á Eystrasaltssvæðinu.

Hinn 29. desember urðu metviðskipti á Verðbréfaþingi Íslands og nam veltan 12,5 ma.kr.

Hinn 31. desember var undirrituð viljayfirlýsing á milli Kaupþings hf. og viðskiptavina þess annars vegar, en hins vegar Olúfélagsins hf., Samvinnulífeyrissjóðsins, Traustfangs hf. og Vátryggingarfélags Íslands hf. auk Isoports A.S., um kaup Kaupþings hf. á a.m.k. 2/3 hlutum heildarhlutafjár Frjálsa fjárfestingarbankans hf. af framangreindum aðilum. Viljayfirlýsingin var undirrituð með fyrirvara um samþykki stjórnar seljenda og niðurstöðu kostgæfnisathugunar.

FRÉTTIR SEÐLABANKA ÍSLANDS ÁRIÐ 2000

Nr. 1	10. janúar	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 2	11. janúar	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 3	24. janúar	Verðbólguþá Seðlabanka Íslands
- 4	31. janúar	Útgáfa minnispenings – Kristni á Íslandi í 1000 ár
- 5	3. febrúar	Ísland fær lánshæfismat í AA-flokki
- 6	7. febrúar	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 7	11. febrúar	Vextir Seðlabanka Íslands hækkaðir og vikmörk gengisstefnunnar víkkuð
- 8	6. mars	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 9	7. mars	Tryggvi Pálsson ráðinn til Seðlabanka Íslands
- 10	10. mars	Greiðslujöfnuður við útlönd 1999
- 11	6. apríl	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 12	5. maí	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 13	7. júní	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 14	9. júní	Greiðslujöfnuður við útlönd janúar - mars 2000
- 15	16. júní	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 16	21. júní	Útgáfa minnispenings – Landafundur Leifs Eiríkssonar
- 17	6. júlí	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 18	19. júlí	Endurskoðun á gengisskráningargvog
- 19	4. ágúst	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 20	6. september	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 21	8. september	Greiðslujöfnuður við útlönd janúar - júní 2000
- 22	5. október	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 23	6. október	Tómas Örn Kristinsson settur framkvæmdastjóri peningamálasviðs Seðlabanka Íslands
- 24	20. október	Breyttar reglur um gjaldeyrismarkað
- 25	31. október	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 26	6. nóvember	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 27	27. nóvember	Minnispeningur vegna landafunda Leifs Eiríkssonar
- 28	6. desember	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 29	8. desember	Greiðslujöfnuður við útlönd janúar - september 2000

Auk þess sem að ofan er talið voru vikulega gefnar út fréttir af uppboðum á endurhverfum verðbréfasamningum og ennfremur 19 fréttir á ensku um efnahag Seðlabanka Íslands, verðbólguþá, vaxtabreytingar og fleira.

RITASKRÁ SEÐLABANKA ÍSLANDS ÁRIÐ 2000

Rit á íslensku:

Ársskýrsla 1999

Peningamál, fjögur hefti

Fjármálatíðindi 2000

Rit á ensku:

Annual Report 1999

Monetary Bulletin, fjögur hefti

Economy of Iceland

Central Bank of Iceland Working Papers No. 6: Prospects of Icelandic Pension funds, eftir Guðmund Guðmundsson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 7: Business cycle forecasting and regime switching, eftir Þórarin G. Pétursson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 8: Optimal exchange rate policy: The case of Iceland, eftir Má Guðmundsson, Þórarin G. Pétursson og Arnór Sighvatsson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 9: Financial stability and the Macroeconomy, eftir Frederic S. Mishkin

Central Bank of Iceland Working Papers No. 10: Is Iceland an Optimal Currency Area?, eftir Willem H. Buiter

Central Bank of Iceland Working Papers No. 11: Optimal monetary policy in an economy with inflation persistence, eftir Jón Steinsson

TÖFLUVIÐAUKI

EFNISYFIRLIT TÖFLUVIÐAUKA

Bls.		
75	1. tafla	Yfirlit
76	2. tafla	Þjóðhagsstærðir
78	3. tafla	Greiðslujöfnuður við útlönd
80	4. tafla	Greiðslujöfnuður við útlönd – ársfjórðungsyfirlit
80	5. tafla	Löng erlend lán og skuldabréfaútgáfa erlendis
81	6. tafla	Staða þjóðarbúsins út á við
81	7. tafla	Erlend staða Seðlabankans og innlánsstofnana
81	8. tafla	Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar
82	9. tafla	Vísitölur verðlags
83	10. tafla	Fjármál hins opinbera
84	11. tafla	Yfirlit yfir fjármál ríkissjóðs
84	12. tafla	Sala ríkisverðbréfa
85	13. tafla	Eignir og skuldir ríkissjóðs
85	14. tafla	Skipting seðla og myntar eftir stærðum í árslok
86	15. tafla	Greiðslumiðlun
86	16. tafla	Úr reikningum Seðlabankans
87	17. tafla	Úr reikningum innlánsstofnana
87	18. tafla	Úr reikningum bankakerfisins
88	19. tafla	Innlán og útlán innlánsstofnana
89	20. tafla	Lánaflokkun innlánsstofnana
89	21. tafla	Efnahagsyfirlit fjárfestingarlánasjóða
90	22. tafla	Lánaflokkun fjárfestingarlánasjóða
90	23. tafla	Útlán einstakra fjárfestingarlánasjóða
91	24. tafla	Greiðsluyfirlit lífeyrissjóða
91	25. tafla	Lánakerfið
92	26. tafla	Eignir lífeyrissjóða
92	27. tafla	Útboð skuldabréfa
93	28. tafla	Staða markaðsverðbréfa
94	29. tafla	Reikningar verðbréfasjóða
95	30. tafla	Reikningar hlutabréfasjóða
95	31. tafla	Gengi erlendra gjaldmiðla samkvæmt skráningu Seðlabanka Íslands
96	32. tafla	Yfirlit yfir hlutafjármarkað
97	33. tafla	Helstu meðalnafnvextir hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum
98	34. tafla	Helstu vextir skv. A- og B-tilkynningum Seðlabanka Íslands
99	35. tafla	Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands
99	36. tafla	Lausafjár- og bindiskylduhlutföll
100	37. tafla	Ávöxtun á peninga- og skuldabréfamarkaði
101	38. tafla	Dæmi um árlega ávöxtun og raunvexti nokkurra inn- og útlána innlánsstofnana og dráttarvextir 1960-2000
102	39. tafla	Efnahagsreikningur Seðlabankans

1. tafla. Yfirlit

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Þjóðhagsstærðir</i>								
Verg landsframleiðsla% -breyt. frá fyrra ári	0,6	4,5	0,1	5,2	4,8	4,5	4,1	3,6
Þjóðarútgjöld% -breyt. frá fyrra ári	-4,2	2,5	2,2	7,2	5,7	12,3	4,6	5,4
Útflutningur% -breyt. frá fyrra ári	7,0	9,9	-2,1	9,9	5,7	2,2	4,4	5,1
Innflutningur% -breyt. frá fyrra ári	-7,7	4,2	4,0	16,7	8,5	23,3	5,7	9,3
Viðskiptajöfinuður% af VLF	0,8	1,9	0,8	-1,7	-1,6	-6,9	-7,0	-10,3
Viðskiptakjör% -breyt. frá fyrra ári	-4,2	0,1	1,2	-3,0	2,5	5,1	0,4	-2,5
Þjóðhagslegur sparnaður% af VLF	18,4	18,9	18,0	18,3	19,3	17,9	15,8	13,5
Hrein skuldastaða við útlönd% af VLF	-55,7	-53,0	-50,4	-47,7	-46,6	-49,3	-50,5	-63,2
Atvinna (unnin mannár)% -breyt. frá fyrra ári	-0,8	0,5	0,9	2,3	1,8	3,4	2,7	2,2
Atvinnuleysi% af vinnuafli	4,4	4,8	5,0	4,3	3,9	2,8	1,9	1,3
<i>Fjármál hins opinbera</i>								
Tekjuafgangur ríkissjóðs% af VLF	-3,3	-3,1	-2,6	-1,5	0,5	1,1	2,3	3,8
Tekjuafgangur hins opinbera% af VLF	-4,5	-4,7	-3,0	-1,6	0,0	0,5	2,2	3,5
Útgjöld hins opinbera% af VLF	40,4	39,9	39,2	38,4	37,1	37,8	38,8	37,9
Vergar skuldir hins opinbera% af VLF	52,6	55,4	58,8	55,8	52,7	48,3	42,4	40,8
Hrein lánsfjárbörf ríkissjóðs% af VLF	3,0	3,5	4,1	2,5	-0,5	-2,9	-3,1	-2,7
<i>Verðlags- og launaþróun</i> %-breytingar								
Vísitala neysluverðsfrá fyrra ári	4,1	1,5	1,7	2,3	1,8	1,7	3,4	5,0
Launavísitala Hagstofufrá fyrra ári	1,4	1,2	4,5	6,4	5,4	9,4	6,8	6,6
Kaupmáttur launa m.v. neysluverðfrá fyrra ári	-2,6	-0,3	2,8	4,0	3,6	7,6	3,3	1,6
<i>Eignaverð</i> %-breytingar								
Fasteignaverð, núvirt4. ársfj. /4. ársfj.	5,0	1,6	-5,1	2,1	2,7	7,0	21,8	13,2
Hlutabréfaverðyfir ár	-17,0	23,6	35,2	59,9	13,6	9,8	47,4	-19,3
<i>Peningamagn og útlán</i> %-breytingar								
M1yfir ár	5,4	10,7	9,6	8,5	16,4	20,3	19,4	4,0
M3yfir ár	6,5	2,3	2,2	6,8	8,7	15,2	16,9	11,0
Útlán og verðbréf lánakerfisyfir ár	11,2	4,8	6,7	7,6	11,4	15,7	17,7	18,4
Útlán innlánsstofnanayfir ár	5,0	-1,3	0,0	11,8	12,7	29,6	23,3	26,4
<i>Gengisþróun og raungengi</i> %-breytingar								
Meðalgengisvísitala krónunnarfrá fyrra ári	8,3	5,2	-0,1	0,2	-1,3	-1,6	-0,2	0,1
Gengi krónu gagnvart Bandaríkjadalfrá fyrra ári	-15,1	-3,0	7,9	-2,8	-6,1	-0,2	-1,8	-8,2
Gengi krónu gagnvart evru (eka 1993-1998) ..frá fyrra ári	-5,9	-4,5	-1,1	0,3	4,2	0,4	3,5	6,3
Raungengi krónu m.v. neysluverðlagfrá fyrra ári	-5,4	-5,4	0,1	0,2	0,9	1,6	1,9	3,1
Raungengi krónunnar m.v. launfrá fyrra ári	-9,0	-7,9	4,4	1,1	3,0	4,6	1,7	2,6
<i>Sedlabankavextir</i> meðaltöl								
Viðskiptareikningur banka og sparisjóða% á ári	3,4	2,5	2,6	2,4	2,7	3,0	3,8	5,9
Endurhverf verðbréfa kaup% á ári	8,4	5,3	6,9	6,6	6,9	7,3	8,3	10,4
Daglán% á ári	8,5	9,3	11,4
<i>Ávöxtun í viðskiptum á Verðbréfaþingi Íslands</i> meðaltöl								
1-3 mán. ríkisvixlar% á ári	8,3	4,7	7,1	6,8	6,9	7,3	7,9	...
5 ára ríkisbréf (kaupkrafta)% á ári	.	.	.	9,2	8,7	7,7	8,4	11,1
Spariskírteini (> 5 ár) (verðtryggð)% á ári	6,7	5,0	5,6	5,5	5,3	4,7	4,4	5,1
Húsbréf (> 7 ár) (verðtryggð)% á ári	7,1	5,3	5,9	5,6	5,5	4,9	4,5	6,1
<i>Bankavextir</i> meðaltöl								
Meðalvextir óverðtryggðra skuldabréfalána% á ári	14,3	10,6	11,5	12,4	12,9	12,8	13,6	16,7
Meðalvextir verðtryggðra skuldabréfalána% á ári	9,1	7,9	8,7	8,9	9,0	8,8	8,6	9,5
Meðalávöxtun nýrra almennra útlána ¹% á ári	15,0	11,2	12,0	12,9	13,5	13,5	14,2	17,5
Dráttarvextir ¹% á ári	17,7	14,2	14,6	15,8	16,3	16,5	17,3	22,0
<i>Erlendur samanburður</i>								
Hagvöxtur í löndum OECD% á ári	1,4	3,1	2,5	3,2	3,4	2,4	3,0	4,3
Neysluverð í iðnríkjum% -breyt. frá fyrri ári	3,1	2,6	2,6	2,4	2,1	1,5	1,4	2,3
3 m. peningamarkaðsvextir í viðskiptalöndunum ..% á ári	6,3	5,3	5,7	4,5	4,3	4,5	3,8	5,0

1. Sbr. 10. gr. vaxtalaða nr. 25/1987.

Heimildir: Þjóðhagsstofnun, Hagstofa Íslands, Fasteignamat ríkisins, VÞÍ, Sedlabanki Íslands, OECD, IMF.

2. tafla. Þjóðhagsstærðir

Magnbreytingar frá fyrra ári í %

	<i>VLF á verði hvers árs (m.kr.)</i>	<i>Einka- neysla</i>	<i>Sam- neysla</i>	<i>Fjár- muna- myndun</i>	<i>Þjóðar- útgjöld</i>	<i>Út- flutn- ingur</i>	<i>Inn- flutn- ingur</i>	<i>Verg lands- framl.</i>	<i>Verg þjóðar- framl.</i>	<i>Vergar þjóðar- tekjur</i>	<i>VPT á mann</i>
1957	60,09	-4,5	7,4	3,2	-1,4	-8,5	-10,3	-0,1	-0,4	-1,2	-3,4
1958	69,52	7,2	5,5	-5,3	13,3	8,8	12,5	7,9	8,0	10,4	8,0
1959	78,42	5,8	4,9	10,0	4,5	-1,5	8,8	2,0	2,0	2,3	0,2
1960	87,90	1,4	8,3	6,4	-2,5	12,3	2,8	3,2	3,1	1,3	-0,1
1961	99,9	-0,3	2,1	-22,8	-0,6	-0,3	-9,1	-0,1	-0,1	3,3	0,7
1962	119,8	10,9	6,5	14,6	4,5	20,1	20,3	8,3	8,8	9,1	7,2
1963	143,2	11,3	6,6	31,0	16,2	7,5	18,7	10,3	10,3	10,4	8,3
1964	182,9	9,0	9,5	18,8	14,5	5,1	13,5	9,9	9,8	12,4	10,4
1965	221,0	7,7	6,8	-1,4	8,1	7,4	6,9	7,3	7,1	10,6	8,6
1966	265,4	13,3	7,8	15,4	10,5	6,7	14,8	8,7	8,7	8,7	6,9
1967	269,3	1,5	8,0	11,6	5,1	-12,7	6,3	-1,3	-1,5	-4,5	-6,0
1968	289,4	-5,4	5,6	-8,8	-7,7	-6,4	-9,0	-5,5	-5,9	-6,2	-7,4
1969	358,2	-5,1	3,2	-23,7	-6,7	17,4	-13,6	2,4	2,4	2,7	1,8
1970	448,2	16,0	8,8	7,2	10,4	16,5	27,9	7,5	8,0	12,2	11,5
1971	570,3	17,2	7,6	42,4	28,8	-8,2	24,6	13,1	13,2	15,5	14,4
1972	716,5	7,3	14,5	0,9	-1,8	14,5	0,5	6,2	5,4	6,0	4,4
1973	1.006	5,3	8,5	22,4	12,8	8,7	20,3	6,8	6,6	11,6	9,9
1974	1.464	10,3	8,5	7,9	13,9	-2,7	12,5	5,7	5,2	1,5	0,2
1975	2.091	-9,6	9,3	-8,8	-5,5	2,6	-12,8	0,6	-0,8	-5,1	-6,3
1976	2.941	5,4	5,0	-2,7	-3,5	13,1	-3,6	6,0	5,2	9,0	8,0
1977	4.247	12,9	2,2	11,5	15,0	8,9	20,6	8,8	9,1	12,1	11,3
1978	6.584	9,0	7,1	-5,8	2,1	15,2	3,6	5,9	5,5	6,1	5,3
1979	9.728	2,8	5,5	-1,5	3,5	6,3	2,5	4,9	5,2	1,5	0,5
1980	16.182	3,4	2,1	13,5	5,7	2,7	3,0	5,7	5,4	4,3	3,2
1981	25.276	6,2	7,5	1,2	5,6	3,2	7,1	4,3	4,0	3,5	2,3
1982	39.582	5,0	5,9	0,1	5,0	-8,9	-0,6	2,2	1,8	1,3	0,0
1983	68.242	-5,6	4,7	-12,7	-8,6	11,0	-9,7	-2,2	-3,1	-3,7	-4,9
1984	89.144	3,7	0,6	9,4	6,4	2,4	9,1	4,1	3,6	3,4	2,4
1985	120.899	4,2	6,5	1,0	2,7	11,1	9,4	3,3	3,3	2,9	2,1
1986	161.217	6,9	7,3	-1,9	4,5	5,9	0,9	6,2	6,5	8,9	8,1
1987	209.114	16,2	6,5	19,1	15,7	3,3	23,3	8,6	8,7	10,6	9,4
1988	256.645	-3,8	4,7	-0,1	-0,6	-3,6	-4,6	-0,1	-0,6	-0,9	-2,4
1989	308.192	-4,2	3,0	-7,8	-4,4	2,9	-10,3	0,3	-0,1	-1,6	-2,7
1990	368.474	0,5	4,4	2,6	1,5	0,0	1,0	1,1	1,2	0,6	-0,2
1991	399.248	2,9	3,1	3,3	4,5	-5,9	5,3	0,7	1,5	2,6	1,4
1992	400.417	-3,1	-0,7	-11,1	-4,6	-1,9	-5,9	-3,3	-3,3	-3,0	-4,2
1993	412.039	-4,7	2,3	-10,7	-4,2	7,0	-7,7	0,6	0,9	-1,0	-2,0
1994	438.822	2,9	4,0	0,6	2,5	9,9	4,2	4,5	3,1	3,7	2,9
1995	451.372	2,2	1,8	-1,1	2,2	-2,1	4,0	0,1	1,4	0,8	0,3
1996	483.966	5,4	1,2	25,7	7,2	9,9	16,7	5,2	6,0	4,6	4,0
1997	524.679	5,5	2,5	9,6	5,7	5,7	8,5	4,8	4,9	5,8	5,0
1998	577.406	10,0	3,4	26,6	12,3	2,2	23,3	4,5	4,6	6,5	5,4
1999 ¹	623.578	6,9	5,1	-0,8	4,6	4,4	5,7	4,1	4,1	4,3	3,2
2000 ¹	669.409	4,0	3,7	9,0	5,4	5,1	9,3	3,6	2,9	1,9	0,9

1. Bráðabirgdatölur. Heimild: Þjóðhagsstofnun.

2. tafla. Þjóðhagsstærðir, frh.

Undirlíðir fjármunamyndunar, magnbreytingar frá fyrra ári í %			Verðbreytingar frá fyrra ári í %			Hlutföll af landsframleiðslu í %					
Atvinnu- vegir	Íbúðar- hús	Starfsemi hins opinbera	VLf	Einka- neysla	Við- skipta- kjör ¹	Einka- neysla	Sam- neysla	Fjár- muna- myndun	Út- flutn- ingur	Við- skipta- jöfnuður	Þjóðhags- legur sparnaður
11,9	-7,1	7,6	5,3	5,5	-2,2	61,8	10,6	30,5	23,0	-2,8	26,8
0,5	-13,4	-3,3	7,3	7,5	9,1	61,6	10,4	27,3	22,0	-1,3	27,3
9,6	11,3	6,6	10,6	7,8	2,3	62,3	10,3	28,5	19,8	-2,8	26,8
18,3	-12,8	11,6	8,6	11,3	-5,5	62,7	10,3	31,7	43,0	-4,7	25,6
-27,7	-23,5	13,1	13,7	10,0	7,0	60,6	10,1	24,3	42,8	2,2	28,0
15,4	12,7	15,7	10,8	9,0	0,5	61,1	10,0	25,6	46,5	3,0	28,0
36,6	27,9	13,4	8,3	8,4	-0,4	61,7	10,6	29,4	42,5	-1,4	27,0
21,7	10,6	23,3	16,2	14,4	6,8	60,2	10,7	30,1	38,2	-1,8	28,4
-8,4	5,4	19,7	12,6	8,1	7,8	57,9	10,6	27,8	37,4	1,1	30,6
19,7	11,1	6,8	10,5	10,0	0,7	60,1	10,8	29,2	33,9	-1,2	28,3
13,9	9,6	5,6	2,8	4,1	-1,9	62,6	11,9	32,7	28,9	-8,4	24,6
-7,2	-12,8	-7,3	13,7	13,5	-0,2	62,6	12,7	33,0	32,6	-8,8	23,3
-27,5	-22,0	-8,9	20,9	21,6	-3,7	58,3	12,2	26,0	44,6	1,1	27,7
8,3	1,1	14,6	16,4	11,1	8,8	60,1	12,7	25,3	46,4	1,5	26,2
60,0	12,9	26,3	12,6	8,0	11,4	59,7	13,1	30,6	38,6	-6,8	26,3
-7,7	24,7	5,1	18,3	14,7	-2,1	58,5	14,5	29,6	36,1	-2,4	25,7
14,9	47,1	9,7	31,5	26,1	10,1	55,4	14,1	32,3	36,7	-2,6	29,4
21,7	-13,5	-0,4	37,7	37,6	-6,6	57,7	15,7	34,2	32,4	-10,6	25,3
-7,8	-7,0	-18,1	41,9	55,5	-11,1	56,8	16,0	33,3	34,4	-10,2	24,9
-5,6	2,0	3,2	32,7	29,9	7,8	55,3	15,3	29,1	35,6	-1,5	27,0
15,8	5,5	2,1	32,7	27,6	7,0	55,1	15,4	28,1	34,0	-2,3	27,4
-6,2	-3,0	-10,3	46,4	43,3	0,3	55,5	16,3	25,1	37,7	1,2	25,7
0,3	-1,9	-8,6	40,8	46,3	-8,6	56,5	16,8	24,3	39,2	-0,7	24,1
15,6	7,5	18,7	52,5	55,6	-2,8	57,6	16,5	25,4	34,9	-1,9	24,0
3,4	-9,8	15,7	49,8	51,1	-0,5	59,2	16,7	24,6	33,9	-4,0	21,5
-4,4	9,4	2,9	53,3	52,0	-0,8	60,3	17,5	24,6	31,5	-7,9	19,0
-15,2	-9,1	-9,7	76,2	82,1	-1,3	60,1	17,7	21,7	39,1	-1,9	18,3
11,0	10,4	1,0	25,4	31,4	0,6	62,7	16,5	21,7	37,9	-4,6	16,3
6,9	-13,6	7,1	31,3	32,6	-0,9	63,9	17,5	21,1	40,3	-3,9	14,6
3,9	-13,9	-3,5	25,5	20,1	5,4	61,5	17,8	19,2	38,4	0,5	17,3
21,9	14,2	11,3	19,5	15,9	4,3	63,9	18,6	20,4	34,3	-3,4	15,2
-9,1	14,9	21,2	22,8	25,4	-0,8	62,8	19,7	19,7	31,8	-3,5	15,0
-13,8	2,8	-1,2	19,8	23,3	-3,9	61,7	19,6	19,0	34,5	-1,3	15,1
6,0	-0,6	-1,3	16,8	17,0	-2,0	59,2	19,8	20,8	33,9	-2,1	17,5
3,7	-4,9	7,3	7,6	6,7	3,5	60,0	20,4	21,0	31,5	-4,0	16,8
-17,4	-3,3	-3,6	3,7	3,5	-0,5	60,0	21,0	19,2	30,4	-2,3	16,7
-24,7	-5,8	14,4	2,3	3,6	-4,2	57,6	21,5	17,4	32,9	0,8	18,4
0,5	0,0	-4,7	1,9	1,4	0,1	56,5	21,4	17,0	35,9	1,9	18,9
7,3	-9,9	-12,4	2,7	1,9	1,2	57,2	21,9	16,7	35,7	0,8	18,0
53,0	7,1	-3,7	2,0	2,4	-3,0	57,6	21,8	20,2	36,5	-1,7	18,3
17,9	-6,1	6,6	3,5	1,9	2,5	57,1	21,5	20,9	36,4	-1,6	19,3
38,0	1,1	8,3	5,3	1,0	5,1	57,6	22,1	24,6	35,3	-6,9	17,9
-2,5	0,3	7,2	3,8	3,3	0,4	58,9	23,0	22,8	34,0	-7,0	15,8
11,3	1,4	5,3	3,6	5,0	-2,5	59,9	23,7	23,5	34,3	-10,3	13,5

3. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd

M.kr.	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Viðskiptajöfnuður	3.393	-8.684	-8.899	-40.051	-43.635	-68.916
Vörur, þjónusta og þáttatekjur	3.699	-8.220	-8.661	-39.048	-42.910	-68.154
Útflutningur	166.527	183.760	198.275	212.210	220.689	241.070
Innflutningur	-162.828	-191.980	-206.936	-251.258	-263.599	-309.224
Vörur og þjónusta, nettó	16.525	3.081	3.231	-26.329	-29.408	-49.183
Útflutningur	161.250	176.836	190.948	203.726	212.074	229.444
Innflutningur	-144.725	-173.755	-187.717	-230.055	-241.482	-278.627
Vöruskiptajöfnuður	13.356	1.201	254	-25.019	-22.382	-38.370
Útfluttar vörur f.o.b.	116.607	125.690	131.213	136.592	144.928	148.385
Sjávarafurðir	83.873	92.582	93.648	99.233	97.682	94.498
Ál og kísiljárn	15.514	15.917	18.906	21.629	25.668	30.727
Skip og flugvélar	4.109	4.146	5.201	2.245	6.390	3.136
Annað	13.111	13.045	13.458	13.485	15.188	20.024
Innfluttar vörur f.o.b.	-103.251	-124.489	-130.959	-161.611	-167.310	-186.755
Fjárfestingarvörur	-21.994	-28.139	-32.704	-42.223	-41.356	-44.207
Flutningataeki	-12.836	-18.142	-18.015	-25.945	-29.288	-31.825
Eldsneyti og olía	-7.293	-9.599	-9.868	-8.027	-8.900	-17.250
Rekstrarvörur	-28.750	-32.810	-33.460	-41.123	-38.970	-43.236
Neysluvörur o.fl.	-32.378	-35.799	-36.912	-44.293	-48.796	-50.237
Þjónustujöfnuður	3.169	1.880	2.977	-1.310	-7.026	-10.813
Útflutt þjónusta alls	44.643	51.146	59.735	67.134	67.146	81.059
Samgöngur	17.340	22.452	25.735	31.109	29.912	40.031
Flug	10.847	14.963	17.380	22.692	23.097	30.194
Skip	6.493	7.489	8.355	8.417	6.815	9.837
Ferðalög	12.004	11.722	12.316	14.633	16.070	17.967
Önnur þjónusta	15.299	16.972	21.684	21.392	21.164	23.061
Fjarskiptaþjónusta	1.476	1.505	1.673	1.336	696	820
Tryggingar	338	366	377	402	414	435
Opinber þjónusta	6.657	7.635	8.344	7.557	7.531	8.457
Annað	6.828	7.466	11.290	12.097	12.523	13.349
Innflutt þjónusta alls	-41.474	-49.266	-56.758	-68.444	-74.172	-91.872
Samgöngur	-13.371	-16.614	-17.916	-22.766	-25.622	-32.684
Ferðalög	-18.194	-20.472	-22.893	-28.049	-31.487	-37.082
Önnur þjónusta	-9.909	-12.180	-15.949	-17.629	-17.063	-22.106
Fjarskiptaþjónusta	-1.192	-1.576	-1.738	-1.451	-529	-155
Tryggingar	-1.304	-1.304	-918	-931	-740	-432
Opinber þjónusta	-746	-799	-845	-1.202	-1.077	-1.205
Annað	-6.667	-8.501	-12.448	-14.045	-14.717	-20.314
Þáttatekjur, nettó	-12.826	-11.301	-11.892	-12.719	-13.502	-18.971
Tekjur	5.277	6.924	7.327	8.484	8.615	11.626
Launatekjur	3.260	4.242	4.128	4.742	4.901	4.979
Vextir og ávöxtun hlutafjár	2.017	2.682	3.199	3.742	3.714	6.647
Ávöxtun hlutafjár ³	-45	551	576	611	1.421	3.138
Vaxtatekjur	2.062	2.131	2.623	3.131	2.293	3.509
Gjöld	-18.103	-18.225	-19.219	-21.203	-22.117	-30.597
Launagjöld	-365	-306	-391	-293	-341	-844
Vextir og ávöxtun hlutafjár	-17.738	-17.919	-18.828	-20.910	-21.776	-29.753
Ávöxtun hlutafjár ³	-1.044	-1.433	-2.093	-2.332	-1.005	-1.032
Vaxtagjöld	-16.694	-16.486	-16.735	-18.578	-20.771	-28.721
Rekstrarframlög, nettó	-306	-464	-238	-1.003	-725	-762
Opinberir aðilar	-562	-614	-718	-675	-661	-813
Einkaaðilar	256	150	480	-328	-64	51
Gengisvísitala (31. des. 1994 = 100)	98,9	99,0	97,8	96,2	96,0	96,1

3. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd (frh.)

M.kr.	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Fjármagnsjöfnuður	-633	10.869	17.739	45.912	60.386	66.101
Fjárframlög, nettó	-286	-32	14	-324	-57	-222
Fjármagnshreyfingar ²	-347	10.901	17.725	46.236	60.443	66.323
Hreyfingar án forða	-101	21.063	14.541	48.497	65.789	61.015
Bein fjárfesting, nettó	-2.270	1.257	6.628	5.374	-2.925	-15.325
Innlendra aðila erlendis	-1.664	-4.222	-3.637	-5.021	-7.688	-25.373
Nýfjárfesting	-367	-684	-2.627	-1.756	-4.578	-30.182
Endurfjárfesting	149	-360	-70	-174	-529	-1.279
Lánahreyfingar	-1.446	-3.178	-940	-3.091	-2.581	6.088
Erlendra aðila á Íslandi	-606	5.479	10.265	10.395	4.763	10.048
Nýfjárfesting	442	-486	4.796	11.295	4.086	10.993
Endurfjárfesting	157	916	1.380	862	-3.622	-813
Lánahreyfingar	-1.205	5.049	4.089	-1.762	4.299	-132
Verðbréfavíðskipti, nettó	9.978	8.075	-17.252	-16.831	42.632	34.841
Erlend verðbréf	-5.208	-3.478	-14.441	-21.537	-28.136	-49.199
Hlutafé	-2.834	-4.574	-12.805	-17.937	-26.785	-49.947
Skuldaskjöl	-2.374	1.096	-1.636	-3.600	-1.351	748
Skuldabréf	-1.126	1.376	-1.731	-3.419	-5.055	591
Peningabréf	-175	-197	161	-115	-561	-1.061
Afleiður	-1.073	-83	-66	-66	4.265	1.218
Innlend verðbréf	15.186	11.553	-2.811	4.706	70.768	84.040
Hlutafé	10	46	-60	981	4.026	-7.950
Skuldaskjöl*)	15.176	11.507	-2.751	3.725	66.742	91.990
Skuldabréf	12.135	13.537	2.520	4.169	43.905	88.932
Peningabréf	2.006	-2.030	-5.271	-438	26.936	4.369
Afleiður	1.035	0	0	-6	-4.099	-1.311
Aðrar fjármagnshreyfingar, nettó	-7.809	11.731	25.165	59.954	26.082	41.499
Eignahreyfingar (- aukning)	1.470	-1.994	-11.575	270	-12.662	-6.898
Innstæður og lán	2.217	-1.131	-6.345	-2.271	-12.325	-6.664
Viðskiptakröfur	-643	-969	-1.385	-1.368	-337	-234
Annað	-104	106	-3.845	3.909	0	0
Skuldahreyfingar*)	-9.279	13.725	36.740	59.684	38.744	48.397
Lán	-9.878	12.373	34.022	60.453	35.953	46.212
Löng lán	-15.686	1.908	21.387	63.198	38.530	25.190
Stutt lán	5.808	10.465	12.635	-2.745	-2.577	21.022
Viðskiptaskuldir	125	1.493	2.147	-297	2.002	79
Annað	474	-141	571	-472	789	2.106
Gjaldeyrisforði (- aukning)	-246	-10.162	3.184	-2.261	-5.346	5.308
Skekkjur og vantalið	-2.760	-2.185	-8.840	-5.861	-16.751	2.815
*) Markaðsskuldabréf, lán og aðrar skuldir:						
Fjármagnsinnstreymi, nettó	5.897	25.232	33.989	63.409	105.486	140.387
Langtímalán, nettó	-3.551	15.445	23.907	67.367	82.435	114.122
Seðlabankinn	0	0	0	0	0	0
Hið opinbera	12.517	10.391	4.876	-3.093	-5.970	3.465
Innlánsstofnanir	-8.254	4.118	9.104	47.439	61.231	76.707
Aðrir	-7.814	936	9.927	23.021	27.174	33.950
Skammtímaskuldir, nettó	9.448	9.787	10.082	-3.958	23.051	26.265
Seðlabankinn	2.365	-6.578	-27	3.909	-176	10.740
Hið opinbera	2.006	-2.030	-5.271	-438	11.573	11.456
Innlánsstofnanir	4.763	17.043	12.657	-12.461	-5.209	-2.105
Aðrir	314	1.352	2.723	5.032	16.863	6.174
Meðalgengi USD = krónur	64,69	66,50	70,76	70,92	72,22	78,65
Meðalgengi SDR = ISK	98,03	96,51	97,34	96,21	98,70	103,55

1. Bráðabirgðatölur. 2. Allar tölur sýna nettóhreyfingu. Flæði til landsins er með jákvæðu formerki og stafar af lækku á erlendri eign eða skuldaaukningu, en fjármagnsflæði frá landinu er með neikvæðu formerki, þ.e. eignaukning eða endurgreiðsla skulda. 3. Arðgreiðslur af hlutafé og endurfjárfesting hagnaðar af beinni fjárfestingu.

4. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd – ársfjórðungsyfirlit

M.kr.	1999				2000 ¹			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Viðskiptajöfnuður	-7.871	-14.490	-10.868	-10.406	-12.741	-21.275	-11.658	-23.242
Vöruskiptajöfnuður.....	-1.008	-9.521	-8.739	-3.114	-5.779	-12.509	-9.336	-10.746
Útfluttar vörur f.o.b.....	35.893	36.703	34.217	38.115	35.367	35.665	38.594	38.759
Innfluttar vörur f.o.b.....	-36.901	-46.224	-42.956	-41.229	-41.146	-48.174	-47.930	-49.505
Þjónustujöfnuður	-1.447	-1.789	1.191	-4.981	-2.596	-4.183	2.022	-6.056
Útflutt þjónusta, alls	13.068	16.988	21.935	15.155	14.243	19.316	28.130	19.370
Innflutt þjónusta, alls.....	-14.515	-18.777	-20.744	-20.136	-16.839	-23.499	-26.108	-25.426
Samgöngur, nettó	1.472	1.334	2.958	-1.474	728	2.215	4.459	-55
Ferðalög, nettó.....	-4.109	-4.260	-1.890	-5.158	-4.379	-5.844	-3.060	-5.832
Önnur þjónusta, nettó	1.190	1.137	123	1.651	1.055	-554	623	-169
Jöfnuður þáttatekna	-5.109	-3.048	-3.203	-2.142	-4.173	-4.499	-4.197	-6.102
Rekstrarframlög	-307	-132	-117	-169	-193	-84	-147	-338
Fjármagnsjöfnuður	13.102	10.217	28.818	8.249	8.570	32.760	16.574	8.197
Fjárframlög	-42	36	-8	-43	-89	-246	42	71
Fjármagnshreyfingar.....	13.144	10.181	28.826	8.292	8.659	33.006	16.532	8.126
Eignabreytingar (- aukning).....	-13.775	-24.963	-8.613	-6.481	-18.270	-22.293	-11.016	-24.583
Skuldahreyfingar	26.919	35.144	37.439	14.773	26.929	55.299	27.548	32.709
Hreyfingar án forða	15.677	8.395	33.082	8.635	5.435	32.736	16.866	5.978
Bein fjárfesting, nettó.....	324	5.330	1.703	-10.282	-615	-6.467	-3.357	-4.886
Verðbréfavíðskipti, nettó.....	6.147	8.483	31.297	-3.295	-16.876	26.043	11.249	14.425
Aðrar fjármagnshreyfingar.....	9.206	-5.418	82	22.212	22.926	13.160	8.974	-3.561
Löng lán, nettó	3.458	11.172	13.564	10.336	-1.910	9.330	7.335	10.435
Annað fjármagn, nettó	5.748	-16.590	-13.482	11.876	24.836	3.830	1.639	-13.996
Gjaldeyrisforði (- aukning)	-2.533	1.786	-4.256	-343	3.224	270	-334	2.148
Skekkjur og vantalið, nettó	-5.231	4.273	-17.950	2.157	4.171	-11.485	-4.916	15.045
Gengisvísitala (31. des. 1994=100).....	96,5	97,0	96,4	94,4	93,3	93,0	96,8	101,2

1. Bráðabirgðatölur.

5. tafla. Löng erlend lán og skuldabréfaútgáfa erlendis

Staða í árslok í m.kr.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Löng erlend lán, alls	238.915	233.025	241.873	265.175	336.578	407.799	583.940
Seðlabankinn	0	0	0	0	0	0	0
Híð opinbera	102.184	113.922	119.881	123.255	121.905	110.381	129.339
Ríkissjóður	95.300	107.558	113.716	112.111	103.773	89.672	102.873
Sveitarfélög	6.884	6.364	6.165	11.144	18.132	20.709	26.466
Innlánsstofnanir	22.075	13.454	17.143	26.360	74.065	133.703	297.548
Aðrar lánastofnanir	48.449	42.412	43.308	49.200	56.344	60.375	18.981
Atvinnufyrirtæki	66.207	63.237	61.541	66.360	84.264	103.340	138.072
Gengi Bandaríkjalds	68,21	65,14	66,71	71,98	69,32	72,35	84,47
Erlend lán (á meðalgengi ársins) sem							
hlutfall af vergri landsframleiðslu (%)....	55,0	51,9	50,7	50,2	57,4	66,2	81,6
hlutfall af útflutningstekjum (%)	166,3	147,0	140,8	134,3	132,8	154,1	186,3
Greiðslubyrði í % af útflutningstekjum	34,0	28,2	22,2	19,1	22,2	25,6	37,5
Afborganir	24,4	19,4	14,4	12,0	14,5	17,6	26,9
Vaxtagreiðslur	9,6	8,8	7,8	7,1	7,7	8,0	10,6

1. Bráðabirgðatölur. Vegna samruna Íslandsbanka-FBA varð tilfærsla frá öðrum lánastofnunum til innlánsstofnana.

6. tafla. Staða þjórðarþúsins út á við

Staða í árslok í ma.kr.	Bein fjárfesting			Markaðsverðbréf			Önnur erlend staða			Hrein staða við útlönd	
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó	Ma.kr.	% af VLF
1991.....	5,6	9,2	-3,6	1,0	57,7	-56,8	36,7	160,0	-123,4	-183,7	-47,4
1992.....	6,3	7,9	-1,7	0,8	80,1	-79,3	43,0	175,8	-132,9	-213,8	-49,3
1993.....	8,3	8,5	-0,2	3,2	112,9	-109,6	45,7	178,2	-132,6	-242,4	-55,7
1994.....	10,2	8,7	1,5	12,1	132,2	-120,1	37,2	148,7	-111,5	-230,0	-53,0
1995.....	11,7	8,4	3,3	18,1	143,4	-125,3	35,8	139,8	-104,0	-226,0	-50,4
1996.....	16,1	13,2	2,9	23,0	152,5	-129,6	48,1	149,0	-100,9	-227,7	-47,7
1997.....	19,8	23,9	-4,1	40,6	152,1	-111,5	54,8	185,3	-130,5	-246,1	-46,6
1998.....	23,5	31,7	-8,2	72,5	157,6	-85,2	56,3	251,7	-195,4	-288,8	-49,3
1999.....	31,4	38,4	-7,1	138,8	227,4	-88,6	72,4	287,7	-215,4	-311,0	-50,5
2000 ¹	47,6	42,5	5,1	186,3	347,1	-160,8	77,0	373,6	-296,6	-452,3	-63,2

1. Bráðabirgðatölur.

7. tafla. Erend staða Seðlabankans og innlánsstofnana

Í m.kr.	Seðlabankinn				Innlánsstofnanir ³			Gengi USD
	Gjald- eyris- forði ¹	Erlendar eignir ²	Erlendar skuldir	Nettó- staða	Erlendar eignir	Erlendar skuldir	Nettó- staða	
1991.....	24.538	25.247	-1.181	24.066	4.442	-39.537	-35.095	55,54
1992.....	31.747	32.020	-963	31.057	3.911	-43.143	-39.232	63,84
1993.....	30.862	31.139	-2.677	28.462	6.825	-43.003	-36.178	72,63
1994.....	20.326	24.360	-9.398	14.962	8.105	-31.308	-23.203	68,21
1995.....	20.543	25.808	-11.498	14.310	5.395	-27.403	-22.008	65,14
1996.....	30.778	36.150	-5.050	31.100	8.330	-46.056	-37.726	66,71
1997.....	27.793	33.274	-5.418	27.856	12.399	-67.164	-54.765	71,98
1998.....	29.753	35.138	-9.072	26.066	12.201	-106.589	-94.388	69,32
1999.....	35.787	37.051	-4.900	32.151	17.542	-161.602	-144.060	72,35
2000.....	34.231	34.440	-15.765	18.675	22.461	-348.672	-326.211	84,47

1. Gulleign, sérstök dráttarréttindi og gjaldeyrisstaða við IMF, verðbréf og innstæður í erlendum gjaldeyri. 2. Gjaldreyrisforði og erlendar eignir í íslenskum krónum. 3. Vegna samruna FBA og Íslandsbanka varð tilfærsla frá öðrum lánastofnunum til innlánsstofnana á árinu 2000.

8. tafla. Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar

Opinber gengisvísitala ¹ 31/12 1991 = 100	Vísitölur meðalgengis ² 31. des. 1994 = 100			Raungengi krónunnar ³ 1980 = 100				
	Meðaltal	Innfl.- vog	Útfl.- vog	Hlutfallslegt verðlag		Hlutfallslegur launakostnaður		
				Vísitala	%-breyt. ⁴	Vísitala	%-breyt. ⁴	
1991.....	.	283,6	297,5	270,3	99,8	2,7	89,6	2,6
1992.....	100,7	285,0	300,8	270,0	99,7	-0,1	92,5	3,2
1993.....	110,6	308,8	326,4	292,0	94,3	-5,4	84,3	-9,0
1994.....	116,0	324,8	343,5	307,1	89,2	-5,4	77,6	-7,9
1995.....	116,1	322,3	342,8	303,0	89,3	0,1	81,0	4,4
1996.....	116,2	322,9	345,2	301,8	89,5	0,2	81,9	1,1
1997.....	114,7	318,7	339,6	299,0	90,3	0,9	84,3	3,0
1998.....	112,8	313,6	334,0	294,4	91,7	1,6	88,1	4,6
1999.....	112,7	313,1	333,2	294,1	93,5	1,9	89,6	1,7
2000.....	112,7	313,3	332,5	294,7	96,3	3,1	92,0	2,6

1. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskrri krónu á hverju tímabili. Frá 6. september 1995 er gengisskráningavogin miðuð við viðskiptavog en hún byggir á vöru- og þjónustuviðskiptum við helstu viðskiptalöndin. Áður var vogin samsett af ECU 76%, USD 18% og JPY 6%. 2. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskrri krónu á hverju tímabili, miðað við viðskiptavog frá og með 1995 en áður vöruviðskiptavog. 3. Byggt á ársfjórðungslegum gögnum um verðlag neysluvöru, laun og framleiðslu í 15 helstu viðskiptalöndum Íslands. 4. Breyting frá fyrra ári.

9. tafla. Vísitölur verðlags

Vísitala neysluverðs. Maí 1988=100¹

Ársmæðaltöl			1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1989	126,7	Janúar	164,1	169,3	172,1	174,9	178,4	182,4	184,8	195,5
1990	145,5	Febrúar	165,3	169,5	172,3	175,2	178,5	182,0	184,5	194,9
1991	155,4	Mars	165,4	169,7	172,0	175,5	178,4	182,7	185,4	196,4
1992	161,2	Apríl	165,9	169,9	171,8	175,8	179,7	183,1	186,4	197,6
1993	167,8	Maí	166,3	169,9	172,1	176,9	179,4	183,7	187,3	198,4
1994	170,3	Júní	166,2	170,1	172,3	176,7	179,8	184,0	188,8	199,1
1995	173,2	Júlí	167,7	170,4	172,8	176,9	180,1	183,6	189,5	200,1
1996	177,1	Ágúst	169,2	170,5	173,5	178,0	180,6	182,6	190,2	199,1
1997	180,3	September	169,8	171,0	174,1	178,4	181,3	182,8	191,8	199,5
1998	183,3	Október	170,8	170,8	174,9	178,5	181,9	183,6	193,3	201,5
1999	189,6	Nóvember	170,8	170,7	174,3	178,6	181,7	184,1	193,3	202,1
2000	199,1	Desember	169,9	170,8	174,2	177,8	181,4	183,7	194,0	202,1

Vísitala byggingarkostnaðar. Júlí 1987=100²

Ársmæðaltöl			1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1989	142,3	Janúar	189,6	195,5	199,1	205,5	218,0	225,9	231,2	236,7
1990	169,6	Febrúar	189,8	195,5	199,4	208,5	218,2	229,8	235,1	238,6
1991	183,1	Mars	190,2	195,8	200,0	208,9	218,6	230,1	235,2	238,9
1992	188,2	Apríl	190,9	196,0	203,0	209,7	219,0	230,4	235,4	239,4
1993	192,0	Maí	189,8	195,8	203,6	209,8	219,0	230,8	235,5	244,1
1994	197,0	Júní	189,8	196,3	203,9	209,8	223,2	231,2	235,9	244,4
1995	203,1	Júlí	190,1	197,3	204,3	209,9	223,6	230,9	235,5	244,8
1996	212,4	Ágúst	192,5	197,8	204,6	216,9	225,9	231,1	236,3	244,9
1997	222,4	September	194,8	198,2	204,5	217,4	225,5	231,1	236,4	244,6
1998	230,4	Október	195,7	198,3	204,6	217,5	225,9	230,9	236,7	244,7
1999	235,6	Nóvember	195,7	198,5	205,2	217,4	225,6	231,0	236,9	245,5
2000	242,7	Desember	195,6	199,1	205,1	217,8	225,8	231,2	236,6	245,8

Lánskjaravísitala. Júní 1979=100³

Ársmæðaltöl			1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1989	2.498	Janúar	3.246	3.343	3.385	3.440	3.511	3.582	3.627	3.831
1990	2.886	Febrúar	3.263	3.340	3.396	3.453	3.523	3.601	3.649	3.860
1991	3.103	Mars	3.273	3.343	3.402	3.459	3.524	3.594	3.643	3.848
1992	3.218	Apríl	3.278	3.346	3.396	3.465	3.523	3.607	3.661	3.878
1993	3.298	Maí	3.278	3.347	3.392	3.471	3.548	3.615	3.680	3.902
1994	3.359	Júní	3.280	3.351	3.398	3.493	3.542	3.627	3.698	3.917
1995	3.412	Júlí	3.282	3.358	3.402	3.489	3.550	3.633	3.728	3.931
1996	3.488	Ágúst	3.307	3.370	3.412	3.493	3.556	3.625	3.742	3.951
1997	3.550	September	3.330	3.373	3.426	3.515	3.566	3.605	3.755	3.931
1998	3.613	Október	3.339	3.378	3.438	3.523	3.580	3.609	3.787	3.939
1999	3.717	Nóvember	3.347	3.378	3.453	3.524	3.592	3.625	3.817	3.979
2000	3.913	Desember	3.347	3.384	3.442	3.526	3.588	3.635	3.817	3.990

1. Hét áður framfærsluvísitala. Neysluverðsvísitalan var þá 973,3 miðað við 100 í janúar 1981. 2. Gildistími. Eldri vísitala var þá 319,84 miðað við 100 í janúar 1983 eða 4.739 miðað við 100 í nóvember 1975. Vísitala byggingarkostnaðar er jafnan mæld um miðjan þann mánuð er næstur fer á undan formlegum gildismánuði hennar. 3. Samsett að jöfnu af neysluverðsvísitölu, byggingarvísitölu og launavísitölu til mars 1995. Tekur eftir það sömu hlutfallsbreytingu og vísitala neysluverðs. Reiknuð mánaðarlega, fyrst fyrir júní 1979, og gildir í einn almanaksmánuð.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

10. tafla. Fjármál hins opinbera¹

Ma.kr.	Hið opinbera						Ríkissjóður				Sveitarfélög		
	Tekjur	Útgjöld	Vergur sparn- aður	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir	Vergur sparn- aður	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir
1980	5,5	5,3	1,3	0,2	0,5	4,1	0,9	0,1	0,7	3,6	0,0	0,0	0,5
1981	8,8	8,5	2,0	0,3	0,8	5,7	1,4	0,2	0,9	5,0	0,0	0,1	0,8
1982	14,2	13,6	3,2	0,7	0,2	11,6	2,3	0,7	0,3	10,2	-0,1	0,3	1,5
1983	23,2	24,6	3,7	-1,4	4,0	21,3	2,5	-1,4	3,7	18,9	-0,1	0,8	2,5
1984	31,5	29,5	7,3	2,0	5,2	29,7	5,0	1,2	5,4	26,8	0,7	0,4	3,0
1985	41,1	43,1	6,5	-2,0	8,5	41,2	4,1	-2,1	8,7	38,6	0,0	0,8	3,7
1986	54,4	60,9	8,4	-6,5	16,0	50,8	5,6	-6,6	16,1	45,8	-0,1	0,9	5,3
1987	70,8	72,6	10,3	-1,8	19,5	61,3	6,6	-1,9	18,9	54,5	-0,2	1,8	7,0
1988	96,1	101,3	12,0	-5,2	25,4	80,8	6,9	-5,1	24,2	71,8	-0,2	2,5	9,3
1989	115,5	129,5	11,7	-14,0	50,6	110,3	6,3	-12,3	48,0	97,2	-1,8	4,8	13,4
1990	131,7	143,8	13,2	-12,1	70,5	134,5	5,1	-12,0	66,5	119,3	0,2	6,3	15,9
1991	148,5	160,2	18,1	-11,6	79,3	154,2	8,7	-11,2	74,4	137,5	-0,6	7,3	17,5
1992	150,9	162,1	16,2	-11,2	106,5	185,6	8,1	-9,6	98,4	166,1	-1,7	10,2	20,4
1993	148,1	166,5	8,8	-18,4	143,2	220,1	3,1	-13,8	130,6	195,6	-4,7	14,6	25,2
1994	154,5	175,1	9,2	-20,6	165,5	245,1	5,9	-13,4	144,9	213,9	-6,8	22,2	31,8
1995	163,6	177,0	9,6	-13,4	179,3	267,6	3,6	-11,6	155,4	232,6	-1,4	25,1	35,6
1996	179,1	186,8	18,1	-7,7	191,5	274,4	11,0	-7,3	168,2	239,2	-0,4	24,2	35,7
1997	194,8	194,9	25,6	-0,1	196,5	279,4	17,8	2,7	172,3	241,6	-3,0	25,0	38,4
1998	220,8	218,0	34,5	2,8	180,7	280,5	24,2	6,2	151,3	237,8	-4,3	30,1	43,3
1999	256,0	242,5	50,4	13,6	150,1	272,1	37,1	14,5	118,8	226,0	-2,9	31,9	46,8
2000	280,9	257,0	59,7	24,0	157,7	282,4	46,4	25,7	123,3	232,8	-1,9	35,0	50,2
% af VLF													
1980	33,8	32,5	7,8	1,3	2,7	21,0	5,5	0,8	3,4	18,5	0,1	0,0	2,6
1981	34,9	33,6	8,0	1,3	2,7	19,3	5,7	1,0	3,2	16,9	0,1	0,2	2,5
1982	36,0	34,3	8,0	1,7	0,4	23,3	5,9	1,7	0,5	20,4	-0,1	0,6	3,0
1983	34,0	36,1	5,5	-2,0	4,7	25,0	3,7	-2,0	4,4	22,1	-0,1	1,0	2,9
1984	35,4	33,1	8,2	2,2	5,4	31,1	5,6	1,3	5,7	28,1	0,8	0,5	3,1
1985	34,0	35,7	5,3	-1,7	6,2	29,8	3,4	-1,8	6,3	27,9	0,0	0,6	2,7
1986	33,7	37,8	5,2	-4,0	9,4	29,8	3,5	-4,1	9,4	26,8	-0,1	0,5	3,1
1987	33,9	34,7	4,9	-0,9	8,5	26,6	3,2	-0,9	8,2	23,7	-0,1	0,8	3,0
1988	37,4	39,5	4,7	-2,0	9,2	29,2	2,7	-2,0	8,8	26,0	-0,1	0,9	3,4
1989	37,5	42,0	3,8	-4,6	15,1	32,8	2,0	-4,0	14,3	28,9	-0,6	1,4	4,0
1990	35,8	39,0	3,6	-3,3	18,7	35,7	1,4	-3,3	17,7	31,7	0,1	1,7	4,2
1991	37,2	40,1	4,5	-2,9	19,3	37,5	2,2	-2,8	18,1	33,4	-0,2	1,8	4,3
1992	37,7	40,5	4,0	-2,8	26,4	46,1	2,0	-2,4	24,4	41,2	-0,4	2,5	5,1
1993	35,9	40,4	2,1	-4,5	34,2	52,6	0,8	-3,3	31,2	46,8	-1,2	3,5	6,0
1994	35,2	39,9	2,1	-4,7	37,4	55,4	1,3	-3,1	32,8	48,4	-1,6	5,0	7,2
1995	36,2	39,2	2,1	-3,0	39,4	58,8	0,8	-2,6	34,1	51,1	-0,3	5,5	7,8
1996	36,8	38,4	3,7	-1,6	38,9	55,8	2,3	-1,5	34,2	48,6	-0,1	4,9	7,3
1997	37,1	37,1	4,9	0,0	37,1	52,7	3,4	0,5	32,5	45,6	-0,6	4,7	7,2
1998	38,2	37,8	6,0	0,5	31,1	48,3	4,2	1,1	26,0	40,9	-0,7	5,2	7,5
1999	41,0	38,8	8,1	2,2	23,4	42,4	5,9	2,3	18,5	35,2	-0,5	5,0	7,3
2000	41,4	37,9	8,8	3,5	22,8	40,8	6,8	3,8	17,8	33,6	-0,3	5,1	7,3

1. Rekstrargrunnur, uppgjör Þjóðhagsstofnunar. Bráðabirgðatölur 1999, áætlun 2000.
Heimild: Þjóðhagsstofnun. Nýjustu tölur eru áætlanir Seðlabankans.

11. tafla. Yfirlit yfir fjármál ríkissjóðs

Rekstrargrunnur

M.kr.	Lánsfjárhörf						Hrein lán- taka og verðbréf	Óbein lán- taka ^{1, 2}	Greiðslu- jöfnu- ður
	Rekstrarjöfnuður		Veitt lán og hlutafé ¹	Viðskipta- reikningar ¹	Hrein lánsfjár- hörf	Hrein lán- taka og verðbréf			
	Tekjur	Gjöld							
1982	10,3	9,5	0,8	-0,5	-0,8	0,5	0,7	-	0,2
1983	16,3	17,7	-1,4	-0,4	-0,9	2,7	1,5	-	-1,2
1984	22,1	20,5	1,6	-0,7	-1,1	0,2	0,8	-	0,6
1985	28,7	30,6	-1,9	-0,2	-2,0	4,1	1,6	-	-2,4
1986	40,2	46,4	-6,2	-0,3	2,1	4,4	7,1	-	2,7
1987	52,3	53,6	-1,3	0,3	-4,4	5,3	3,5	-	-1,8
1988	71,3	73,4	-2,1	-0,8	-6,0	8,9	5,1	-	-3,8
1989 ³	81,9	92,3	-10,3	2,9	0,2	7,3	10,8	-	3,5
1990	94,7	106,0	-11,3	0,7	-4,5	15,0	15,6	3,7	4,3
1991	106,0	119,4	-13,5	-2,3	-6,2	22,0	11,7	5,1	-5,1
1992	106,0	116,6	-10,6	-0,8	-0,8	12,2	16,5	4,6	8,9
1993	100,2	119,2	-19,0	-5,0	8,0	16,1	13,5	3,5	1,0
1994	110,4	125,9	-15,6	-9,3	4,3	20,6	15,5	5,1	0,0
1995	114,2	129,4	-15,2	-8,9	0,4	23,6	17,0	5,1	-1,5
1996	128,3	137,0	-8,7	-6,4	5,9	9,2	11,1	-2,8	-0,9
1997	135,3	134,6	0,7	0,1	-3,0	2,1	-2,7	5,0	0,2
1998	180,8	189,6	-8,8	4,9	-1,5	5,4	-9,5	22,2	7,3
1999	222,6	199,0	23,6	3,8	-13,8	-13,6	-16,6	5,5	2,5
2000 ⁴	222,0	202,0	20,0	8,0	-10,0	-19,0	-15,0	-4,0	1,0

1. Inngreiðslur umfram útgreiðslur. 2. Einkum ógreiddar lífeyrisskuldbindingar og spariskirteinavextir. 3. Án sérstakra færslna vegna bókhaldsbreytinga. 4. Mat Seðlabanka á rekstrartölum byggt á bráðabirgðatölum.

12. tafla. Sala ríkisverðbréfa¹

M.kr.	Spariskirteini			Ríkisvixlar, nettó	Ríkisbréf, nettó	Samtals
	Sala	Innlausn	Nettó			
1986	3.494	1.722	1.772	-	-	1.772
1987	2.140	1.130	1.010	932	-	1.942
1988	4.867	3.413	1.454	-219	-	1.235
1989	5.049	4.170	879	5.171	-	6.050
1990	8.275	1.825	6.450	2.166	75	8.691
1991	5.584	4.433	1.151	298	1.158	2.607
1992	3.661	1.495	2.166	4.645	1.244	8.055
1993	8.200	3.706	4.494	742	3.444	8.680
1994	9.447	6.189	3.258	894	-355	3.797
1995	9.252	9.859	-607	830	1.004	1.227
1996	20.051	27.410	-7.359	391	3.772	-3.197
1997	18.454	15.449	3.005	-7.294	2.932	-1.357
1998	8.957	16.855	-7.898	2.912	-6.320	-11.306
1999	2.975	12.302	-9.327	-5.310	-6.231	-20.868
2000	3.531	13.299	-9.768	-3.928	1.015	-12.681

1. Sala og innlausn spariskirteina eru með áföllum verðbótum og vöxtum, en ríkisvixlar og ríkisbréf, nettó, eru á nafnvirði.

13. tafla. Eignir og skuldir ríkissjóðs

	Skuldir					Eignir				
	Lán í Seðla- banka ¹	Innlend lán og markaðs- bréf	Erlend lán	Umsamin lántaka, alls	Lífeyris- skuld- binding, nettó ²	Sjóður og banka- reikningar	Veitt lán	Stofn- fél og hlutafé ³	Við- skipta- reikn- ingar, nettó ⁴	Höfuð- stóll ⁵
1986	1.693	13.290	29.304	44.287	.	443	22.985	1.136	6.728	.
1987	3.059	19.012	29.955	52.026	.	-467	24.182	1.905	11.450	.
1988	3.448	28.120	40.205	71.773	.	-4.429	29.967	2.311	17.602	.
1989	3.221	39.929	58.512	101.662	45.630	-1.150	34.433	2.595	14.789	-96.625
1990	1.810	57.755	59.779	119.344	50.137	1.432	34.022	2.770	18.784	-112.473
1991	757	68.820	67.953	137.530	55.015	-4.303	37.902	3.049	25.189	-130.708
1992	13	78.830	87.273	166.116	57.771	4.278	41.654	2.556	26.046	-149.353
1993	6	93.259	102.304	195.569	60.143	5.995	46.875	6.154	18.093	-178.595
1994	0	100.291	113.633	213.924	64.060	6.294	55.469	7.392	13.597	-195.232
1985	0	105.324	127.261	232.585	81.399	4.997	64.134	7.481	13.132	-224.240
1996	0	107.028	132.218	239.246	90.394	4.308	63.689	15.276	7.359	-239.008
1997	0	114.936	126.628	241.564	94.918	4.553	65.433	30.826	4.277	-231.394
1998	0	120.476	117.318	237.793	125.145	13.044	64.819	66.340	22.316	-196.420
1999	0	107.831	118.136	225.967	137.338	15.354	70.353	68.393	37.597	-171.609
2000 ⁶	0	93.000	140.000	233.000	147.000	16.000	71.000	68.000	44.000	-181.000

1. Samningsbundin lán eingöngu. 2. Fyrst reiknuð 1989. 3. Mat fyrirtækja er ófullkomið en batnandi. 4. Önnheimtar tekjur, ógreidd en áfallin gjöld og ýmsar aðrar skammtímakröfur og -skuldbindingar. 5. Eðlisbreyting 1989. 6. Allgóð áætlun fyrir lán, grófari fyrir annað.

14. tafla. Skipting seðla og myntar eftir stærðum í árslok

	1997		1998		1999		2000	
	Þús.kr.	%	Þús.kr.	%	Þús.kr.	%	Þús.kr.	%
<i>Seðlastærð:</i>								
5.000 kr.	3.943.000	66,4	4.377.000	67,1	5.125.500	68,3	4.956.500	66,8
2.000 kr.	323.400	5,4	214.800	3,3	213.400	2,8	188.800	2,5
1.000 kr.	1.139.200	19,2	1.318.200	20,2	1.491.800	19,9	1.570.250	21,2
500 kr.	415.050	7,0	497.950	7,6	558.750	7,4	590.500	8,0
100 kr.	102.350	1,7	99.500	1,5	98.450	1,3	97.450	1,3
50 kr.	10.625	0,2	10.725	0,2	11.025	0,2	10.900	0,1
10 kr.	7.425	0,1	7.575	0,1	8.625	0,1	8.860	0,1
Samtals	5.941.050	100,0	6.525.750	100,0	7.507.550	100,0	7.423.260	100,0
<i>Myntstærð:</i>								
100 kr.	435.500	44,9	484.500	46,1	542.900	47,1	607.200	48,6
50 kr.	240.300	24,8	252.200	24,0	276.400	24,0	289.891	23,2
10 kr.	177.150	18,3	189.250	18,1	204.600	17,7	216.664	17,3
5 kr.	52.405	5,4	55.465	5,3	59.210	5,1	62.221	5,0
1 kr.	54.115	5,6	57.234	5,5	60.289	5,2	63.249	5,1
50 aurar	5.053	0,5	4.965	0,5	4.929	0,4	5.069	0,4
10 aurar	4.093	0,4	4.063	0,4	4.071	0,4	4.087	0,3
5 aurar	596	0,1	595	0,1	594	0,1	593	0,0
Samtals	969.212	100,0	1.048.272	100,0	1.152.993	100,0	1.248.973	100,0

15. tafla. Greiðslumiðlun

Heildarvelta í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Tékkar	1.129.350	977.805	791.834	752.044	707.838	666.192	629.949	551.460
Kreditkort	56.174	58.316	62.929	74.896	82.408	94.026	111.180	122.769
innanlands	48.506	50.164	55.862	64.220	70.410	79.500	93.974	103.698
erlendis	7.668	8.152	7.067	10.677	11.998	14.526	17.206	19.070
Debetkort	18	37.829	111.639	147.228	177.934	218.586	254.199	286.447
innanlands	...	37.638	111.079	146.238	176.605	216.605	251.669	282.963
erlendis	...	191	560	990	1.333	1.982	2.531	3.484
Alls	1.185.542	1.073.950	966.402	974.168	968.180	978.804	995.328	960.675
<i>Fjöldi færslna í þús.</i>								
Tékkar	28.876	21.305	11.935	9.821	8.480	7.080	5.866	4.548
Kreditkort	16.602	17.350	18.837	20.068	21.775	24.313	28.279	31.289
innanlands	15.619	16.323	17.684	18.684	20.262	22.541	26.142	29.085
erlendis	983	1.027	1.153	1.384	1.513	1.772	2.137	2.203
Debetkort	...	3.181	12.763	17.807	22.371	27.445	34.208	40.241
innanlands	...	3.160	12.699	17.696	22.213	27.243	34.221	39.224
erlendis	...	21	64	111	158	202	260	378
Alls	45.478	41.836	43.535	47.696	52.626	58.838	68.353	76.077

16. tafla. Úr reikningum Seðlabankans¹

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Erlendar eignir, nettó	28.639	15.532	14.446	31.098	27.853	26.062	32.232	18.736
Innlendir liðir, nettó ²	-12.731	635	985	-12.031	-8.185	-5.499	3.932	13.680
Kröfur á ríkissjóð og ríkisstofn., nettó	4.444	13.849	12.299	3.680	6.413	-8.171	-11.575	-12.119
Kröfur á aðrar fjármálastofnanir	639	4.531	3.380	3.443	3.474	7.770	9.672	13.074
Kröfur á innlánsstofnanir.....	3.960	5.511	5.353	1.878	6.494	19.600	29.520	38.978
Aðrar kröfur	331	437	415	493	143	122	169	156
Sjóðir í opinberri vörslu (-)	-260	-39	-2	-2	-	-	-	-
Innstæður annarra fjármálastofnana (-)	-4.424	-4.799	-1.733	-2.623	-4.486	-4.128	-2.278	-1.504
Ýmsar eignir, nettó.....	-17.420	-18.855	-18.726	-18.899	-20.224	-20.692	-21.575	-24.903
Grunnfé.....	15.908	16.167	15.431	19.067	19.668	20.562	36.164	32.416
Sjóður og innstæður innlánsstofnana.....	12.002	11.526	10.261	13.592	13.916	14.240	29.027	25.266
Bindireikningar ³	6.937	7.070	6.852	7.728	8.646	10.683	17.274	21.249
Innstæðubríf.....	250	0	0	0	0	0	0	0
Sjóður og aðrar innstæður	4.816	4.457	3.410	5.864	5.270	3.557	11.753	4.016
Seðlar og mynt í umferð.....	3.906	4.641	5.169	5.475	5.751	6.322	7.137	7.151

1. Sjá nánari sundurliðun í töflu 39. 2. Innstæður eru merktar með mínusmerki. 3. Fyrir 31. maí 1998 ná tölur yfir bundnar innstæður, en bindireikningar tóku við af þeim 21. maí 1998.

17. tafla. Úr reikningum innlánsstofnana 1994-2000¹

Staða í árslok í m.kr.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Seðlabankaliðir, nettó	6.687	4.948	11.010	7.603	-7.015	-5.429	-13.284
Erlendar eignir, ótaldar annars staðar .	8.105	5.223	7.682	13.595	11.404	18.088	20.785
Kröfur á lánastofnanir	0	4.229	5.993	13.634	19.447	22.891	36.958
Útlán og markaðsverðbréf ²	219.914	222.592	252.079	290.990	385.650	479.171	693.297
Útlán	216.503	198.184	221.537	249.563	325.456	400.101	601.522
Ríkisvixlar	3.411	6.332	9.058	6.565	3.235	5.795	1.619
Markaðsskuldabréf	0	15.785	19.258	31.818	52.506	60.526	65.025
Hlutabréf	0	882	1.244	2.455	4.454	12.426	24.458
Eignarleigusamningar	0	1.409	983	588	0	323	674
Samtals	224.165	236.904	276.404	324.988	406.886	507.912	731.771
Innstæður, alls	163.283	166.493	177.931	193.584	223.287	261.375	290.996
Verðbréfaútgáfa	22.337	24.093	32.022	40.408	51.683	60.232	167.699
Aðrar innlendar lántökur	1.849	3.934	4.256	5.598	11.466	13.139	21.045
Þ.a. frá lánastofnunum	0	1.764	2.722	4.540	6.023	5.154	7.264
Erlendar skuldir, ótaldar annars staðar	31.697	27.531	44.335	65.597	102.877	145.677	224.630
Eigið fé og annað, nettó	4.999	14.853	17.860	19.801	17.573	27.489	27.401

1. Bráðabirgðatölur. FBA hf. sameinaðist Íslandsbanka hf. 2. júní 2000 og færðust efnahagstölur sem FBA tilheyrðu frá fjárfestingarlánasjóðum til innlánsstofnana. 2. Ríkisvixlar, hlutabréf og eignarleigusamningar meðtalin.

18. tafla. Úr reikningum bankakerfisins 1994-2000¹

Staða í árslok í m.kr.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Erlendar eignir, nettó	-8.060	-7.862	-5.555	-24.149	-65.412	-95.357	-185.109
Erl. eignir til skamms tíma, nettó	27.554	24.483	43.707	46.766	42.584	51.499	39.461
Erlendar skuldir, ótaldar annars staðar	-35.614	-32.345	-49.262	-70.915	-107.996	-146.856	-224.630
Útlán og markaðsskuldabréf ²	235.479	239.137	259.695	301.020	385.371	477.437	694.407
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	33.812	34.526	28.668	35.148	21.171	14.437	5.393
Bæjar- og sveitarfélög	7.750	8.028	7.917	8.238	7.864	10.450	16.289
Lánastofnanir aðrar en bankar	12.335	10.465	14.429	18.882	38.505	53.885	74.954
Atvinnuvegir	124.929	122.940	138.786	157.387	207.133	257.312	407.185
Einstaklingar	56.650	62.185	68.652	78.910	106.244	128.927	166.129
Aðrar fjármálastofnanir (-) ³	-4.799	-1.733	-2.623	-4.486	-4.128	-2.278	-1.504
Annað, nettó	-30.510	-29.852	-31.832	-27.045	-23.072	-37.918	-20.904
Peningamagn, sparifé og verðbréfaútgáfa (M4)	190.261	195.755	215.428	239.743	281.293	328.744	465.845
Verðbréfaútgáfa	22.337	24.093	32.022	40.408	51.683	60.232	167.699
Peningamagn og sparifé (M3)	167.924	171.663	183.406	199.335	229.610	268.512	298.147
Bundin innlán	54.193	60.542	69.989	82.681	98.186	132.066	166.403
Peningamagn og ób. sparifé (M2) ...	113.731	111.121	113.417	116.655	131.423	136.446	131.743
Almennt sparifé	78.775	72.799	71.859	68.298	73.247	66.984	59.476
Peningamagn (M1)	34.955	38.321	41.558	48.357	58.176	69.462	72.267
Veltiinnlán (hlaupareikn. innsst.)	35.336	33.358	42.239	50.657	72.496	86.462	119.397
Seðlar og mynt í umferð	4.641	5.169	5.475	5.751	6.322	7.137	7.151
Aðrar innlendar lántökur	1.849	3.934	4.256	5.598	11.466	13.139	21.045

1. Bráðabirgðatölur. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Hlutabréf innlánsstofnana meðtalin. 3. Innstæður eru merktar með mínusmerki.

19. tafla. Innlán og útlán innlánsstofnana¹
Flokkun eftir tegundum og stofnunum

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Innlán:</i>								
Hlaupareikningar o.fl.	27.663	30.314	33.152	36.083	42.606	51.854	62.325	65.116
Almennar bækur	12.101	12.244	12.929	12.748	12.419	13.285	12.298	7.742
Annað óbundið sparifé	66.198	53.991	47.764	47.053	42.596	45.060	38.532	35.342
Verðtryggðar innstæður	32.797	42.735	52.810	60.766	68.221	63.939	69.200	76.786
Annað bundið sparifé.....	8.124	11.302	7.600	9.143	14.413	34.225	62.403	89.172
Gjaldeyrisreikningar	13.216	12.540	12.107	12.057	13.282	14.902	16.155	16.392
Gengisbundnir krónureikningar	136	156	132	79	46	22	271	4
Innlán v. viðbótarlífeyrissparnaðar.....	0	0	0	0	0	0	192	441
<i>Heildarinnlán</i>	160.235	163.283	166.493	177.931	193.584	223.287	261.375	290.996
Landsbanki	61.195	60.152	59.841	62.316	63.998	73.547	78.119	82.423
Íslandsbanki	34.881	34.769	34.935	39.157	43.224	49.361	57.112	66.944
Búnaðarbanki	32.533	34.190	34.292	36.450	40.438	45.827	61.003	67.365
Sparisjóðir og Sparisjóðabanki	29.279	31.599	34.718	37.219	43.091	51.893	62.830	71.848
Innlánsdeildir kaupfélaga.....	2.078	2.157	2.250	2.306	2.271	2.276	1.981	2.048
Póstgíróstofa	270	416	458	484	562	383	339	372
Frá dragast óuppgerðir tékkar.....	-1	-1	-1	-2	-1	0	-9	-5
<i>Útlán og markaðsverðbréf</i>								
Gengisbundin skuldabréf	44.989	36.104	29.912	38.666	55.419	85.229	115.607	242.432
Greiddar óinnleystar ábyrgðir.....	1.588	769	1.308	995	650	532	713	578
Hlaupareikningslán	28.688	35.336	33.358	42.239	50.657	72.496	86.462	119.397
Gengisbundin afurðalán.....	9.261	6.991	8.985	9.454	6.931	7.404	7.726	7.914
Önnur afurðalán	3.528	2.838	2.341	2.182	2.067	1.946	1.671	1.836
Almenn skuldabréf.....	32.600	24.597	21.623	22.559	23.906	29.697	32.569	38.963
Verðtryggð skuldabréf	78.840	95.929	88.124	92.648	97.955	117.185	145.670	180.715
Víxlar	16.347	13.939	12.533	12.792	11.979	10.968	9.684	9.686
Ríkisvíxlar.....	10.142	3.411	6.332	9.058	6.565	3.235	5.795	1.619
Markaðsskuldabréf.....	0	0	15.785	19.258	31.818	52.506	60.526	65.025
Hlutabréf	0	0	882	1.244	2.455	4.454	12.426	24.458
Eignarleigusamningar	0	0	1.409	983	588	0	323	674
<i>Útlán og markaðsverðbréfi²</i>	225.982	219.914	222.592	252.079	290.990	385.650	479.171	693.297
Landsbanki	95.770	89.041	88.013	92.018	103.529	133.223	164.243	197.054
Íslandsbanki	48.829	45.638	43.265	54.740	61.627	86.118	104.277	239.221
Búnaðarbanki	40.186	39.891	41.269	47.434	57.844	78.911	100.123	123.500
Sparisjóðir og Sparisjóðabanki	39.078	43.007	47.585	55.458	65.574	86.512	111.246	132.613
Innlánsdeildir kaupfélaga.....	1.958	2.136	2.229	2.287	2.251	2.272	1.981	2.048
Póstgíróstofa	163	201	233	287	489	206	271	233
Frá dragast millibankalán	0	0	-3	-144	-323	-1.592	-2.969	-1.371

1. Bráðabirgðatölur. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Ríkisvíxlar, hlutabréf og eignarleigusamningar meðtalin.

20. tafla. Lánaflokkun innlánsstofnana
Útlán og markaðsskuldabréf¹

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	16.968	16.552	15.895	15.931	22.170	26.107	20.217	15.894
Bæjar- og sveitarfélög	5.875	7.313	7.614	7.423	8.095	7.742	10.281	16.133
Lánastofnanir aðrar en bankar	6.937	7.804	7.085	10.986	15.408	30.735	44.163	61.880
Fyrirtæki	130.085	124.929	122.940	138.786	157.387	207.133	257.312	407.185
Landbúnaður	8.411	7.988	7.548	6.873	7.348	8.579	10.626	12.782
Sjávarútvegur	43.195	38.711	42.292	52.237	60.774	80.711	92.251	138.021
Verslun	35.037	34.007	31.593	35.954	36.621	43.537	57.319	82.408
Þ.a. olúfélög	5.276	4.696	3.606	4.693	4.958	2.574	1.955	5.153
Iðnaður	17.472	15.399	14.992	15.657	17.304	23.726	28.885	52.997
Bygg.verktakar íbúðarhúsnæðis	2.189	2.243	2.402	2.481	2.946	3.514	5.355	9.375
Aðrir byggingarverktakar	2.312	2.446	2.368	3.084	5.269	3.314	5.553	6.930
Samgöngur	3.298	3.425	3.149	3.510	4.234	6.125	6.353	8.280
Raforaumál	447	691	546	245	331	941	1.515	1.103
Þjónustustarfsemi	17.724	20.018	18.050	18.744	22.561	36.687	49.455	95.290
Einstaklingar	53.517	56.650	62.185	68.652	78.910	106.244	128.768	166.129
Íbúðalán	14.401	14.105	13.996	16.434	17.540	20.139	26.870	30.727
Annað	39.117	42.545	48.188	52.218	61.370	86.104	101.898	135.402
Útlán og markaðsskuldabréf, alls	213.382	213.247	215.718	241.777	281.970	377.961	460.741	667.220

1. Ríkisvixlar og hlutabréf ekki meðtalin. 2. Bráðabirgðatölur. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17.

21. tafla. Efnahagsyfirlit fjárfestingarlánasjóða¹

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
<i>Eignir:</i>								
Útlán	224.031	242.892	263.221	282.234	305.813	332.257	382.253	354.336
Innstæður og sjóður	4.502	4.681	2.042	2.791	2.954	2.730	1.150	1.366
Ríkisvixlar	100	1.195	993	0
Kröfur á lánastofnanir	4.645	3.052	2.282	3.045	2.110	10.740	18.823	17.803
Markaðsskuldabréf og vixlar	8.160	14.641	15.934	21.245
Hlutabréf	3.441	6.357	12.626	14.820
Ýmsar eignir, nettó	4.068	4.283	785	-573	596	3.325	-3.666	663
<i>Eignir = skuldir</i>	237.246	254.909	268.331	287.496	323.173	371.244	428.113	410.232
<i>Skuldir:</i>								
Lántökur	129.772	128.045	123.653	123.009	127.488	153.170	166.636	117.231
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	5.802	12.777	20.079	21.446	18.490	24.080	29.445	27.715
Seðlabankinn	7	5	5	330	17	4.738	6.559	10.211
Innlánsstofnanir	1.978	3.726	1.779	877	8.095	8.556	5.072	8.702
Lífeyrissjóðir	66.569	63.606	59.487	56.028	52.553	45.667	40.370	35.830
Atvinnuleysisstryggingasjóður	1.373	1.320	1.240	1.164	1.097	1.017	813	806
Önnur innlend lán	525	60	237	809	1.491	7.439	6.518	6.039
Erlendar lántökur	53.519	46.551	40.826	42.354	45.745	61.674	77.858	27.928
Útgáfa verðbréfa	63.906	83.302	100.213	120.134	145.605	173.547	229.632	245.140
Útgefin verðbréf í atvinnuvegasj. ...	2.390	1.696	1.179	826	20.307	22.383	25.938	245.140
Útgefin húsbref	49.127	64.743	77.334	92.459	107.849	127.328	169.744	0
Útgefin húsnæðisbréf	6.578	9.181	14.238	14.218	17.450	23.837	33.950	0
Skyldusparnaður	5.811	7.682	7.462	12.631	582	417	52	43
Eigið fé	43.568	43.562	44.465	44.354	49.498	44.109	31.793	47.818

1. Leiðrétt hefur verið fyrir innbyrðis viðskiptum sjóðanna. 2. Bráðabirgðatölur. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17.

22. tafla. Lánaflokkun fjárfestingarlánasjóða¹

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	385	166	589	109	110	1.612	1.875	0
Bæjar- og sveitarfélög	11.471	9.944	9.782	9.181	6.464	9.656	10.213	8.812
Bankar og sparisjóðir	341	248	354	113	182	9	0	0
Aðrar lánastofnanir	492	267	186	333	274	193	179	294
Fyrirtæki, samtals	68.834	70.349	72.193	73.951	81.859	85.904	102.336	40.124
Landbúnaður	10.609	10.027	11.145	10.709	10.654	11.784	13.095	14.346
Sjávarútvegur	27.778	30.866	30.026	32.204	34.253	31.554	31.376	6.935
Verslun	1.812	1.528	2.336	2.216	2.647	4.276	4.345	710
Iðnaður	21.564	20.982	21.116	20.180	20.512	11.155	11.941	1.248
Bygg.verktakar íbúðarhúsnæðis	583	457	369	306	345	846	836	686
Aðrir verktakar	214	45	280	305	1.775	124	45	31
Samgöngur	44	58	52	43	25	442	6	0
Raforkumál	-	-	-	-	-	0	0	0
Þjónustustarfsemi	3.306	3.994	3.714	4.014	5.930	20.072	34.191	4.125
Annað, ósundurliðað	2.924	2.391	3.155	3.976	5.719	5.651	6.501	12.043
Íbúðalán til einstaklinga	142.509	161.919	180.117	198.547	216.925	234.883	267.650	305.106
Útlán, alls	224.031	242.892	263.221	282.234	305.813	332.257	382.253	354.336

1. Leiðrétt hefur verið fyrir innbyrðis viðskiptum sjóðanna. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Bráðabirgðatölur.

23. tafla. Útlán einstakra fjárfestingarlánasjóða¹

Staða í árslok í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
Íbúðalánasjóðir, samtals	149.396	167.058	184.914	201.775	216.951	232.561	264.825	302.458
Byggingarsj. ríkisins og Veðdeild L.Í.....	66.087	64.902	63.914	63.006	62.093	59.029	0	0
Húsbrefadeild	46.788	61.415	76.187	90.451	103.309	119.908	0	0
Byggingarsjóður verkamanna	36.521	40.741	44.813	48.318	51.549	53.624	0	0
Íbúðalánasjóður	264.825	302.458
Aðrir fjárfestingarlánasjóðir, samtals	74.636	75.835	78.307	80.459	88.862	99.696	117.428	51.878
Lánasjóður landbúnaðarins ³	9.219	9.076	9.849	10.062	10.011	11.200	12.353	13.998
Veðdeild Búnaðarbankans	168	0	0	0
Framleiðnisjóður landbúnaðarins	185	249	137	126	105	62	72	61
Fiskveiðisjóður Íslands	22.101	25.290	23.370	23.970	26.276	0	0	0
Verslunarlánasjóður	3.373	4.511	8.000	9.015	9.182	0	0	0
Samvinnusjóður Íslands hf.	725	.	.	.	5.215	7.812	8.119	9.509
Iðnlánasjóður	15.776	16.196	16.392	17.023	18.376	0	0	0
Iðnþróunarsjóður	6.610	5.562	5.556	4.602	4.040	0	0	0
Ferðamálasjóður	1.054	1.173	1.132	1.064	986	1.119	1.071	1.071
Lánasjóður sveitarfélaga	4.352	4.625	5.083	5.533	5.941	6.917	7.328	8.604
Byggðastofnun	8.382	7.546	7.451	7.788	6.378	6.963	7.627	9.587
Landflutningasjóður	72	28	11	14	.	0	0	0
Framkvæmdasjóður Íslands	2.618	1.578	1.326	1.263	1.212	845	0	0
Fjárfestingarbanki atvinnulífsins hf.	60.300	75.683	0
Kaupþing hf.	1.140	4.479	5.174	9.047
Útlán alls til annarra en sjóða	224.031	242.892	263.221	282.234	305.813	332.257	382.253	354.336
Innbyrðis lán sjóðanna	40.787	39.879	41.544	38.805	36.231	30.743	0	0
Frá Framkvæmdasjóði	14.224	10.714	7.941	5.631	4.269	270	0	0
Frá Byggingarsjóði ríkisins	24.148	28.830	33.539	32.993	31.684	30.473	0	0
Frá Iðnlánasjóði	214	0	0	0	0	0	0	0
Frá Iðnþróunarsjóði	654	302	55	182	278	0	0	0
Frá öðrum sjóðum	1.546	32	9	0	0	0	0	0

1. Í október 1998 voru reikningar Verslunarlánasjóðs sameinaðir reikningum Íslandsbanka hf. og telst hann því ekki með fjárfestingarlánasjóðum frá þeim tíma. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Bráðabirgðatölur. 3. Stofnlánadeild landbúnaðarins til 31. desember 1997.

24. tafla. Greiðslufirlit lífeyrissjóða

Hreyfingar í m.kr.	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Uppruni fjármagns:</i>								
Eigið framlag, nettó.....	24.040	30.069	35.533	38.314	52.999	68.143	113.252	125.660
Innborgaðar afborganir og vextir.....	24.605	30.227	35.397	37.574	51.043	67.768	112.143	123.929
Annað innstreymi.....	134	550	834	1.467	2.753	1.028	1.772	2.514
Rekstrarkostnaður.....	-699	-709	-698	-727	-798	-653	-663	-783
Framlög, nettó.....	9.433	9.388	8.072	8.235	9.184	13.250	16.347	27.616
Iðgjöld ¹	16.637	17.219	16.701	17.575	19.782	25.639	30.581	44.336
Lífeyrisgreiðslur.....	-7.194	-7.813	-8.640	-9.451	-10.663	-12.386	-14.073	-16.282
Endurgreidd iðgjöld.....	-10	-17	11	111	64	-3	-160	-438
Uppruni = ráðstöfun.....	33.473	39.457	43.605	46.549	62.182	81.393	129.599	153.276
<i>Ráðstöfun fjármagns:</i>								
Útlán og verðbréfa kaup.....	33.064	38.588	42.879	46.105	63.015	80.839	126.489	151.325
Ríkissjóður og ríkisstofnanir.....	2.442	3.631	5.198	4.082	11.012	7.292	5.700	1.087
Bæjar- og sveitarfélög.....	1.394	2.751	4.989	4.472	3.793	4.461	2.792	2.151
Fjárfestingarlánasjóðir.....	18.141	20.225	16.094	14.204	18.386	18.581	21.270	22.788
þ.a. húsbref.....	9.125	10.922	10.852	10.665	11.223	10.925	16.049	16.911
þ.a. húsnæðisbref.....	1.200	3.935	1.378	52	4.769	3.572	2.045	1.752
Bankar og sparisjóðir.....	2.814	3.175	2.791	6.374	7.464	8.584	15.161	17.285
Verðbréfasjóðir.....	29	75	1.535	3.076	3.676	10.951	32.581	25.924
Eignarleigur.....	712	950	1.041	1.052	1.657	2.657	1.297	941
Fyrirtæki.....	1.845	2.236	4.848	5.839	7.461	7.574	10.151	6.857
Hlutabref.....	998	794	1.019	1.491	4.308	10.995	21.871	32.733
Hlutabréfasjóðir.....	0	0	0	0	0	4.652	9.563	32.063
Einstaklingar.....	4.676	4.600	4.343	5.144	4.794	4.238	4.947	8.877
Erlend skuldabref.....	13	150	1.021	371	464	854	1.156	619
Fasteignakaup og annað, nettó.....	473	206	-50	178	-1.271	604	630	448
Innstæðu- og sjóðsbreytingar.....	-63	663	776	266	438	-50	2.479	1.503
Kaup á erlendum verðbréfum, alls ²	13	150	1.957	3.565	4.132	14.823	26.749	42.628
Erlendir verðbréfasjóðir.....	0	0	861	2.873	2.928	5.097	3.676	3.991
Erlend skuldabref.....	13	150	1.021	371	464	854	1.156	619
Erlendir hlutabréfasjóðir.....	0	0	0	0	0	4.196	8.151	19.983
Erlend hlutabref.....	0	0	75	321	740	4.676	13.767	18.035

1. Með iðgjöldum er einnig endurgreiddur lífeyrir. 2. Meðtalið í „Útlán og verðbréfa kaup“.

25. tafla. Lánakerfið¹

Staða í árslok m.kr.	Eignir					Skuldir				Erlent láns- fjármagn
	Ríkissj. og -stofnanir	Bæjar- og sveitarf.	Atvinnu- fyrirtæki	Heimili	Alls	Innlán og sedlar	Lífeyris- sjóðir	Annað	Alls	
1986	21.284	10.056	110.921	55.773	198.034	50.754	35.109	33.961	119.824	78.210
1987	30.175	11.894	141.101	76.983	260.153	67.993	50.283	51.897	170.173	89.980
1988	41.079	16.136	189.895	101.428	348.538	84.247	71.933	67.794	223.974	124.564
1989	59.968	21.455	249.229	135.744	466.396	105.629	102.085	90.056	297.770	168.626
1990	67.472	22.684	264.005	170.726	524.887	120.079	125.569	108.233	353.881	171.006
1991	83.518	25.612	285.168	211.270	605.568	136.332	153.954	129.521	419.807	185.761
1992	94.123	28.650	313.747	237.367	673.887	139.569	177.472	139.939	456.980	216.907
1993	118.487	33.527	334.652	262.518	749.184	148.920	204.540	145.744	499.204	249.981
1994	129.488	36.884	329.743	289.054	785.169	152.132	229.660	163.547	545.339	239.830
1995	145.059	41.273	327.160	317.914	831.406	155.481	258.090	176.724	590.295	241.111
1996	146.163	43.103	361.410	350.947	901.623	166.124	301.990	191.079	659.193	242.430
1997	151.341	43.924	423.169	386.246	1.004.680	181.755	345.607	222.412	749.774	254.906
1998	150.196	54.833	514.423	442.560	1.162.012	207.972	398.235	263.230	869.437	292.575
1999	133.661	61.804	661.369	510.614	1.367.448	243.208	507.252	299.184	1.049.644	317.804
2000	124.855	70.293	813.251	609.980	1.618.379	270.050	563.566	306.321	1.139.937	478.442

1. Með lánakerfi er átt við bankakerfi, fjárfestingarlánasjóði, lífeyrissjóði, lánasjóði ríkisins, tryggingarfélag, eignarleigur, verðbréfasjóði og útlönd. Tölur eru að nokkru leyti áætlaðar. Tölur ársins 2000 eru bráðabirgðatölur.

26. tafla. Eignir lífeyrissjóða 1990-2000

Staða í árslok í ma.kr.	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ¹
Sjóður og bankainnstæður	3,3	4,1	4,3	4,9	5,4	5,5	5,7	7,1	9,1	10,3	6,7
Langtímakröfur	117,6	143,3	165,3	190,5	216,0	241,4	286,8	342,0	394,0	504,3	557,3
Markaðssk.br. og hlutd.skírt.	27,7	39,3	55,0	76,9	103,1	125,9	156,6	189,3	214,5	245,1	260,8
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	7,4	8,7	11,2	11,9	17,1	18,7	23,4	20,4	19,7	18,0	15,0
Bæjar- og sveitarfélög	0,9	1,7	2,6	4,8	8,4	11,1	13,1	16,2	15,4	16,5	15,5
Bankar og sparissjóðir	10,6	12,2	12,5	14,3	14,2	17,0	20,5	25,2	34,1	38,3	40,5
Fjárfestingarlánasjóðir	5,9	13,8	24,2	39,5	51,1	62,2	74,3	95,2	91,8	101,6	113,9
þ.a. húsbref	2,3	10,1	18,8	29,7	38,2	48,4	58,4	69,9	67,5	75,7	81,8
þ.a. húsnæðisbref	0,0	0,0	1,6	5,6	5,8	5,8	9,9	13,4	14,5	14,1	15,5
Eignarleigur	0,3	0,4	1,0	2,0	2,9	3,7	4,2	5,7	4,7	4,3	5,5
Fyrirtæki	2,6	2,4	3,2	4,1	6,1	7,9	11,7	11,8	14,1	17,0	16,1
Hlutd.skírteini verðbr.sjóða.	0,1	0,1	0,2	0,3	2,5	4,5	8,4	13,4	31,7	45,6	51,5
Önnur erlend skuldabref	0,0	0,0	0,0	0,2	0,8	0,8	1,0	1,4	2,9	3,8	2,9
Önnur skuldabref, alls	88,4	101,2	106,6	109,4	107,3	108,1	115,9	114,9	111,9	119,6	128,4
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	3,5	2,1	1,9	2,6	2,2	1,9	3,6	3,2	3,1	3,5	3,3
Bæjar- og sveitarfélög	0,4	0,7	0,7	0,9	1,0	1,5	2,3	1,8	1,9	2,0	2,2
Bankar og sparissjóðir	1,6	1,4	1,1	1,0	1,0	1,8	2,1	2,5	2,8	3,4	4,4
Fjárfestingarlánasjóðir	52,1	63,0	67,2	67,0	63,2	59,9	56,2	50,5	44,7	42,1	34,7
Aðrar lánastofnanir	0,1	0,2	0,2	0,2	0,9	0,1	0,4	0,1	0,2	0,0	0,1
Fyrirtæki	2,8	3,1	2,6	3,0	3,6	5,4	12,8	18,5	19,9	24,2	27,3
Einstaklingar (sjóðfélagalán)	28,0	30,8	33,0	34,7	35,5	37,6	38,5	38,2	39,4	44,5	56,4
Hlutabrefasjóðir	-	-	-	-	-	-	-	8,1	18,1	52,7	64,9
Hlutabref	1,5	2,8	3,7	4,2	5,6	7,4	14,3	29,8	49,5	86,8	103,2
Aðrar eignir, nettó	7,4	9,9	11,7	13,4	12,8	15,7	14,0	3,6	4,2	3,0	6,3
Hrein eign til greiðslu lífeyris .	128,3	157,3	181,3	208,8	234,2	262,6	306,5	352,7	407,3	517,6	570,3
Erlend verðbref í eigu lífeyrissjóðanna:											
Erlendir verðbrefasjóðir	-	-	-	-	0,9	3,9	7,5	9,6	8,9	8,5	10,7
Önnur erlend skuldabref	-	-	-	0,2	0,8	0,8	1,0	1,4	2,9	3,8	2,9
Erlendir hlutabrefasjóðir	-	-	-	-	-	-	-	7,5	16,9	44,2	60,9
Erlend hlutabref	-	-	-	0,0	0,1	0,4	1,2	7,1	21,1	41,5	52,2
Alls	-	-	-	0,2	1,8	5,0	9,6	25,6	49,7	98,1	126,8

1. Áætlun byggð á úrtaki stærstu sjóða.

27. tafla. Útboð skuldabréfa 1996-2000

	Milljónir króna					Breyting	
	1996	1997	1998	1999	2000	M.kr.	%
						1999-2000	1999-2000
Spariskírteini ríkissjóðs	20.051	18.356	8.957	2.975	3.535	560	18,8
Ríkisbref	5.230	2.679	7.376	800	3.860	3.060	382,5
Húsbref	13.183	16.706	19.159	30.357	25.599	-4.758	-15,7
Húsnæðisbref	5.379	5.207	5.045	5.090	1.664	-3.426	-67,3
Sveitarfélög	1.524	1.463	1.514	876	0	-876	-100,0
Bankar	5.798	4.744	12.983	4.841	2.849	-1.992	-41,1
Sparissjóðir	1.454	1.665	4.065	1.980	1.494	-486	-24,5
Aðrar lánastofnanir	5.102	4.301	5.038	5.198	2.822	-2.376	-45,7
Atvinnufyrirtæki	2.185	3.216	7.419	4.625	907	-3.718	-80,4
Samtals	59.906	58.337	71.553	56.742	42.730	-14.012	-24,7

28. tafla. Staða markaðsverðbréfa 1996-2000

	Milljónir króna					Breyting	
	1996	1997	1998	1999	2000	M.kr.	%
	1996	1997	1998	1999	2000	1999-2000	1999-2000
Markaðsskuldabréf.....	250.126	292.507	352.738	420.246	531.465	111.219	26,5
Spariskírteini ríkissjóðs	77.360	86.925	84.960	84.286	72.620	-11.666	-13,8
P.a. verðtryggð	73.286	82.724	80.370	81.097	72.593	-8.504	-10,5
P.a. gengistryggð.....	4.074	4.201	4.589	3.190	27	-3.163	-99,2
Ríkisbréf	10.349	13.282	19.602	13.369	14.384	1.015	7,6
Banka- og sparisjóðsbréf.....	24.062	27.303	45.045	52.110	160.892	108.782	208,8
P.a. verðtryggð	23.632	26.852	39.799	39.161	42.592	3.431	8,8
P.a. gengistryggð.....	430	451	5.246	12.949	118.300	105.351	813,6
Húsbref	92.052	107.852	127.238	169.744	181.766	12.022	7,1
Húsnæðisbréf.....	13.013	17.716	23.837	33.950	43.216	9.266	27,3
Skuldabréf atvinnuvegasjóða.	17.235	17.169	19.893	24.800	16.699	-8.101	-32,7
Bréf eignarleigna	6.903	8.533	7.671	9.237	9.267	30	0,3
Skráð bréf atvinnufyrirtækja .	5.101	8.288	17.439	25.034	25.434	400	1,6
Skráð bréf sveitarfélaga.....	2.925	4.324	4.703	6.302	6.302	0	0,0
Skráð erlend skuldabréf.....	439	391	341	298	0	-298	-100,0
Ýmis skuldabréf.....	1.126	1.116	2.152	1.116	600	-516	-46,2
Markaðsvíxlar.....	26.064	27.413	25.144	23.800	17.565	-6.235	-26,2
Ríkisvíxlar og ríkisbréf eldri .	16.803	12.294	15.207	9.899	5.970	-3.929	-39,7
Banka- og sparisjóðsvíxlar	8.106	13.427	7.698	11.645	8.178	-3.467	-29,8
Víxlar fjárfestingarlánasjóða .	1.156	1.692	2.239	2.257	3.387	1.130	50,1
Hlud.skírteini verðbréfasj.....	20.533	33.397	72.644	89.052	76.848	-12.204	-13,7
Hlutabréf á markaði	130.055	190.355	231.402	369.835	388.662	18.827	5,1
Skráð á aðallista VPÍ.....	94.802	149.907	215.573	349.465	372.415	22.950	6,6
Skráð á vaxtarlista VPÍ.....	.	1.102	15.829	20.370	16.248	-4.122	-20,2
OTM	35.254	39.346

29. tafla. Reikningar verðbréfasjóða 1996-2000

Eignir	Milljónir króna					Breyting	
	1996	1997	1998	1999	2000	M.kr. 1999-2000	% 1999-2000
Sjóður og bankainnstæður.....	1.127	1.621	4.587	2.808	1.955	-853	-30,4
Kröfur á lánastofnanir				500	3	-497	-99,4
Verðbréfaeign.....	20.119	32.240	70.399	87.631	77.189	-10.442	-11,9
Erlend hlutabréf.....	514	736	667	1.548	2.870	1.322	85,4
Erlend skuldbréf.....	985	561	1.122	778	565	-213	-27,4
Hlutabréf	540	1.334	3.460	9.158	9.623	465	5,1
Spariskírteini ríkissjóðs.....	4.813	10.962	20.411	21.805	11.797	-10.008	-45,9
Önnur ríkisverðbréf.....	4.128	6.128	11.866	9.456	7.201	-2.255	-23,8
Verðbréf sveitarfélaga.....	946	745	669	570	564	-6	-1,1
Húsbréf.....	2.023	3.836	19.596	29.408	21.235	-8.173	-27,8
Verðbréf innlánsstofnana.....	2.993	4.691	6.970	8.033	10.247	2.214	27,6
Verðbréf annarra fjármálastofn.	1.241	1.303	1.291	2.374	8.446	6.072	255,8
Verðbréf atvinnufyrirtækja.....	1.713	1.764	4.282	4.246	4.415	169	4,0
Verðbréf einstaklinga.....	174	115	65	255	227	-28	-11,0
Önnur verðbréf.....	48	65	0	0	0	0	
Aðrar eignir	71	32	29	118	33	-85	-72,0
<i>Eignir = skuldir og eigð fé:.....</i>	21.317	33.893	75.015	91.058	79.180	-11.878	-13,0
<i>Skuldir og eigð fé:</i>							
Útgefin hlutdeildarskírteini	20.533	33.397	72.644	89.052	76.848	-12.204	-13,7
Aðrar skuldir	735	259	1.440	292	1.022	730	250,0
Eigð fé	49	237	931	1.714	1.311	-403	-23,5
<i>Fjárfestingarstefna:</i>							
Eignarskattsfrjálsir sjóðir	8.069	14.098	45.152	47.882	31.227	-16.655	-34,8
Skammtímasjóðir	4.641	8.367	7.086	7.896	11.700	3.804	48,2
Erlendir sjóðir.....	1.352	1.132	1.517	1.824	2.761	937	51,4
Aðrir sjóðir.....	6.471	9.800	18.889	31.885	31.897	12	0,0
Frádregin innbyrðis eign í hlutdeildarskírteinum.....	.	.	.	-435	-737	-302	69,4

30. tafla. Reikningar hlutabréfasjóða 1996-2000

Eignir	Milljónir króna					Breyting	
	1996	1997	1998	1999	2000	M.kr.	%
						1999-2000	1999-2000
Sjóður og bankainnstæður.....	775	786	559	1.365	1.663	298	21,8
Verðbréfaeign.....	10.406	16.586	17.948	22.069	20.872	-1.197	-5,4
Innlend hlutabréf.....	6.371	10.300	10.032	12.364	11.248	-1.116	-9,0
Skuldabréf fyrirtækja.....	1.427	2.084	1.636	1.443	235	-1.208	-83,7
Spariskírteini ríkissjóðs.....	139	207	174	20	904	883	4321,3
Önnur ríkisverðbréf.....	309	840	646	10	1.287	1.276	12588,7
Verðbréf sveitarfélaga.....	75	115	95	143	72	-71	-49,4
Húsbréf.....	85	182	123	965	399	-566	-58,7
Verðbréf fjármálastofnana	1.398	1.514	2.130	776	1.303	527	67,9
Erlend verðbréf.....	466	1.238	2.794	6.184	5.383	-801	-13,0
Önnur verðbréf.....	137	107	317	165	42	-122	-74,3
Aðrar eignir.....	11	37	508	256	-41	-297	-115,9
<i>Eignir = skuldir og eigið fé...</i>	11.192	17.410	19.015	23.690	22.494	-1.196	-5,0
<i>Skuldir og eigið fé:</i>							
Ýmsar skuldir.....	426	1.374	1.501	2.328	4.604	2.276	97,8
Hlutafé.....	5.237	7.874	8.506	8.671	7.975	-696	-8,0
Annað eigið fé.....	5.529	8.162	9.007	12.691	9.916	-2.776	-21,9

31. tafla. Gengi erlendra gjaldmiðla samkvæmt skráningu Seðlabanka Íslands¹

	Ársmeðaltal					Árslok	
	1996	1997	1998	1999	2000	1999	2000
Bandaríkjadalur.....	66,68	70,98	71,12	72,42	78,87	72,55	84,70
Sterlingspund.....	104,18	116,24	117,83	117,14	119,14	117,13	126,25
Kanadadalur.....	48,91	51,28	47,99	48,76	53,06	49,98	56,43
Dönsk króna.....	11,50	10,75	10,63	10,38	9,74	9,79	10,56
Norsk króna.....	10,33	10,04	9,42	9,28	8,95	9,02	9,56
Sænsk króna.....	9,95	9,30	8,95	8,76	8,59	8,51	8,92
Finnskt mark.....	14,53	13,68	13,33	12,98	12,21	12,25	13,26
Franskur franki.....	13,04	12,16	12,08	11,76	11,07	11,10	12,02
Belgískur franki.....	2,1540	1,9838	1,963	1,913	1,800	1,806	1,954
Svissneskur franki.....	54,01	48,92	49,17	48,22	46,65	45,38	51,76
Hollenskt gyllini.....	39,57	36,37	35,93	35,02	32,95	33,05	35,77
Þýskt mark.....	44,33	40,94	40,50	39,46	37,13	37,24	40,31
Ítölsk líra.....	0,04324	0,04168	0,0410	0,0399	0,0375	0,0376	0,0407
Austurrískur schillingur.....	6,302	5,817	5,756	5,608	5,277	5,294	5,729
Portúgalskur escudo.....	0,4325	0,4050	0,3954	0,3849	0,3622	0,3633	0,3932
Spánskur peseti.....	0,5266	0,4848	0,4770	0,4638	0,4364	0,4378	0,4738
Japanskt jen.....	0,6132	0,5877	0,5463	0,6396	0,7317	0,7109	0,7374
Írskt pund.....	106,76	107,59	101,41	97,98	92,20	92,49	100,09
Grísk drakma.....	0,2772	0,2600	0,2414	0,2369	0,2157	0,2202	0,2314
SDR.....	96,80	97,65	96,50	99,01	103,87	99,50	110,36
Evra (eka 1996-1998).....	83,55	80,18	79,89	77,17	72,61	72,84	78,83

1. Miðgengi; meðaltal kaup- og sölugengis.

32. tafla. Yfirlit yfir hlutafjármarkað 1993-2000

Fjárhæðir í m.kr.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Frummarkaður</i>								
Hlutabréf útgefin í alm. útboðum alls	861	1.893	2.867	12.188	16.995	13.859	25.023	18.294
þ.a. annarra en hlutabréfasjóða.....	378	1.168	1.326	6.851	6.342	11.220	20.707	16.139
þ.a. hlutabréfasjóðir	483	725	1.541	5.337	10.653	2.638	4.315	2.155
þ.a. sjávarútvegsfyrirtæki	263	534	939	5.428	4.493	1.436	1.486	475
<i>Efjirmarkaður</i>								
Velta skráðra hlutabréfa alls.....	2.569	4.134	6.642	10.833	23.498	39.944	119.833	198.777
Velta á VPÍ.....	960	1.335	2.858	5.845	13.283	12.717	40.075	56.240
velta á aðallista VPÍ.....	13.283	12.552	38.309	56.106
velta á vaxtarlista VPÍ	-	165	1.769	133
Velta í viðskiptum þingaðila utan VPÍ.....	1.609	2.799	3.784	4.988	10.215	27.227	79.758	142.537
<i>Markaðsvirði hlutabréfa í lok tímabils</i>								
Markaðsvirði á VPÍ alls.....	19.583	33.335	49.695	94.802	151.009	231.909	369.835	392.976
þ.a. á aðallista VPÍ.....	19.583	33.335	49.695	94.802	149.907	216.317	349.465	376.582
þ.a. á vaxtarlista VPÍ.....	.	.	.	-	1.102	15.592	20.370	16.394
<i>Fjöldi skráðra hlutafélaga á VPÍ</i>								
Fjöldi skráðra hlutafélaga á VPÍ alls.....	17	24	27	32	51	67	75	75
þ.a. á aðallista VPÍ.....	48	45	51	55
þ.a. á vaxtarlista VPÍ.....	3	22	24	20
<i>Verðbreytingar hlutabréfa yfir ár¹</i>								
Breyting úrvalsvísitölu (%)	-12,0	24,9	34,1	59,3	14,7	9,8	47,4	-19,3
Breyting heildarvísitölu aðallista (%).....	-14,6	23,1	33,2	60,5	12,4	4,7	44,5	-13,8
Breyting heildarvísitölu vaxtarlista (%)	0,0	14,6	4,6
<i>Kennitölur (miðað við öll félög á VPÍ):</i>								
Markaðsvirði í lok árs / VLF (%) ²	4,4	7,1	10,0	17,2	25,4	37,0	54,4	54,7
Veltuhraði miðað við heildarveltu (%) ³	15,6	17,2	32,4	50,6
Veltuhraði miðað við veltu á þingi (%) ³	4,9	4,0	5,8	6,2	8,8	5,5	10,8	14,3

1. Vísitölurnar voru teknar upp í mars 1998 með grunngildi 31. desember 1997=1.000. Þær voru jafnframt reiknaðar aftur til 31. desember 1992.

2. Án hlutabréfasjóða. Verg landsframleiðsla færð til árslokaverðlags. 3. Miðað við veltu ársins og markaðsvirði í lok árs.

Heimildir: Verðbréfaþing Íslands, Seðlabanki Íslands.

33. tafla. Helstu meðalnafnvextir hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum 2000 (% á ári)

	Meðalnafnvextir nokkurra imnlánsforma í % á ári						Meðalvextir nokkurra útlánsforma í % á ári						
	Alm. sparisj.-bækur	Alm. tékka-reikn.	Peninga-markaðs-reikn. ¹	Vísitölubundnir reikn.			Alm. vixlar, forvextir	Yfir-dráttar-lán	Alm.skuldabréf		Vísitölub.lán		Viðsk.-vixlar, forv.
				36 mán.	48 mán.	60 mán.			Kjör-vextir	Meðal-tal	Kjör-vextir	Meðal-tal	
<i>I. ársfjórðungur:</i>													
1. janúar	0,9	0,6	8,75-9,00	4,7	5,1	5,3	15,5	17,3	11,5	15,0	6,3	8,8	16,9
11. janúar	0,9	0,6	8,75-9,00	4,7	5,1	5,3	15,5	17,3	11,5	15,0	6,3	8,8	16,9
21. janúar	1,2	0,8	9,70-9,95	4,7	5,1	5,3	16,1	18,1	12,3	15,8	6,4	8,9	17,6
1. febrúar	1,2	0,8	9,70-9,95	4,7	5,1	5,3	16,1	18,1	12,3	15,8	6,4	8,9	17,6
11. febrúar	1,2	0,8	9,70-9,95	4,7	5,1	5,3	16,1	18,1	12,3	15,8	6,4	8,9	17,6
21. febrúar	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,1	6,4	9,0	17,9
1. mars	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,1	6,4	9,0	17,9
11. mars	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,1	6,4	9,0	17,9
21. mars	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
<i>Meðaltal I. fj.</i>	1,2	0,8	.	4,7	5,1	5,3	16,1	18,1	12,3	15,8	6,4	8,9	17,6
<i>II. ársfjórðungur:</i>													
1. apríl	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
11. apríl	1,4	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
21. apríl	1,2	0,8	9,70-9,95	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
1. maí	1,2	0,8	9,79-10,04	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,5	9,0	17,9
11. maí	1,2	0,8	9,79-10,04	4,8	5,1	5,3	16,4	18,4	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
21. maí	1,2	0,8	9,79-10,14	4,8	5,1	5,3	16,5	18,4	12,9	16,2	6,6	9,1	18,0
1. júní	1,2	0,8	9,89-10,14	5,0	5,8	6,0	16,6	18,5	12,9	16,3	7,0	9,6	18,0
11. júní	1,2	0,8	9,89-10,14	5,4	5,8	6,0	16,6	18,5	12,9	16,3	7,2	9,7	18,0
21. júní	1,3	0,8	10,14-10,39	5,4	5,8	6,0	17,1	19,0	13,4	16,8	7,2	9,8	18,5
<i>Meðaltal II. fj.</i>	1,3	0,8	.	5,0	5,3	5,5	16,5	18,5	12,8	16,3	6,7	9,2	18,0
<i>III. ársfjórðungur:</i>													
1. júlí	1,4	0,8	10,14-10,39	5,4	5,9	6,0	17,1	19,0	13,4	16,8	7,2	9,8	18,5
11. júlí	1,4	0,8	10,14-10,69	5,4	5,9	6,0	17,2	19,1	13,5	16,9	7,2	9,8	18,6
21. júlí	1,4	0,8	10,39-10,64	5,4	5,9	6,0	17,3	19,2	13,5	17,0	7,2	9,8	18,7
1. ágúst	1,4	0,8	10,39-10,64	5,4	5,9	6,0	17,3	19,2	13,5	17,0	7,2	9,8	18,8
11. ágúst	1,4	0,8	10,39-10,64	5,4	5,9	6,0	17,4	19,3	13,6	17,0	7,3	9,8	18,8
21. ágúst	1,5	0,9	10,55-11,05	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
1. september	1,5	0,9	10,55-11,05	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
11. september	1,5	0,9	10,55-11,05	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
21. september	1,5	0,9	10,55-10,80	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
<i>Meðaltal III. fj.</i>	1,4	0,8	.	5,4	5,9	6,0	17,3	19,3	13,6	17,0	7,3	9,8	18,8
<i>IV. ársfjórðungur:</i>													
1. október	1,5	0,9	10,55-10,80	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	10,0	18,9
11. október	1,5	0,9	10,55-10,80	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	10,0	18,9
21. október	1,5	0,9	10,55-10,80	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,1	7,5	10,0	18,9
1. nóvember	1,5	0,9	10,55-10,82	5,4	5,9	6,0	17,4	19,4	13,7	17,2	7,5	10,0	18,9
11. nóvember	1,8	1,1	10,75-11,35	5,4	5,9	6,0	18,2	20,2	14,5	18,0	7,5	10,1	19,7
21. nóvember	1,8	1,1	10,75-11,35	5,4	5,9	6,0	18,2	20,2	14,5	18,0	7,7	10,2	19,7
1. desember	1,8	1,2	10,80-11,35	5,4	5,9	6,0	18,2	20,3	14,5	18,0	7,7	10,2	19,7
11. desember	1,8	1,2	10,80-11,35	5,4	5,9	6,0	18,2	20,3	14,5	18,0	7,7	10,2	19,7
21. desember	1,8	1,2	11,03-11,35	5,4	5,9	6,0	18,2	20,3	14,5	18,0	7,7	10,2	19,7
<i>Meðaltal IV. fj.</i>	1,7	1,0	.	5,4	5,9	6,0	17,8	19,9	14,1	17,6	7,6	10,1	19,3
<i>Meðaltal 1998</i>	0,7	0,4	.	5,1	5,4	4,0	12,9	14,5	9,1	12,8	6,0	8,8	14,1
<i>Meðaltal 1999</i>	0,8	0,5	.	4,6	5,0	5,2	14,0	15,9	10,0	13,6	6,0	8,6	15,3
<i>Meðaltal 2000</i>	1,4	0,9	.	5,1	5,6	5,7	17,0	18,9	13,2	16,7	7,0	9,5	18,4

1. Hæstu og lægstu vextir miðað við lágmarksinnstæðu.

34. tafla. Helstu vextir samkvæmt A- og B-tilkynningum Seðlabanka Íslands um almenn vaxtakjör viðskiptabanka og sparisjóða 2000, sbr. 2. mgr. 8. gr. vaxtalaga nr. 25 frá 27. mars 1987, og um dráttarvexti, sbr. 10. og 11. gr. sömu laga með áorðnum breytingum

Meðalinnlánsvextir í % á ári

Gildir gagnvart vaxtalögum frá:	Alm. sparisj.-bækur	Alm. tékka-reikn.	Vísitölubundnir reikningar			Innlendir gjaldeyrisreikningar			
			36	48	60	USD	GBP	DEM	DKK
			mán.	mán.	mán.				
1. janúar 2000	0,9	0,6	4,7	5,1	5,3	3,6	3,4	1,2	1,3
1. febrúar	1,2	0,8	4,7	5,1	5,3	3,7	3,5	1,2	1,3
1. mars	1,4	0,8	4,8	5,1	5,3	3,7	3,8	1,2	1,4
1. apríl	1,4	0,8	4,8	5,1	5,3	3,7	3,9	1,3	1,5
1. maí	1,2	0,8	4,8	5,1	5,3	3,9	3,8	1,6	1,8
1. júní	1,2	0,8	4,8	5,1	5,3	3,9	3,9	1,9	1,8
1. júlí	1,3	0,8	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,3	2,4
1. ágúst	1,4	0,8	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,4	2,5
1. september	1,5	0,9	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,3	2,5
1. október	1,5	0,9	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,4	2,6
1. nóvember	1,5	0,9	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,4	3,0
1. desember	1,8	1,1	5,4	5,8	6,0	4,4	3,9	2,9	3,2
Meðaltal 1998	0,7	0,4	4,9	5,1	5,4	3,4	4,8	1,4	2,2
Meðaltal 1999	0,8	0,5	4,7	5,0	5,2	3,0	3,6	1,0	1,6
Meðaltal 2000	1,4	0,8	5,1	5,5	5,7	4,1	3,8	1,9	2,1

Meðalútlánsvextir í % á ári

Gildir gagnvart vaxtalögum frá:	Alm. vixlar, forv.	Yfirdráttarlán fyrirt.		Alm. skuldabréf		Vísitölub. lán		Viðsk.-vixlar, forv.
		Nafn-vextir	P.a. grunnv.	Kjör-vextir	Meðal-tal ¹	Kjör-vextir	Meðal-tal ¹	
1. janúar 2000	15,5	17,3	4,7	11,5	15,0	6,3	8,8	16,9
1. febrúar	16,1	18,1	4,7	12,3	15,8	6,4	8,9	17,6
1. mars	16,4	18,4	4,7	12,6	16,1	6,4	9,0	17,9
1. apríl	16,4	18,4	4,7	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
1. maí	16,4	18,4	4,7	12,6	16,2	6,4	9,0	17,9
1. júní	16,5	18,4	4,7	12,9	16,2	6,6	9,1	18,0
1. júlí	17,1	19,0	4,7	13,4	16,8	7,2	9,8	18,5
1. ágúst	17,3	19,2	4,7	13,5	17,0	7,2	9,8	18,7
1. september	17,4	19,4	4,7	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
1. október	17,4	19,4	4,7	13,7	17,1	7,5	9,9	18,9
1. nóvember	17,4	19,4	4,7	13,7	17,1	7,5	10,0	18,9
1. desember	18,2	20,2	4,7	14,5	18,0	7,7	10,2	19,7
Meðaltal 1998	12,9	14,5	5,4	9,1	12,8	6,0	8,8	14,1
Meðaltal 1999	13,9	15,8	4,7	9,9	13,5	6,0	8,6	15,1
Meðaltal 2000	16,8	18,8	4,7	13,1	16,6	6,9	9,5	18,3

Hæstu útlánsvextir og dráttarvextir í % á ári

Gildir gagnvart vaxtalögum frá:	Alm. vixlar, forv.	Yfir-dr.lán fyrirt.	Alm. skulda-bréf ²	Vísit.-bundin lán ²	Afurða-lán í ISK	Ávöxtun alm. útlána ³	Dráttarvextir af peningakröfum í				
							ISK	USD	GBP	DEM	DKK
1. janúar 2000	16,95	18,00	15,80	10,45	16,60	15,9	19,5	8,8	8,6	6,3	6,4
1. febrúar	17,75	18,30	16,60	10,45	17,40	16,7	20,5	8,9	8,7	6,3	6,4
1. mars	18,05	18,60	16,90	10,65	17,70	17,0	21,0	8,9	9,0	6,3	6,5
1. apríl	18,05	18,60	16,90	10,65	17,70	17,1	21,5	8,9	9,1	6,4	6,6
1. maí	18,05	18,60	16,90	10,65	17,70	17,1	21,5	9,1	9,0	6,7	6,9
1. júní	18,05	18,60	17,00	10,95	18,00	17,1	22,0	9,1	9,1	6,9	7,0
1. júlí	18,85	19,35	17,50	11,35	18,50	17,8	22,5	9,6	9,1	7,4	7,5
1. ágúst	19,00	19,35	17,70	11,35	18,70	18,0	23,0	9,6	9,1	7,5	7,6
1. september	19,00	19,35	17,90	11,65	18,70	18,1	23,0	9,6	9,1	7,4	7,6
1. október	19,05	19,35	17,90	11,65	18,70	18,1	23,0	9,6	9,1	7,5	7,7
1. nóvember	19,05	19,60	17,90	11,65	18,70	18,1	23,0	9,6	9,1	7,5	8,1
1. desember	19,85	20,40	18,70	11,80	19,50	19,1	24,0	9,6	9,1	8,0	8,4
Meðaltal 1998	14,4	14,7	13,6	10,3	14,1	13,5	16,5	8,6	9,9	6,5	7,3
Meðaltal 1999	15,3	16,0	14,3	10,2	15,1	14,2	17,3	8,2	8,8	6,1	7,3
Meðaltal 2000	18,5	19,0	17,3	11,1	18,2	17,5	22,0	9,3	9,0	7,0	7,2

1. Á við, sé samið um breytilegt meðaltal vaxta á nýjum skuldabréfum. 2. Hæstu vextir í almenri notkun, sbr. 6. gr. laga nr. 25/1987. 3. Vegið meðaltal ársávöxtunar á nýjum almennum útlánnum, sbr. 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987.

35. tafla. Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands 1996-2000 í % á ári

Frá:	Viðskipta- reikn. lána- stofnana	Óverðtryggð		Verðtryggð imláns- binding	Bindi- skyldar inn- stæður	Endur- hverf verðbréfa- sala	Reikn.- kvóti, forv.	Dag- lán, forv.	Ávöxtun í endurhverfum verðbréfakaupum		
		innstæðubréf							Bein sala		
		45 daga	90 daga						Ríkis- vixlar	Önnur verðbréf	Uppboð
1. janúar 1996	2,3	4,4	4,7	3,5	.	5,5	5,6	.	6,5	.	.
21. september	2,3	5,7	5,9	3,5	.	5,9	5,6	.	6,9	.	.
1. október	2,7	5,7	5,9	3,5	.	5,9	6,0	.	6,9	.	.
17. janúar 1997	2,7	6,6	6,7	3,5	.	6,4	6,0	.	6,9	.	.
21. janúar	2,7	6,6	6,7	3,5	.	6,4	6,5	.	6,9	.	.
19. nóvember	2,7	6,9	7,0	3,5	.	6,7	6,5	.	7,2	.	.
21. nóvember	3,0	6,9	7,0	3,5	.	6,7	6,8	.	7,2	.	.
1. mars 1998	3,0	.	7,0	3,5	.	.	6,8	8,5	.	.	.
3. mars	3,0	.	7,0	3,5	.	.	6,8	8,5	.	.	7,2
21. maí	3,0	.	7,0	.	5,5	.	.	8,5	.	.	7,2
8. september	3,0	.	7,0	.	5,5	.	.	8,5	.	.	7,5
1. janúar 1999	3,0	.	7,0	.	5,8	.	.	8,5	.	.	7,5
24. febrúar	3,0	.	7,4	.	6,2	.	.	8,9	.	.	7,5
1. mars	3,4	.	7,4	.	6,2	.	.	8,9	.	.	7,5
2. mars	3,4	.	7,4	.	6,2	.	.	8,9	.	.	7,9
21. júní	3,9	.	7,9	.	6,7	.	.	9,4	.	.	7,9
22. júní	3,9	.	7,9	.	6,7	.	.	9,4	.	.	8,4
20. september	3,9	.	7,9	.	6,7	.	.	10,0	.	.	8,4
21. september	4,5	.	8,5	.	7,3	.	.	10,0	.	.	9,0
12. janúar 2000	4,5	.	9,3	.	7,3	.	.	10,8	.	.	9,0
18. janúar	4,5	.	9,3	.	7,3	.	.	10,8	.	.	9,8
21. janúar	5,3	.	9,3	.	8,1	.	.	10,8	.	.	9,8
14. febrúar	5,3	.	9,6	.	8,1	.	.	11,1	.	.	9,8
15. febrúar	5,3	.	9,6	.	8,1	.	.	11,1	.	.	10,1
21. febrúar	5,6	.	9,6	.	8,4	.	.	11,1	.	.	10,1
19. júní	5,6	.	10,1	.	8,4	.	.	11,6	.	.	10,6
21. júní	6,1	.	10,1	.	8,9	.	.	11,6	.	.	10,6
1. nóvember	6,9	.	10,9	.	9,7	.	.	12,4	.	.	11,4
<i>Tímavegin meðaltöl:</i>											
1993	3,4	7,3	7,3	3,1	8,4	8,6	.
1994	2,5	4,2	4,3	3,5	.	4,2	4,4	.	5,3	5,9	.
1995	2,6	4,7	5,0	3,5	.	6,0	5,9	.	6,9	.	.
1996	2,4	4,8	5,0	3,5	.	5,6	5,7	.	6,6	.	.
1997	2,7	6,6	6,7	3,5	.	6,4	6,5	.	6,9	.	.
1998	3,0	.	7,0	.	5,5	.	.	8,5	.	.	7,3
1999	3,8	.	7,8	.	6,6	.	.	9,3	.	.	8,3
2000	5,9	.	9,9	.	8,7	.	.	11,4	.	.	10,4

36. tafla. Lausafjár- og bindiskylduhlutföll (%)¹

Gildistími frá:		Lausafjár- hlutfall	Bindiskyldu- hlutfall	Gildistími frá:		Lausafjár- hlutfall ³	Bindiskyldu- hlutfall
1. júní	1979	-	28,0	1. maí	1990	11,0	10,0
17. apríl	1985	-	18,0	1. júní	1990	12,0	7,0
1. mars	1987	7,0	13,0	31. október	1991	12,0	6,0
1. júlí	1987	7,5	13,0	1. janúar	1992	12,0	7,0
1. ágúst	1987	8,0	13,0	1. nóvember	1992	12,0	6,0
1. ágúst	1988	9,0	12,0	1. desember	1992	12,0	5,0
1. janúar	1989	10,0	12,0	1. nóvember	1993	10,0	4,0 (2,5) ²
1. mars	1989	10,0	11,0	1. október	1996	12,0	4,0 (2,5) ²
1. apríl	1989	9,0	11,0	1. mars	1998	-	4,0 (2,5) ²
				21. maí	1998	-	4,0 (1,5) ²

1. Lausafé og bindiskylda sem hlutfall af heildarinnstæðum frá og með 1. júní 1979, innlendu ráðstöfunarfé frá og með 1. mars 1989 og af öllu ráðstöfunarfé frá og með 21. maí 1998. 2. Innan sviga er bindiskylduhlutfall bundinna innstæðna og verðbréfa. 3. Nýjar reglur um laust fé tóku gildi 21. mars 1999. Nýjar reglur um lausafjárhlutfall leystu þær af hómi 31. desember 1999. Í báðum tilvikum eru reglurnar efnislega frábrugðnar eldri reglum sem giltu 1987-1998.

37. tafla. Ávöxtun á peninga- og skuldabréfamarkaði í lok tímabils¹

% á ári	Ávöxtun á peningamarkaði				Ávöxtun á skuldabréfamarkaði ²				
	Kauptilboð SÍ í ríkisvísla á Verðbréfafélagi			3 mánaða REIBOR á milli- banka- markaði	5 ára ríkisbréf, kaup- tilboð á VPÍ ³	5 ára sparisk., kaup- tilboð á VPÍ	10 ára sparisk., kaup- tilboð á VPÍ	20 ára sparisk., kaup- tilboð á VPÍ	25 ára húsbref, kaup- tilboð á VPÍ
	3 mán. víslar	6 mán. víslar	12 mán. víslar						
1990	7,10	7,10	...	7,30
1991	8,25	8,25	...	8,40
1992	11,30	11,35	7,80	7,80	...	7,60
1993	5,48	5,61	5,91	...	6,55	5,00	5,00	...	5,45
1994	6,07	6,45	7,40	...	8,65	5,05	5,10	...	5,75
1995	7,28	7,63	7,89	...	10,59	5,90	5,90	5,74	5,80
1996	7,07	7,29	7,83	...	9,38	5,81	5,79	5,53	5,78
1997	7,22	7,40	7,56	...	8,30	5,32	5,30	4,91	5,30
1998	7,64	7,63	7,62	8,18	7,46	4,72	4,30	3,85	4,71
1999	9,77	11,73	9,55	5,10	4,67	4,24	4,78
2000	11,78	11,84	...	11,96	11,97	7,08	5,60	5,44	6,31
Janúar 1998	7,27	7,38	7,54	...	8,44	5,12	5,16	4,74	5,18
Febrúar	7,43	7,68	7,71	...	8,10	5,13	5,07	4,64	5,10
Mars	7,33	7,39	7,50	...	7,63	4,78	4,82	4,40	4,90
Apríl	7,26	7,32	7,32	...	7,48	4,82	4,82	4,33	4,94
Maí	7,26	7,33	7,36	...	7,64	4,78	4,78	4,30	4,91
Júní	7,31	7,37	7,39	7,22	7,67	4,82	4,81	4,34	4,94
Júlí	7,27	7,34	7,36	7,17	7,76	4,88	4,80	4,35	4,96
Ágúst	7,28	7,29	7,29	7,24	7,69	4,86	4,76	4,30	4,90
September	7,54	7,62	7,66	7,52	7,39	4,75	4,40	4,13	4,75
Október	7,56	7,61	7,64	7,62	7,30	4,85	4,28	3,94	4,78
Nóvember	7,63	7,64	7,69	8,02	7,40	4,86	4,38	3,93	4,82
Desember	7,64	7,63	7,62	8,18	7,46	4,72	4,30	3,85	4,71
Janúar 1999	7,64	7,59	7,59	7,73	7,10	4,28	4,05	3,64	4,32
Febrúar	7,98	7,98	7,97	8,84	7,75	4,65	4,10	3,85	4,48
Mars	7,91	7,98	8,00	8,76	7,89	4,70	4,25	3,85	4,52
Apríl	7,97	8,01	...	8,72	8,15	4,50	4,10	3,82	4,43
Maí	8,07	8,08	...	8,61	8,40	4,56	4,10	3,81	4,59
Júní	8,54	8,54	...	9,23	8,45	4,62	4,17	3,89	4,52
Júlí	8,52	9,07	8,30	4,72	4,17	3,89	4,55
Ágúst	8,52	9,32	8,65	4,85	4,31	3,94	4,59
September	9,30	10,25	9,20	4,66	4,35	3,97	4,61
Október	9,48	10,25	9,25	4,94	4,55	4,22	4,88
Nóvember	9,57	11,29	8,95	4,97	4,60	4,19	4,77
Desember	9,77	11,73	9,55	5,10	4,67	4,24	4,78
Janúar 2000	10,48	10,50	10,80	10,41	10,20	5,29	4,84	4,43	5,11
Febrúar	10,72	10,82	11,03	10,76	10,20	5,12	4,60	4,24	5,12
Mars	10,79	...	10,97	10,75	10,50	5,32	4,90	4,65	5,70
Apríl	10,70	11,00	11,10	10,78	10,65	5,50	5,15	5,15	5,77
Maí	10,68	11,11	11,15	11,05	11,10	6,40	5,50	5,30	6,10
Júní	11,17	11,17	11,17	11,52	11,16	6,04	5,35	5,08	5,85
Júlí	11,38	11,37	11,23	11,90	11,81	6,18	5,60	5,20	6,22
Ágúst	11,33	11,39	11,39	11,79	11,73	6,23	5,60	5,15	5,91
September	11,32	11,36	11,36	11,16	10,88	6,17	5,50	5,19	5,95
Október	11,29	11,42	11,44	11,35	11,61	6,28	...	5,26	6,08
Nóvember	11,75	11,79	11,81	11,91	12,24	6,62	5,55	5,34	6,20
Desember	11,78	11,84	...	11,96	11,97	7,08	5,60	5,44	6,31

1. Lánstími í yfirskrift dálka gefur til kynna upphaflegan lánstíma. 2. Ávöxtun umfram verðtryggingu í öllum tilvikum nema ríkisbréf sem eru óverðtrygð. 3. Frá janúar 1998 flokkur RB03-1010. Áður flokkur RB00-1010.

38. tafla. Dæmi um árlega ávöxtun og raunvexti nokkurra inn- og útlána innlánsstofnana og dráttarvextir 1960-2000 (% á ári)

	Almennar sparisjóðsbækur		Bundin innlán ¹		Almenn víxillán 60 daga		Almenn óverðtryggð skuldabréf		Ný (löng) verðtryggð lán		Dráttarvextir		Breyting láns- kjara- vísi- tölu ²
	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- vextir	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	
1960	8,7	2,0	9,4	2,6	11,1	4,2	10,7	3,8	6,6
1961	7,0	-6,5	8,0	-5,6	9,5	-4,3	9,5	-4,3	14,4
1962	7,0	-0,9	8,0	0,0	9,5	1,4	9,5	1,4	8,0
1963	7,0	-6,4	8,0	-5,5	9,5	-4,2	9,5	-4,2	14,3
1964	7,0	-4,3	8,0	-3,4	9,5	-2,1	9,5	-2,1	11,8
1965	6,0	-6,1	7,0	-5,2	8,4	-4,0	9,0	-3,5	.	.	12,0	-0,8	12,9
1966	7,0	-1,2	8,0	-0,3	9,5	1,1	10,0	1,6	.	.	12,0	3,4	8,3
1967	7,0	2,5	8,0	3,4	9,5	4,9	10,0	5,4	.	.	12,0	7,3	4,4
1968	7,0	-8,0	8,0	-7,1	9,5	-5,8	9,2	-6,1	.	.	12,0	-3,7	16,3
1969	7,0	-12,2	8,0	-11,3	9,5	-10,1	9,2	-10,3	.	.	12,0	-8,0	21,8
1970	7,0	-8,8	8,0	-7,9	9,5	-6,6	9,2	-6,9	.	.	12,0	-4,5	17,3
1971	7,0	3,9	8,0	4,9	9,5	6,3	9,2	6,0	.	.	12,0	8,7	3,0
1972	7,0	-7,2	8,0	-6,3	9,5	-5,0	9,2	-5,3	.	.	12,0	-2,9	15,3
1973	8,3	-17,3	9,7	-16,3	10,9	-15,3	12,1	-14,4	.	.	16,0	-11,5	31,0
1974	10,8	-28,1	12,3	-27,1	14,4	-25,8	15,9	-24,8	.	.	20,8	-21,6	54,1
1975	13,0	-19,9	14,5	-18,8	17,6	-16,6	18,8	-15,7	.	.	24,0	-12,1	41,0
1976	13,0	-12,5	14,5	-11,3	18,2	-8,4	19,5	-7,4	.	.	24,7	-3,4	29,1
1977	13,3	-15,0	24,0	-7,0	19,2	-10,6	20,7	-9,5	.	.	32,5	-0,6	33,3
1978	18,6	-19,2	31,6	-10,4	26,6	-13,8	27,2	-13,4	.	.	36,0	-7,4	46,8
1979	22,8	-20,6	35,5	-12,4	29,1	-16,5	30,9	-15,4	.	.	45,0	-6,3	54,7
1980	33,3	-12,6	45,0	-5,0	40,0	-8,3	39,9	-8,3	56,1	2,3	55,8	2,1	52,6
1981	34,4	-8,9	45,9	-1,2	39,8	-5,3	45,1	-1,7	51,3	2,5	55,3	5,2	47,6
1982	35,3	-15,7	61,8	0,8	40,4	-12,5	45,4	-9,4	65,2	2,9	58,0	-1,6	60,5
1983	38,7	-20,0	74,7	0,7	44,6	-16,6	48,8	-14,2	78,6	3,0	58,2	-8,8	73,4
1984	16,1	-2,4	22,7	3,2	23,2	3,6	23,0	3,4	25,4	5,5	31,5	10,6	18,9
1985	22,7	-9,5	39,4	2,8	36,0	0,3	32,5	-2,3	42,4	5,0	44,0	6,2	35,6
1986	11,5	-2,8	18,0	2,9	20,3	4,9	19,6	4,3	20,7	5,2	30,5	13,8	14,7
1987	13,3	-7,3	26,1	3,2	28,7	5,3	27,9	4,7	31,6	7,7	35,9	11,2	22,2
1988	16,7	-2,0	23,2	3,4	34,0	12,5	33,2	11,8	30,1	9,2	43,9	20,8	19,1
1989	11,2	-8,6	24,8	2,6	29,4	6,4	29,5	6,5	31,1	7,8	35,9	11,8	21,6
1990	3,7	-3,2	13,6	6,0	17,0	9,2	17,1	9,3	15,7	8,0	26,0	17,6	7,15
1991	4,8	-2,7	15,2	7,0	19,0	10,5	18,4	10,0	17,5	9,2	25,0	16,1	7,65
1992	1,2	-0,3	8,2	6,5	13,3	11,5	13,5	11,8	11,0	9,3	19,5	17,7	1,56
1993	0,8	-2,1	9,4	6,2	15,1	11,8	14,8	11,5	12,4	9,1	17,7	14,3	2,99
1994	0,5	-0,7	6,1	4,8	11,9	10,5	10,9	9,5	9,3	7,9	14,2	12,8	1,26
1995	0,6	-1,0	7,1	5,4	12,5	10,7	11,9	10,1	10,5	8,7	14,6	12,8	1,62
1996	0,8	-1,2	7,9	5,7	13,3	11,0	12,8	10,5	11,1	8,9	15,8	13,5	2,06
1997	0,9	-1,1	7,8	5,7	13,9	11,7	13,3	11,1	11,2	9,0	16,3	14,0	2,02
1998	0,7	-0,5	6,7	5,4	13,8	12,4	13,2	11,8	10,1	8,8	16,5	15,1	1,26
1999	0,8	-4,6	11,1	5,2	15,2	9,0	14,1	8,0	14,7	8,6	17,3	11,1	5,62
2000	1,4	-2,7	10,1	5,7	18,8	14,0	17,4	12,7	14,1	9,5	22,0	17,1	4,18

1. Árin 1960-1976 6 mánaða sparibækur, 1977-1981 12 mánaða vaxtaaukareikningar, 1982-1989 6 mánaða verðtryggðir reikningar, 1990-1993 15-24 mánaða verðtryggðir reikningar, 1994-2000 60 mánaða verðtryggðir reikningar.

39. tafla. Efnahagsreikningur Seðlabankans 1994-2000

Í m.kr.	Árslok					
	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Eignir:</i>						
<i>Erlendar eignir</i>	32.469	33.198	43.314	40.533	42.424	46.955
Bankainnstæður.....	6.663	7.839	16.252	10.541	11.145	14.183
Gulleign.....	173	168	183	188	196	1.231
Verðbréf og ríkisvixlar.....	17.135	16.935	18.704	21.522	22.769	19.874
Gjaldreisstaða og SDR.....	1.051	1.016	1.008	1.020	1.024	1.844
Mótvirði innstæðna IMF.....	7.448	7.239	7.167	7.263	7.290	9.823
<i>Innlendar eignir</i>	31.744	27.661	16.712	23.877	32.551	43.336
<i>Innlánsstofnanir</i>	5.511	5.353	1.878	6.494	19.600	29.520
Verðbréf.....	929	566	13	5	2	1
Endurhverf verðbréf.....	3.279	3.069	1.368	6.474	18.089	29.518
Skammtímalán.....	0	540	0	15	1.508	0
Kvótalan í erlendri mynt.....	1.303	1.178	497	0	0	0
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>	4.531	3.380	3.443	3.474	7.770	9.672
Markaðsskráð verðbréf.....	4.171	3.154	3.029	3.033	3.036	3.104
Endurhverf verðbréf.....	0	0	0	404	4.734	6.569
Skammtímalán.....	0	0	0	0	0	0
Endurlánað erlent lánsfé og önnur verðbréf.....	360	226	414	37	0	0
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>	21.229	18.474	10.528	12.850	5.002	3.975
Ríkissjóður, viðskiptareikningar.....	135	129	69	37	115	624
Markaðsskráð verðbréf.....	11.529	13.604	10.184	10.012	3.098	3.350
Ríkisvixlar.....	9.564	4.742	275	2.801	1.789	0
Viðskiptareikningar ríkisstofnana.....	0	0	0	0	0	0
<i>Aðrir aðilar</i>	473	454	863	1.059	179	169
Ýmsir reikningar.....	56	41	375	917	66	83
Verðbréf.....	207	279	431	142	113	86
Endurlánað erlent lánsfé.....	210	134	57	.	.	0
<i>Eignir = skuldir</i>	64.213	60.859	60.026	64.411	74.975	90.291
<i>Skuldir:</i>						
<i>Erlendar skuldir</i>	18.584	20.351	13.798	14.282	17.972	16.433
Til skamms tíma.....	5.572	6.700	122	100	3.954	3.721
Til langs tíma.....	3.918	4.814	4.928	5.318	5.119	1.179
Mótvirði SDR við IMF.....	1.647	1.599	1.582	1.601	1.609	1.710
Innstæða IMF v/ kvóta.....	7.448	7.239	7.167	7.263	7.290	9.823
<i>Innlendar skuldir</i>	30.897	25.540	30.792	33.481	39.034	55.175
Seðlar og mynt.....	5.201	5.965	6.522	6.910	7.574	8.661
<i>Innlánsstofnanir</i>	10.966	9.466	12.546	12.757	12.988	27.504
Almennar innstæður.....	697	1.739	2.437	3.198	2.305	6.606
Bindireikningar.....	6.564	6.325	7.198	8.080	10.683	17.274
Gjaldeyrisreikningar.....	3.706	1.402	2.911	1.479	0	3.623
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>	4.799	1.733	2.623	4.486	4.128	2.278
Almennar innstæður.....	2.988	1.175	1.455	2.789	2.063	430
Bindireikningar.....	0	0	0	0	1.906	1.848
Gjaldeyrisreikningar.....	1.811	558	1.168	1.697	159	0
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>	7.380	6.175	6.848	6.437	13.173	15.550
Ríkissjóður, viðskiptareikningur.....	3.761	3.016	3.247	3.068	9.932	9.853
Ríkisstofnanir.....	423	609	956	425	246	764
Gjaldeyrisreikningar.....	3.196	2.550	2.645	2.944	2.995	4.933
<i>Aðrar skuldir</i>	2.550	2.200	2.253	2.891	1.170	1.183
<i>Eigið fé</i>						
Eiginfjáreikningar.....	14.733	14.969	15.435	16.648	17.969	18.682

39. tafla frh.

Mánaðarlok 2000

Jan.	Febr.	Mars	Apríl	Maí	Júní	Júlí	Ágúst	Sept.	Okt.	Nóv.	Des.
43.342	43.262	43.593	43.583	43.634	44.711	46.327	45.684	46.011	46.321	46.021	45.394
9.366	9.734	9.862	9.688	9.923	10.525	12.033	10.619	10.252	9.453	8.722	8.260
1.248	1.246	1.199	1.229	1.218	1.308	1.293	1.327	1.354	1.375	1.406	1.386
21.035	20.779	20.876	20.950	20.754	20.874	20.877	21.371	21.758	22.412	22.764	22.794
1.865	1.832	1.856	1.865	1.865	1.907	1.926	1.961	2.006	2.074	2.078	2.059
9.827	9.673	9.801	9.851	9.874	10.097	10.198	10.406	10.641	11.007	11.051	10.894
46.740	57.532	60.364	64.468	60.506	65.104	71.704	69.455	68.584	75.267	72.883	56.682
32.416	30.548	29.355	30.731	26.577	29.793	30.737	27.757	28.613	31.196	28.551	38.978
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30.863	30.395	27.572	30.043	25.708	28.081	30.397	27.746	27.820	30.142	28.029	36.825
1.551	152	1.782	687	868	1.711	339	10	792	1.053	521	2.152
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.700	5.535	6.107	7.874	5.251	5.375	8.088	7.806	9.138	9.857	12.172	13.074
3.046	3.070	3.079	2.922	2.774	2.745	2.861	2.863	2.878	2.830	2.856	2.865
3.476	2.465	3.001	4.952	2.477	2.579	4.627	4.943	6.259	7.027	8.616	10.209
178	0	27	0	0	51	600	0	0	0	700	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.408	21.222	24.750	25.689	28.522	29.681	32.724	33.739	30.689	34.049	31.967	4.475
2.329	16.203	19.664	19.870	21.285	23.835	25.839	28.811	26.754	30.239	27.686	793
3.372	3.445	3.464	3.463	3.331	3.395	3.373	3.460	3.505	3.456	3.557	3.575
1.707	1.574	1.622	2.357	3.906	2.450	3.512	1.387	429	354	723	106
0	0	0	0	0	0	0	81	0	0	2	0
216	226	153	174	156	255	156	153	144	165	193	156
131	170	95	117	100	199	101	99	90	112	140	104
86	57	57	57	56	56	55	54	55	54	53	52
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90.082	100.794	103.957	108.051	104.140	109.815	118.031	115.139	114.595	121.588	118.903	102.076
17.554	22.117	21.024	21.155	22.292	25.324	30.353	23.852	27.107	23.701	28.242	28.477
4.887	9.609	8.408	8.444	9.554	12.309	17.178	11.722	14.703	10.867	15.356	15.763
1.201	1.222	1.181	1.218	1.228	1.245	1.287	0	0	0	0	0
1.638	1.613	1.634	1.642	1.636	1.673	1.690	1.724	1.763	1.827	1.835	1.820
9.827	9.673	9.801	9.851	9.874	10.097	10.198	10.406	10.641	11.007	11.051	10.894
53.859	59.995	64.251	68.213	63.166	65.808	68.996	72.604	68.805	79.204	71.979	51.996
7.818	7.518	7.748	7.952	8.073	8.479	8.516	8.263	8.160	7.981	8.076	8.672
13.243	17.723	19.209	19.038	20.696	20.947	20.566	17.858	19.712	20.217	17.375	23.744
1.354	468	2.185	3.173	3.319	4.356	2.484	3.655	936	3.603	1.143	2.495
11.889	17.255	17.024	15.865	17.377	16.591	18.082	14.202	18.776	16.614	16.232	21.249
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.966	3.095	3.626	4.021	1.821	698	2.022	1.280	2.468	2.030	1.864	1.504
555	1.013	472	846	544	360	1.035	372	936	348	229	745
2.410	2.082	3.154	3.175	1.277	338	986	908	1.532	1.682	1.635	759
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28.414	30.113	32.099	35.583	31.344	34.332	35.929	42.871	35.554	45.450	40.557	16.594
22.553	26.111	26.273	30.266	25.863	28.388	29.962	36.924	29.084	38.793	35.240	11.339
949	1.104	1.461	861	865	1.228	1.246	1.095	1.437	1.508	1.146	733
4.912	2.899	4.365	4.455	4.616	4.717	4.721	4.852	5.034	5.149	4.171	4.522
1.419	1.546	1.569	1.619	1.232	1.352	1.964	2.333	2.911	3.526	4.108	1.482
18.669	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	18.682	21.602